

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Ruokavirastosta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Ruokavirastosta. Lailla perustettaisiin maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle uusi virasto, johon yhdistettäisiin Elintarviketurvallisuusviraston ja Maaseutuviraston tehtävät. Uuteen virastoon myös siirrettäisiin Maanmittauslaitoksesta tehtävät, jotka liittyvät tietohallinnon palvelujen tuottamiseen perustettavalle virastolle sekä laajemmin maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan virastoille ja laitoksille. Perustettavaan virastoon siirrettäisiin lisäksi Turvallisuus- ja kemikaalivirastosta kasvinsuojelun käytön valvontaan liittyvät tehtävät.

Voimassa olevat Elintarviketurvallisuusvirastosta ja Maaseutuvirastosta annetut lait kumottaisiin. Kasvinsuojeluaineista annettuun lakiin, maatalouden tukien toimeenpanosta annettuun lakiin, metsänviljelyaineiston kaupasta annettuun lakiin, taimiaineistolakiin ja hukkakauran torjunnasta annettuun lakiin ehdotetaan tehtäväksi uuden viraston perustamisesta johtuvat tarvittavat muutokset.

Esityksen tavoitteena on yhtenäistää ja selkeyttää hallinnon rakenteita, tehostaa toimialan kokonaisuohjausta sekä edistää toimintakulttuurin ja tietohallinnon kehittämistä ja elintarviketurvallisuuden toimijoiden näkökulman vahvempaa huomioon ottamista viranomaistoiminnassa. Esitys liittyy valtion vuoden 2019 talousarvioesitykseen.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	4
1 JOHDANTO.....	4
2 NYKYTILA.....	5
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	5
2.1.1. Elintarviketurvallisuusvirasto.....	5
2.1.2. Maaseutuvirasto.....	8
2.1.3. Maanmittauslaitoksen tietotekniikkapalvelukeskus.....	11
2.1.4. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tehtävät kasvinsuojeluaineiden käytön valvonnassa.....	12
2.2 Nykytilan arviointi.....	13
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	16
3.1 Tavoitteet.....	16
3.2 Toteuttamisvaihtoehdot.....	16
3.3 Keskeiset ehdotukset.....	17
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	18
4.1 Taloudelliset vaikutukset.....	18
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	20
4.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	20
4.4 Vaikutukset henkilöstön asemaan.....	20
5 ASIAN VALMISTELU.....	22
6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	24
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	26
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	26
1.1 Laki Ruokavirastosta.....	26
1.2 Laki kasvinsuojeluaineista.....	39
1.3 Laki maatalouden tukien toimeenpanosta.....	41
1.4 Laki metsänviljelyaineiston kaupasta.....	42
1.5 Taimiaineistolaki.....	43
1.6 Laki hukkakauran torjunnasta.....	44
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET.....	45
3 VOIMAANTULO.....	46
4 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	46
LAKIEHDOTUKSET.....	47
1. Laki Ruokavirastosta.....	47
2. Laki kasvinsuojeluaineista annetun lain muuttamisesta.....	51
3. Laki maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta.....	55
4. Laki metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain muuttamisesta.....	59
5. Laki taimiaineistolain muuttamisesta.....	63
6. Laki hukkakauran torjunnasta annetun lain muuttamisesta.....	68
LIITTEET.....	70
RINNAKKAISTEKSTIT.....	70
2. Laki kasvinsuojeluaineista annetun lain muuttamisesta.....	70
3. Laki maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta.....	77
4. Laki metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain muuttamisesta.....	83

HE 8/2018 vp

5. Laki taimiaineistolain muuttamisesta.....	89
6. Laki hukkakauran torjunnasta annetun lain muuttamisesta	97

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Keskushallinnon virastorakenteen kehittäminen kuuluu pääministeri Juha Sipilän hallituksen rakennepoliittisiin uudistuksiin. Uudistuksen kannalta keskeiset kehittämisperiaatteet ovat selkeä rakenne ja ohjaus, asiakasnäkökulma, sähköiset palvelut sekä kyky muutokseen ja riskienhallintaan. Keskushallinnon uudistuksen tavoitteena on myös mahdollistaa joustavampi resurssien käyttö ja edistää yhtenäisen toimintakulttuurin syntymistä valtionhallintoon.

Osana tätä kehittämistyötä valmistui 14 päivänä syyskuuta 2016 maa- ja metsätalousministeriön tilaama selvitys Elintarviketurvallisuusviraston ja Maaseutuviraston mahdollisen yhdistämisen vaikutuksista. Selvityksen mukaan lyhyen tähtäimen tarkastelussa virastojen säilyttäminen erillisinä turvaisi varmimmin niiden perustehtävien häiriöttömän hoitamisen. Pidemmällä aikavälillä virastojen yhdistäminen olisi kuitenkin todennäköisesti sekä maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan tehtävien tuloksellisen ja tehokkaan hoidon ja osaamisen laaja-alaisuuden että maakuntahallinnon yhteistyöodotusten kannalta parempi vaihtoehto kuin kaksi erillistä virastoa. Uusi virasto vahvistaisi elintarvikeketjun yhtenäisyyttä, mikä voisi edistää alkutuotannon toimintaedellytysten parantamista. Virastojen yhdistäminen myös tarjoaisi mahdollisuuden aitoon toimintatapojen uudistamiseen ja modernisointiin, valvontajärjestelmän ja tietojärjestelmien kehittämiseen paremmin kokonaisuutena sekä Maanmittauslaitoksen tietotekniikkapalvelukeskuksen roolin selkeyttämiseen viraston tietohallinnon palvelujen tuotannossa.

Samanaikaisesti selvityksen kanssa toteutettiin ministeriön sisäisenä työnä tietohallinnon osaluetta koskeva selvitys, jonka mukaan virastojen yhdistäminen tuottaisi synergiaetuja ja hyötyjä hallinnollisten järjestelmien yhdistämisen ja yhtenäisten sähköisten palveluiden kehittämisen kautta.

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 15 päivänä helmikuuta 2017 hankkeen Elintarviketurvallisuusviraston ja Maaseutuviraston yhdistämiseksi sekä Maanmittauslaitoksen tietotekniikkapalvelukeskuksen sen osan siirtämiseksi yhdistettävään virastoon, joka tuottaa palveluita muille hallinnonalan virastoille kuin Maanmittauslaitokselle.

Perustettavasta virastosta tulisi valtion keskushallintoon lähes tuhannen henkilön asiantuntijaorganisaatio, jossa yhdistyisi laaja alkutuotannon ja elintarvikealan osaaminen.

Virastojen toimipaikoista ei säädettäisi laissa, vaan niistä päätettäisiin valtion yksikköjen ja toimintojen sijoittamista koskevasta toimivallasta annetun lain (362/2002) mukaisesti. Toimivalta päättää valtion keskushallinnon yksikköjen sijoituspaikasta kuuluu lähtökohtaisesti ministeriölle. Tarkoitus on, että Ruokaviraston päätoimipaikaksi tulee Seinäjoki. Henkilöstöä ei kuitenkaan keskitetä yhteisen toimipaikkaan, vaan yhdistettävien virastojen ja toimintojen nykyinen toimipaikkaverkosto säilyisi.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

2.1.1 Elintarviketurvallisuusvirasto

Elintarviketurvallisuusvirasto aloitti toimintansa 1 päivänä toukokuuta 2006, kun Elintarvikevirasto, Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitos ja Kasvintuotannon tarkastuskeskus yhdistettiin. Virastoon siirrettiin toimeenpanotehtäviä myös maa- ja metsätalousministeriöstä ja Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksesta.

Elintarviketurvallisuusvirasto toimii maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla, ja sen toimialana on elintarvikkeiden ja maa- ja metsätalouden tuotantotarvikkeiden (siemenet, rehut, lannoitevalmisteet, kasvien lisäysaineistot, metsänviljelyaineisto) turvallisuuden ja laadun, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kasvinterveyden valvonta ja tutkimus. Toimialasta ja viraston tehtävistä sekä muista toiminnan puitteista säädetään Elintarviketurvallisuusvirastosta annetussa laissa (25/2006). Tarkemmat säännökset viraston organisaatiosta, esimiesasemassa toimivien henkilöiden tehtävistä, asioiden ratkaisemisesta sekä virkoihin nimittämisestä sisältyvät Elintarviketurvallisuusvirastosta annettuun valtioneuvoston asetukseen (115/2006).

Virasto toimii toimialansa valvonnassa ensisijaisesti johto-, suunnittelu-, ohjaus- ja kehittämistehtävissä. Sille kuuluu myös operatiivisia valvontatehtäviä muun muassa teurastamojen ja riistan käsittelylaitosten valvonnassa, lihantarkastuksessa, eläinlääkinnällisessä rajatarkastuksessa, kasvintarkastuksessa, siementarkastuksessa, rehuvalvonnassa, lannoitevalvonnassa ja luonnonmukaisen tuotannon tarkastuksessa. Viraston toiminnalle luo kehyksen rehu- ja elintarvikelainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien sääntöjen mukaisuuden varmistamiseksi suoritetusta virallisesta valvonnasta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 882/2004.

Elintarviketurvallisuuden valvonnan tehtäviin kuuluvat elintarvikelain (23/2006) mukaisen valvonnan suunnittelu, ohjaus ja kehittäminen. Virasto hyväksyy teurastamot ja riistan käsittelylaitokset sekä niiden yhteydessä olevat laitokset sekä valvoo niitä. Se tarkastaa lihan teurastamoissa ja riistan käsittelylaitoksissa sekä arvioi aluehallintoviraston järjestämää poroteurastamojen valvontaa ja poronlihan tarkastusta. Elintarviketurvallisuusvirasto myös huolehtii eläimistä saatavien elintarvikkeiden kansallisen vierasainevalvontaohjelman järjestämisestä sekä Euroopan unionin sisämarkkinoilta toimitettaviin eläimistä saataviin elintarvikkeisiin liittyvän ensisaapumisvalvonnan järjestämisestä ensisijaisesti tekemällä valvonnasta sopimuksen kunnan kanssa. Lisäksi virasto hoitaa elintarvikevientiin ja maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetussa laissa (999/2012) säädettyihin maataloustuotteiden kaupan pitämisen vaatimuksiin liittyviä tehtäviä ja osaltaan valvoo jäljitettävyyttä kalastusalusten saaliiden purkamisen yhteydessä.

Elintarviketurvallisuusvirasto vastaa eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa (387/2014) säädettyyn valvontaan liittyvistä keskusviranomaisen tehtävistä. Virastolle kuuluu myös eräitä lääkelaisia (395/1987) säädettyjä tehtäviä.

Maatalouden tuotantopanosten ja kasviperäisten maataloustuotteiden tuotannon sekä niiden laadun ja käyttökelpoisuuden tarkastukseen ja valvontaan sekä kasvintuhoojien torjuntaan liittyvät Elintarviketurvallisuusviraston tehtävät muodostuvat pääasiallisesti rehulain (86/2008), lannoitevalmistelain (539/2006), siemenkauppalain (728/2000), hukkakauran torjunnasta an-

netun lain (185/2002), kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain (702/2003), metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain (241/2002), taimiaineistolain (1205/1994), geenitekniikkalain (377/1995) ja kemikaalilain (599/2013) mukaisista tehtävistä. Tehtävät sisältävät muun muassa valvonnan ohjausta ja suorittamista sekä lupapäätöksiä, rekisteröintejä, ilmoitusten vastaanottoa, kieltojen asettamista sekä päätöksentekoa kasvintuhoojien torjuntakustannusten korvaamisesta. Virasto toimii luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta annetussa laissa (294/2015) säädetyn valvonnan keskusviranomaisena. Kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain (1279/2009) mukaan se vastaa kasvinjalostajanoikeuden hyväksymisestä ja rekisteröinnistä. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan osalta Elintarviketurvallisuusvirasto hoitaa eläintautilain (441/2013), eläinsuojelulain (247/1996), eläinten kuljetuksesta annetun lain (1429/2006) ja eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain (517/2015) mukaisia toimeenpanotehtäviä, joihin kuuluu muun muassa valvonnan suunnittelua ja ohjausta, laitosten hyväksymistä, teurastamojen eläinsuojeluvalvontaa sekä eläintautien torjuntaan liittyviä päätöksiä. Virasto pitää eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa (238/2010) säädettyjä eläintenpitäjä-, pitopaikka- ja eläinrekistereitä. Se myös vastaa tarkastuksista, joita Euroopan unionin ulkopuolisista maista tuotaville eläville eläimille ja eläimistä saataville tuotteille tehdään eläinlääkinnällisellä rajatarkastusasemalla ja joista säädetään eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annetussa laissa (1192/1996).

Elintarvikeketjun valvonta perustuu viraston laatimaan Suomen elintarvikeketjun monivuotiseen kansalliseen valvontasuunnitelmaan (VASU). Valvontasuunnitelman toteutumista seurataan vuosittain. Virasto raportoi Euroopan komissiolle joka kesäkuu edellisvuoden suunnitelman toteutumisesta. Se laatii lisäksi yhdessä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston kanssa ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman. Elintarviketurvallisuusvirasto toimii elintarvikeketjun kansallisena yhteyselimenä Euroopan komissioon, sisältäen hallinnollisen avunannon ja yhteistyön ja elintarvikepetosasioiden kansallisen yhteyselimen roolin.

Maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (192/2013, *toimeenpanolaki*) nojalla virasto ohjaa ja valvoo maataloustukiin liittyvien täydentävien ehtojen noudattamisen valvontaa elintarviketurvallisuuden, eläinten tunnistuksen ja rekisteröinnin, eläintautien vastustamisen sekä eläinten hyvinvoinnin osalta. Virasto muun muassa huolehtii valvontaohjeiden laatimisesta sekä valitsee otannalla tuenhakijat, joihin kohdistetaan paikan päällä tehtävä valvonta. Koska kyseessä ovat Euroopan unionin lainsäädännön mukaiset maksajavirastotehtävät, Elintarviketurvallisuusvirasto on tehnyt tehtävien hoidosta sopimuksen maksajavirastona toimivan Maa-seutuviraston kanssa.

Eläinlääkäriammatin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) nojalla Elintarviketurvallisuusvirasto päättää eläinlääkäriammatin harjoittamista koskevien oikeuksien myöntämisestä ja pitää rekisteriä ammatinharjoittajista. Se myös valvoo eläinlääkäreiden ammattitoimintaa muun ohella käsittelemällä kanteluja sekä päättää tarvittaessa ammatinharjoittamisoikeutta koskevista kielloista ja rajoituksista. Eläinlääkintähuoltolain (765/2009) mukaan virasto pitää rekisteriä yksityisistä eläinlääkäripalvelun tuottajista, ja sillä on näihin kohdistuvaa valvonta- ja tarkastustoimivaltaa.

Eläinjalostustoiminnasta annetun lain (319/2014) nojalla virasto valvoo kantakirjaa pitävien yhteisöjen toimintaa laissa säädettyjen tehtävien hoitamisessa sekä jalostukseen käytettävien eläinten ja niiden alkioiden ja sulusolujen maahantuontia.

Elintarviketurvallisuusviraston tehtävänä ovat toimialansa riskinhallinta ja -arviointi. Lisäksi virasto tekee hallinnonalan tutkimus- ja kehittämisstrategian mukaista tutkimusta toimialansa poliittisen päätöksenteon pohjaksi ja yhteiskunnan kehittämiseksi sekä hankkii, arvioi ja välittää muualla tuotettua tietoa päättäjien ja toimijoiden käyttöön.

Viraston laboratorioiden toimialaan kuuluvat eläin- ja kasvitautien diagnostiikka sekä elintarvikkeiden, rehujen, lannoitteiden ja siementen turvallisuuteen ja laatuun liittyvät laboratorio-tutkimukset. Pääosa laboratoriotoiminnasta liittyy virallista valvontaa varten otettujen näytteidien tutkimiseen. Elintarviketurvallisuusvirasto myös vastaa sellaisten näytteidien tutkimisesta, jotka on otettu Euroopan unionin ja kansallisen lainsäädännön edellyttämien laajojen valvonta- ja seurantaohjelmien kuten mikrobilääkeresistenssin seurannan, vierasainevalvontaohjelman taikka kasvi- tai eläintautien seurantaohjelmien puitteissa. Virasto vastaa eläinrokotteiden laaduntarkkailusta ennen rokote-erien käyttöönottoa sekä pitää yllä kansallisesti tarvittavaa tutkimusinfrastruktuuria toimialoillaan. Viraston laboratoriotoiminta tukee valvonnan ohella sen muuta toimintaa kuten tieteellistä tutkimusta ja riskinarviointia sekä muuta asiantuntijatyötä.

Laboratoriot tekevät tutkimuksia myös yksityisille asiakkaille, erityisesti sellaisilla alueilla, joilla ei ole saatavilla yksityisten laboratorioiden tarjoamaa palvelua. Näistä tutkimuksista merkittävän osan muodostavat tuotantoeläinten omistajille ja eläinlääkäreille tarjottava eläintautidiagnostiikka sekä viljelijöille ja siemenkauppiaille tarjottava siemen- ja vilja-analytiikka.

Laboratoriotoimintaan kuuluu toimiminen kansallisena ja kansainvälisenä vertailulaboratoriona analytiikan tai diagnostiikan 23 osa-alueella. Tähän liittyen virasto ohjaa, neuvoo ja kouluttaa valvontaan hyväksytyjä muita laboratorioita sekä vertailunäytetutkimuksin auttaa näitä seuraamaan laatutasoan. Vertailulaboratoriotoimintaan kuuluvat myös menetelmäkehitys ja yhteistyö Euroopan unionin vertailulaboratorioverkoston kanssa.

Elintarviketurvallisuusvirasto huolehtii toimialaansa kuuluvasta valtakunnallisesta tiedottamisesta ja riski-viestinnästä. Se osallistuu toimialallaan kansainväliseen yhteistyöhön ja järjestää toimialaansa liittyvää koulutusta.

Elintarviketurvallisuusviraston yhteydessä toimii Eläinlääkintävahinkojen arviolautakunta, jonka tehtävänä on pyynnöstä antaa lausuntoja siitä, onko eläinlääkärin eläimelle suorittaman toimenpiteen tai muun eläimen hoitoon liittyvän toimen yhteydessä tapahtunut hoitovirhe. Maa- ja metsätalousministeriö asettaa lautakunnan aina kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Vaikka lautakunta on Elintarviketurvallisuusvirastosta erillinen puolueeton asiantuntijaelin, sen esittelijät ovat Elintarviketurvallisuusviraston palveluksessa, ja virasto huolehtii lautakunnan lähettämö-, arkistointi-, kirjaamo- ja tilinpitotehtävien sekä muiden lautakunnan sisäiseen hallintoon liittyvien tehtävien suorittamisesta.

Valtion ravitsemusneuvottelukunnan pääsihteerin virka on sijoitettu Elintarviketurvallisuusvirastoon. Lisäksi virastosta johdetaan Zoonosikeskuksen toimintaa ja osallistutaan siihen. Zoonosikeskus on Elintarviketurvallisuusviraston ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntijoista muodostuva yhteistyöelin, jonka kautta koordinoidaan zoonosien eli ihmisten ja eläinten välillä tarttuvien tautien, ruokamyrkytysten ja mikrobilääkeresistenssin seuranta, tiedon keräämistä ja seurantatulosten julkaisemista. Keskus osallistuu lisäksi epidemiaselvi-tyksiin, zoonooseja koskevaan viestintään ja niihin liittyvään koulutukseen ja kansainväliseen yhteistyöhön sekä toimii kansallisena yhteystahona kansainvälisiin zoonosiasiantuntijoihin.

Elintarviketurvallisuusviraston päätoimipaikka on Helsingin Viikissä. Alueellisia toimipaikkoja sillä on Joensuussa, Kuopiossa, Lappeenrannassa, Loimaalla, Oulussa, Seinäjoella ja Turussa. Lihantarkastushenkilöstön toimipaikat sijaitsevat työskentelyalueen teurastamojen yhteydessä, ja rajaeläinlääkäreiden toimipaikat sijaitsevat eläinlääkinnällisten rajatarkastusasemien yhteydessä.

2.1.2 Maaseutuvirasto

Maaseutuvirasto aloitti toimintansa 1 päivänä toukokuuta 2007. Virastolle siirrettiin maa- ja metsätalousministeriöstä sellaisia Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan toteutuksen ja maaseudun kehittämiseen suunnattujen varojen, ohjelmien ja tukijärjestelmien hallinto- ja toimeenpanotehtäviä, joihin ei sisälly merkittävää poliittista harkintaa. Maaseutuvirastoon siirrettiin lisäksi maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksesta eri tukijärjestelmiin liittyviä taloushallinto- ja tietohallintotehtäviä.

Maaseutuvirasto toimii maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla, ja sen toimialana on Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan mukaisten toimenpiteiden, unionin rahoittamien maaseudun kehittämistoimien ja näitä täydentävien kansallisten toimenpiteiden toimeenpano. Toimialasta sekä viraston tehtävistä, johtamisesta ja muista toiminnan puitteista säädetään Maaseutuvirastosta annetussa laissa (666/2006). Tarkemmat säännökset viraston organisaatiosta, ylijohdajan tehtävistä ja virkoihin nimittämisestä sisältyvät Maaseutuviraston hallinnosta annettuun valtioneuvoston asetukseen (872/2006).

Pääosa Maaseutuviraston tehtävistä liittyy sen toimimiseen yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 352/78, (EY) N:o 165/94, (EY) N:o 2799/98, (EY) N:o 814/2000, (EY) N:o 1290/2005 ja (EY) N:o 485/2008 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 (*horisontaaliasetus*) 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna maksajavirastona. Horisontaaliasetuksen 7 artiklan mukaan maksajavirastot ovat jäsenvaltioiden viranomaisia tai elimiä, jotka vastaavat horisontaaliasetuksen 4 artiklan 1 kohdassa ja 5 artiklassa tarkoitettujen menojen hallinnoinnista ja valvonnasta eli Euroopan maatalouden tukirahastosta (*maataloustukirahasto*) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (*maaseuturahasto*) rahoitettavien menojen hallinnoinnista ja valvonnasta.

Maaseutuvirasto vastaa Suomen maksajavirastona tukijärjestelmien ja Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman varojen maksamisen ja käytön asianmukaisesta hallinnosta ja valvonnasta. Maaseutuvirasto vastaa myös tukijärjestelmien ja kehittämisohjelman toimeenpanon suunnittelusta, toteutuksesta, kehittämisestä ja seurannasta. Se ohjaa ja valvoo tukijärjestelmien toimeenpanoa sekä muita viranomaisia näiden hoitaessa maksajaviraston vastuulle kuuluvia tehtäviä taikka niiden hoitaessa maaseudun kehittämisohjelman toimeenpanoon liittyviä tehtäviä. Viimeksi mainittujen tehtävien osalta Maaseutuvirasto ohjaa ja valvoo myös paikallisia toimintaryhmiä. Maaseutuvirasto vastaa tukeen liittyvien menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä, maksujen suorittamisesta, maksuja koskevasta kirjanpidosta ja siihen kytkeytyvästä raportoinnista unionin toimielimille sekä muista tukijärjestelmiin liittyvistä hallinnollisista tehtävistä sekä rakennetukien ja hanke- ja yritystukien paikan päällä tehtävistä otantatar- kastuksista.

Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään hyvin yksityiskohtaisesti maksajavirastosta ja maksajavirastotehtävien hoitamisesta, horisontaaliasetuksen lisäksi esimerkiksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 täydentämisestä maksajavirastojen ja

muiden elinten, varainhoidon, tilien tarkastamisen, vakuuksien sekä euron käytön osalta annetussa komission delegoidussa asetuksessa (EU) N:o 907/2014 (*delegoitu maksajavirastoasetus*). Maaseutuviraston on siten jatkuvasti täytettävä delegoidun maksajavirastoasetuksen liitteessä I vahvistetut hyväksynnän vähimmäisedellytykset, jotka koskevat sisäistä ympäristöä, valvontatoimia, tiedotusta ja viestintää sekä seurantaa. Maaseutuviraston hallinnoimien Euroopan unionin kokonaan rahoittamien, Euroopan unionin osarahoittamien ja kansallisista varoista rahoitettujen tukien vuosittainen yhteismäärä on vajaat kaksi miljardia euroa.

Horisontaalisasetuksen 7 artiklan mukaisesti maksajavirastotehtäviä voidaan siirtää toiselle viranomaiselle tukien maksua lukuun ottamatta. Maksajavirastotehtäviä voidaan kuitenkin siirtää vain siinä tapauksessa, että delegoidun maksajavirastoasetuksen liitteen I 1 kohdan C alakohtadissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Yhtenä edellytyksenä tehtävien siirtämiselle on se, että maksajaviraston ja siirronsaajan välillä tehdään kirjallinen sopimus siirretyistä tehtävistä eli niin sanottu maksajavirastosopimus. Kansallisella lainsäädännöllä sekä maksajavirastosopimuksilla on osoitettu merkittävä osa tukien myöntämiseen, maksujen tarkastamiseen, hallinnollisiin tarkastuksiin ja paikan päällä tehtävään valvontaan sekä tukien takaisinperintään liittyviä tehtäviä erityisesti elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille ja kunnille. Aluehallintovirastoille on siirretty tiettyjä täydentävien ehtojen valvontaan liittyviä tehtäviä.

Maaseutuviraston tehtävistä säädetään kansallisesti ensinnäkin toimeenpanolaissa, jota sovelletaan Euroopan unionin suorista tuista annetun lain (193/2013, *suorien tukien laki*), eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetun lain (1360/2014, *ohjelmaperusteisten viljelijäkorvausten laki*) ja maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain nojalla (1559/2001, *kansallisten tukien laki*) myönnettävien tukien toimeenpanoon. Mainitussa laissa säädetään keskitetysti myös muiden viranomaisten tehtävistä ja viranomaisten välisestä tehtävänjaosta edellä mainittujen lakien nojalla myönnettävien tukien toimeenpanossa.

Euroopan unionin maataloustukirahastosta unionin kokonaan rahoittamista suorista tuista säädetään suorien tukien laissa. Mainitun lain nojalla voidaan myöntää perustukea, viherryttämistukea, nuoren viljelijän tukea sekä tuotantosidonnaisena tukena lypsylehmäpalkkiota, nautapalkkiota, peltokasvipalkkiota sekä lammas- ja vuohipalkkiota.

Euroopan unionin maaseuturahastosta unionin osarahoittamista tuista, jotka on sisällytetty Manner-Suomen maaseudun kehittämissuorituksen, säädetään ohjelmaperusteisten viljelijäkorvausten laissa. Mainitun lain nojalla voidaan myöntää ympäristökorvausta, luonnonhaittakorvausta, eläinten hyvinvointikorvausta, luonnonmukaisen tuotannon korvausta, ei-tuotannollisten investointien korvausta sekä korvausta maatalojen neuvontaan.

Kansallisista varoista rahoitettavista viljelijätuista säädetään puolestaan kansallisten tukien laissa. Mainitun lain nojalla voidaan myöntää kansallisena tukena Etelä-Suomen kansallista tukea kotieläintaloudelle, kasvintuotannolle, kasvihuonetuotannolle, puutarhatuotteiden varastoinnille sekä sika- ja siipikarjataloudentuotannosta irrotettuna tukena ja muina kansallisina tukina. Pohjoista tukea voidaan myöntää kasvintuotannolle, kotieläintaloudelle, kasvihuonetuotannolle, puutarhatuotteiden varastoinnille, metsämarjojen ja -sienten varastoinnille, porotaloudelle ja muuna pohjoisena tukena, maidon ja lihan kuljetusavustuksena sekä sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotettuna tukena ja muina kansallisina tukina.

Euroopan unionin maaseuturahastosta rahoitetaan osaksi myös maaseudun kehittämistukia (esimerkiksi maatalouden rakennetuet sekä maaseudun hanke- ja yritystuet), jotka on sisällytetty Manner-Suomeen maaseudun kehittämissuorituksen. Maatalouden rakennetuista annetun

lain (1476/2007, *rakennetukilaki*) nojalla voidaan myöntää maatalouden rakennetukia eli nuoren viljelijän aloitustukea ja maatilan investointitukea avustuksena sekä lainaan liittyvinä tukina eli korkotukena ja valtiontakauksena. Samoin porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011) nojalla myönnettävä nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustuki on osa maaseudun kehittämissuunnitelmaa. Maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain (28/2014, *kehittämistukilaki*) nojalla voidaan puolestaan myöntää maaseudun yritystukia ja hanketukia, rahoitusta paikallisten toimintaryhmien toimintaan sekä ohjelman toteutukseen käytettävää teknistä apua. Maaseudun kehittämissuunnitelmien hallinnoinnista annetussa laissa (27/2014, *hallinnointilaki*) säädetään puolestaan niistä viranomaisista, joita maaseudun kehittämissuunnitelman toimeenpano edellyttää ja jotka hoitavat edellä mainittujen lakien mukaisia tehtäviä (hallintoviranomainen, maksajavirasto, todentamisviranomainen, välittävä toimielin ja paikallinen toimintaryhmä). Edellä mainitut viranomaiset vastaavat tuen myöntämiseen ja maksamiseen liittyvistä tehtävistä siten kuin niistä rakennetukilaissa, porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetussa laissa ja kehittämissuunnitelmissa säädetään.

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annettu laki sisältää myös kansallisesti rahoitettavia tukimuotoja, jotka eivät sisälly maaseudun kehittämissuunnitelmaan. Kyseisten tukien myöntämiseen ja maksamiseen liittyvistä Maaseutuviraston tehtävistä säädetään mainitussa laissa. Eräistä kolttille tarkoitetuista tukimuodoista säädetään kolttilaissa (253/1995).

Maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain (999/2012) nojalla Maaseutuvirasto on toimivaltainen kansallinen viranomainen Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan markkinajärjestelyn täytäntöönpanossa ja vastaa pääosin markkinajärjestelyyn liittyvien kansalliselle viranomaiselle kuuluvien toimenpiteiden täytäntöönpanosta ja sen edellyttämistä päätöksistä. Maaseutuvirasto toimii myös maksajavirastona. Markkinajärjestelyn tehtäväkokonaisuuteen kuuluu Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettu interventiovarastointi, tuontia ja vientiä koskevia järjestelyjä kuten tuontitodistusten hallinnointia sekä tukijärjestelmiin, kuten yksityiseen varastointiin, mehiläishoitotukeen, koulujakelutukeen ja hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotukeen, liittyviä tehtäviä. Kokonaisuuteen kuuluu myös ruuhonluokitusjärjestelmän ja maataloustuotteiden hintoja ja niihin liittyviä selvityksiä koskevan ilmoitusjärjestelmän toimeenpanoa sokerialan osalta ja tuottajaorganisaatioiden ja toimialaorganisaatioiden hyväksymistä. Eräät Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan markkinajärjestelyyn liittyvät tarkastustehtävät on siirretty muille viranomaisille.

Metsätalouteen liittyen Maaseutuvirasto hoitaa eräitä metsälain (1093/1996), metsätuhojen torjunnasta annetun lain (1087/2013) sekä kestävä metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) mukaisia tehtäviä. Lakien mukaiset toimeenpanotehtävät kuuluvat pääosin Suomen Metsäkeskukselle, mutta koska tämä ei ole viranomainen eikä siksi voi käyttää merkittävää julkista valtaa, Maaseutuvirasto tekee päätökset muun muassa lakien noudattamatta jättämiseen liittyvien pakkokeinojen käytöstä sekä tuen takaisinperinnästä. Virasto myös vastaa tukea koskevien tietojen tallentamisesta kiinteistötietojärjestelmään. Puutavaran ja puutuotteiden markkinoille saattamisesta annetun lain (897/2013) ja FLEGT-lupajärjestelmästä annetun lain (1425/2014) mukaan Maaseutuvirastolle kuuluu myös toimeenpanotehtäviä, jotka liittyvät laittomien hakkuiden ja laittoman puukaupan torjumiseksi toteutettaviin asianmukaisen huolellisuuden järjestelmään sekä puutavaran tuontia koskevaan lupajärjestelmään.

Elinkeinokalatalouden osalta Maaseutuvirasto määrää hallinnollisia seuraamuksia yhteisen kalastuspolitiikan vastaisista teoista sekä pitää rekisteriä seuraamuksista yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain (1188/2014) nojalla. Virastolla on myös Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetussa

laissa (1048/2016) säädettyjä tehtäviä sekä toimivalta tehdä eräitä tarkastuksia Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain (1093/2014) nojalla.

Petojen ja hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamista koskevan järjestelmän osalta Maaseutuvirastolla on riistavahinkolain (105/2009) nojalla korvausten perustana olevien porojen käypien arvojen määrittämiseen, lomakkeiden vahvistamiseen, laadunvalvontaan ja kunnallisten viranomaisten ohjaamiseen liittyviä tehtäviä.

Maaseutuvirasto pitää maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa (284/2008) tarkoitettuja rekistereitä ja vastaa tietosisällön ylläpidosta, kehittämisestä ja tietojen luovuttamisesta oman toimialansa osalta. Elintarviketurvallisuusvirasto ja Luonnonvarakeskus huolehtivat vastaavista tehtävistä omien toimialojensa osalta. Maaseutuviraston tehtäviin kuuluu myös esimerkiksi lainamuotoisiin tukiin, valtiontakauksiin, velkajärjestelyihin ja valtionvastuisiin liittyvää valtion edunvalvontaa. Lisäksi virastolle kuuluu maanjärjestelyyn liittyviä tehtäviä, jäämistöön kuuluvasta maatilasta annettaviin lausuntoihin liittyviä tehtäviä ja muita vastaavia toimeenpanotehtäviä. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan kuuluvina tehtävinä Maaseutuvirasto hoitaa lisäksi vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahastosta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 223/2014 säädetyn rahaston hallintoviranomais- ja toimeenpanotehtävät.

Maaseutuvirastossa toimii verkostopalvelut-yksikkö, joka vastaa Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014—2020 toteuttamiseen liittyvän maaseutuverkoston toiminnasta. Lisäksi virastossa toimii sen ja maa- ja metsätalousministeriön välisen sopimuksen perusteella kalatalousverkostoyksikkö, joka koordinoi meri- ja kalatalousverkoston toimintaa.

Maaseutuvirasto sijaitsee Seinäjoella, mutta yksittäisiä viraston palveluksessa olevia henkilöitä työskentelee myös Tampereella, Porissa, Kokkolassa, Jyväskylässä, Lapinjärvellä, Turussa, Hämeenlinnassa ja Helsingissä.

2.1.3 Maanmittauslaitoksen tietotekniikkapalvelukeskus

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla toimivan Maanmittauslaitoksen tehtäviin kuuluvat maanmittaustoimitukset, kiinteistötietojen ylläpito, kartta-aineistojen tuottaminen, lainhuudoista ja kiinnityksistä huolehtiminen, paikkatietojen tutkimuksen edistäminen sekä tietojärjestelmien kehittäminen ja muiden tietohallinnon palvelujen tuottaminen. Maanmittauslaitoksen keskushallinnon sijaintipaikkana on Helsinki, mutta laitoksen palvelupisteverkosto kattaa koko maan.

Maanmittauslaitoksesta annetun lain (900/2013) mukaan yhtenä laitoksen keskushallinnon alaisista yksiköistä toimii tietotekniikkapalvelukeskus. Keskus perustettiin vuoden 2015 alussa, kun hallinnonalan tietohallinnon palvelujen, erityisesti toimialariippuvaisten tietojärjestelmiin ja tietotekniikkaan liittyvien asiantuntijapalvelujen tuottaminen fuusioitiin lakkautetusta Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksesta Maanmittauslaitoksen tietohallintopalveluista vastanneeseen tukipalvelut-yksikköön.

Tietotekniikkapalvelukeskuksen tehtävänä on vastata paitsi Maanmittauslaitoksen omista tietojärjestelmistä ja tietohallinnosta myös tuottaa tietohallinnon palveluita muille maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan virastoille, laitoksille ja julkisia tehtäviä hoitaville tahoille.

Keskus voi tilauksesta tuottaa toimialakohtaisia tietohallinnon palveluja myös muille kuin edellä mainituille tahoille.

Keskus tuottaa asiakkailleen kehittämispalveluja, järjestelmien jatkuvuuden turvaamiseen liittyviä palveluja sekä kehittämisen tukipalveluja kuten sovelluskoulutusta. Yhteistyössä asiakasvirastojensa kanssa se huolehtii hallinnonalan yhteisen järjestelmäkokonaisuuden ja IT-infrastruktuurin hallittavuudesta, kustannustehokkuudesta ja yhteen toimivuudesta. Se kehittää sekä hallinnonalan tarjoamien että viranomaiskäyttöön tarkoitettujen palveluiden sähköistämistä ja tietojen hyödynnettävyyttä.

Asiakasvirastoille suunnatusta IT-palvelutuotannosta suurin osa, noin 60 prosenttia, koostuu Maaseutuvirastolle ja Elintarviketurvallisuusvirastolle tuotettavista palveluista. Jäljelle jäävä 40 prosenttia koostuu pääosin Luonnonvarakeskukselle sekä maa- ja metsätalousministeriölle tuotettavista palveluista. Tietotekniikkapalvelukeskus toimii Maaseutuviraston ja Elintarviketurvallisuusviraston tietojärjestelmien osalta keskeisimpänä sovellustoimittajana. Virastojen tietojärjestelmiä käytetään myös aluehallinnossa ja kunnissa. Keskus myös vastaa useiden Elintarviketurvallisuusviraston ja Maaseutuviraston vastuulla olevien maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettujen rekisterien teknisestä ylläpidosta.

Keskuksessa on neljä tulosityksikköä: ICT-tuotantopalvelut, sovelluspalvelut, asiakasratkaisut ja teknologiaratkaisut. Näistä kaksi viimeksi mainittua on käytännössä Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksesta siirtyneitä, hallinnonalan asiakasvirastoille ja -laitoksille tietohallinnon asiantuntijapalveluja tuottavia yksiköitä. Näiden yksiköiden henkilöstö työskentelee yhteensä kahdellatoista paikkakunnalla, valtaosa Helsingissä.

Maanmittauslaitoksesta annetun lain mukaan tietotekniikkapalvelukeskuksen suoritteet ovat asiakkaille maksullisia. Maksujen on katettava suoritteiden tuottamisesta keskukselle aiheutuvat kokonaiskustannukset. Keskus sopii tuottamistaan palveluista ja maksujen suuruudesta asiakkaiden kanssa tehtävissä palvelusopimuksissa.

2.1.4 Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tehtävät kasvinsuojeluaineiden käytön valvonnassa

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo ja edistää tuotteiden, palveluiden ja teollisen toiminnan teknistä turvallisuutta ja vaatimustenmukaisuutta sekä huolehtii toimialansa lainsäädännön toimeenpanosta. Toiminnan tarkoituksena on suojella ihmisiä, omaisuutta ja ympäristöä turvallisuusriskeiltä. Virasto hoitaa myös kasvinsuojeluaineiden riskinarviointi-, hyväksymis- ja valvontatehtäviä. Sen hallinnollisesta ohjauksesta ja valvonnasta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö. Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa virastoa kasvinsuojeluaineisiin liittyvän toiminnan osalta.

Suomessa saa myydä ja käyttää ainoastaan kyseiseen käyttötarkoitukseen hyväksytyjä kasvinsuojeluaineita. Kasvinsuojeluaineiden turvallisen käytön edellytyksenä on, että niiden kaupassa, markkinoinnissa ja käytössä noudatetaan kasvinsuojeluaineista annettua lakia (1563/2011). Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo mainitun lain velvoitteiden noudattamista ja siten varmistaa kasvinsuojeluaineiden turvallista käyttöä. Osan käytännön tarkastuksista suorittavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ohjauksessa.

Kasvinsuojeluaineista annetun lain velvoitteiden noudattamista valvotaan myös maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain perusteella. Kyseisen lain kattamat kasvinsuojeluaineiden

täydentävien ehtojen valvonta ja ympäristökorvauksen perustason valvonta koskevat vain viljelijätukia hakeneita toimijoita. Valvonnan ohjausvastuu kuuluu Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle täydentävien ehtojen valvonnan osalta ja Maaseutuvirastolle ympäristökorvauksen osalta.

2.2 Nykytilan arviointi

Maaseutuviraston ja Elintarviketurvallisuusviraston toimintaa on arvioitu ulkopuolisissa arvioinneissa, joiden tuloksia on jo osin hyödynnetty virastojen sisäisessä kehittämisessä. Vuonna 2016 Solita Oy toteutti maa- ja metsätalousministeriön tilauksesta Maaseutuviraston toiminnan arvioinnin, jonka johtopäätöksenä oli, että eurooppalaisessa vertailussa Maaseutuvirasto on pärjännyt hyvin maksajavirastotehtävässään ja täyttänyt kansallisesti sille asetetut lakisääteiset tehtävät. Virasto ei ole kuitenkaan keskeisillä osa-alueillaan pystynyt vastaamaan sidosryhmiensä odotuksiin yhteisen maatalouspolitiikan ohjelmakauden vaihtuessa. Tyytymättömyys on johtunut osin haasteista tietojärjestelmien kehittämisessä ja niiden vaikutuksesta tukien haku- ja maksatusaikoihin. Viraston ja koko hallinnonalan tietohallintoa tulisi arvioinnin mukaan yksinkertaistaa siten, että hankkeiden omistajuus, vastuut, suunnittelu ja johtaminen ovat yksissä käsissä.

Arvioinnissa katsottiin, että Maaseutuvirasto on onnistunut työssään muiden viranomaisten ohjaajana hyvin tai kohtuullisesti, mutta paikalliset toimintaryhmät ovat kokeneet viraston sidosryhmäviestinnän liian etäiseksi ja byrokraattiseksi. Viraston vahvuuksia ovat asiakastarpeiden ja asiakkaiden toimintaympäristön hyvä tuntemus, jotka arvioinnin mukaan mahdollistaisivat sille selvästi nykyistä suuremman roolin tukihallinnon kehittämisessä ja siitä koituvan hallinnollisen taakan vähentämisessä. Viraston organisaatio- ja työkuultuuri koettiin arvioinnissa vahvaksi sekä johdon ja työntekijöiden välinen suhde hyväksi.

Elintarviketurvallisuusviraston toiminnallista tuloksellisuutta arvioitiin Net Effect Oy:n toteuttamassa arvioinnissa vuonna 2011. Arvioinnin mukaan Elintarviketurvallisuusvirastosta on monipuolisen ja aktiivisen viestinnän ansiosta tullut laajalti tunnettu, ja sen koetaan olevan lähellä kansalaista. Arvioinnissa viraston johtamisjärjestelmässä todettiin raskautta ja moniportaisuutta, minkä katsottiin aiheuttaneen byrokraattisuutta ja jäykkyyttä. Toimintakokonaisuuksien sekä osastojen välisten jakojen todettiin myös aiheuttaneen epäselvyyttä rooleissa ja vastuissa. Solita Oy toteutti vuonna 2017 Elintarviketurvallisuusviraston toimintaa koskevan sidosryhmätutkimuksen, jonka mukaan sidosryhmät arvostavat viraston osallistavaa lähestymistapaa, asiantuntemusta ja hyviä kansainvälisiä verkostoja. Sidoryhmät myös katsoivat, että viraston tulisi saada lainsäädännön tulkintoja yhdenmukaisemmiksi kaikilla viranomaistasoilla, varmistaa, että tuontituotteiden valvonta on yhdenmukaista kotimaisten tuotteiden kanssa, kehittää poikkeustilanteiden hoitamisen toimintamalleja yhdessä toimijoiden kanssa sekä vahvistaa elintarvikeviestiin liittyvää tukea.

Virastojen tulevaan toimintaympäristöön vaikuttaa se, että maatilojen määrä edelleen voimakkaasti vähenee samalla kun tilakoot kasvavat ja tilat erikoistuvat. Elintarviketarjonta monipuolistuu ja uudenlaiset jakelukonseptit saavat lisää jalansijaa. Elintarvikealan kansainvälistyminen kasvaa tuonnin ja viennin lisääntyessä. Kansainvälistyminen lisää elintarvike- ja eläintautikriisien mahdollisuutta, kasvattaa jäljitettävyyden merkitystä koko elintarvikeketjussa sekä asettaa haasteita muun muassa viranomaisten riski- ja kriisiviestinnälle.

Elintarviketurvallisuusviraston ja Maaseutuviraston tuleviin tehtäviin vaikuttaa vahvasti se, mitä päätöksiä unionin tasolla tehdään yhteisen maatalouspolitiikan sekä elintarvikesektorin

kehittämisen osalta. Alustavassa keskustelussa on ollut myös esillä unionin maatalouspolitiikan ja ruokapolitiikan tarkastelu yhtenä politiikkakokonaisuutena. Toteutuessaan tämä lähentäisi Elintarviketurvallisuusviraston ja Maaseutuviraston tehtäväalueita.

Maatalouspolitiikan seuraavan uudistuksen voimaantulo ajoittuu ensi vuosikymmenen alkupuolelle. Vahvaa, mutta samalla modernia yhteistä maatalouspolitiikkaa kannatetaan unionin alueella laajasti. Toisaalta Britannian eroaminen Euroopan unionista aiheuttaa painetta alentaa unionin maatalousmenoja, jotka ovat yli kolmasosa unionin kokonaisbudjetista, sillä maan nettomaksajan roolin vuoksi unionin taloudellinen asema eron jälkeen heikkenee.

Maatalouden tukiratkaisuissa korostuvat luultavasti jatkossakin ympäristö- ja ilmasto-vaikutukset sekä yhteiskunnan maataloussektoriin kohdistuvat odotukset kuten eläinten hyvinvointi ja luonnonmukainen tuotanto. Viljelijöille maksettavien suorien tukien järjestelmä ja maatalousmarkkinoiden hallinnointiin liittyvät toimenpiteet (ns. ensimmäinen pilari) tulevat hyvin todennäköisesti säilymään, mutta on mahdollista, että resursseja siirretään nykyistä enemmän unionin ja jäsenvaltion yhteisrahoitukseen ja maa- tai aluetason ohjelmasuunnitteluun perustuvaan ns. toiseen pilariin. Maatalouden kriisinhallintatoimenpiteet tulevat luultavasti painottumaan seuraavalla ohjelmakaudella, sillä riskit maataloudessa ovat lisääntyneet, mutta nykyisiä maatalouden markkinahäiriöiden paikkaamiseen tarkoitettuja välineitä ei ole koettu kovin toimiviksi.

Yhteisen maatalouspolitiikan uudistamisessa tavoitteena on myös vähentää sääntelyn ja tukijärjestelmien moninaisuutta ja monimutkaisuutta sekä helpottaa maaseudun kehittämissuunnitelmien laatintaan ja muuttamiseen liittyviä menettelyjä. Tavoitteena on myös lisätä valvontojen riskiperusteisuutta ja sanktioiden oikeasuhtaisuutta.

Yhteiseen maatalouspolitiikkaan liittyviä tavoitteita käsitellään Euroopan komission 29 päivänä marraskuuta 2017 julkaisemassa tiedonannossa ”Ruoan ja maanviljelyn tulevaisuus” (COM(2017) 713 final). Tiedonannossa esitetään, että jäsenvaltioilla tulisi uudella ohjelmakaudella olla nykyistä enemmän valtaa päättää tavoitteiden ja sovittujen päämäärien saavuttamiskeinoista alueensa osalta. Samassa yhteydessä kuitenkin todetaan, että nykyiset hallintorakenteet säilyisivät tavoitteiden toteutumisen todentamista varten. Yksinkertaistaminen on ollut aiemminkin yhteisen maatalouspolitiikan uudistusten tavoitteena, mutta lopputulos on kuitenkin käytännössä ollut edeltäjiään monimutkaisempi ja vaikeammin täytäntöön pantava. Ainaakaan tässä vaiheessa ei voida vielä olettaa, että uuden ohjelmakauden myötä keskushallinnon viranomaistehtävät vähenisivät.

Elintarviketurvallisuusviraston tuleviin tehtäviin vaikuttaa kasvinterveyttä, eläinten terveyttä ja virallista valvontaa koskevan uuden unionin lainsäädäntöpakettin soveltamisen alkaminen vuosina 2019—2021. Vaikka uudistuksen tuomat sisällölliset muutokset eivät ole kovin suuria, aiemmin pääosin direktiivien varaan rakentuneen unionin lainsäädännön muuttuminen asetus pohjaiseksi ja muutoksesta johtuva kansallisen lainsäädännön uudistus edellyttävät Elintarviketurvallisuusvirastolta alkuvaiheessa paljon täytäntöönpanoon liittyvää työtä. Käynnissä on myös kansallisen elintarvikelain kokonaisuudistus, jonka keskeisenä tavoitteena on vähentää toimijoille ja viranomaisille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa.

Virastojen työssä sähköinen asiakaspalvelu ja asioiden käsittely tulevat edelleen yleistymään tulevina vuosina, mikä lisää yhteisten rekisterien merkitystä ja yhteistyön tarvetta. Maaseutuvirastoa ja Elintarviketurvallisuusvirastoa sekä laajemmin hallinnonalaan palvelevan tietohallinnon vahvuutena on yhteinen IT-järjestelmä rakenne, joka on antanut mahdollisuuden kehittä-

tää eri tarkoituksia palvelevia tietojärjestelmiä yhdeksi kokonaisuudeksi. Tämä on helpottanut järjestelmien yhteiskäyttöisyyttä ja tiedon tehokasta hyödyntämistä riippumatta siitä, kuka tiedon on kerännyt. Yhteiskäyttöisyydelle on luotu lainsäädännöllinen pohja maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetulla lailla. Tietojärjestelmien yhteentoimivuuden haittapuolena on se, että niihin tehtävät muutokset ovat toisistaan riippuvia. Valtion tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetun lain (1226/2013) mukaan valtion virastojen tulisi lähtökohtaisesti käyttää Valtori -palvelukeskuksen tarjoamia yhtenäisiä perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluja. Näitä ei ole kuitenkaan toistaiseksi voitu hyödyntää tietojärjestelmäkokonaisuuden osalta Maaseutuviraston ja Elintarviketurvallisuusviraston tietojärjestelmiin kohdistuvista maksajavirastotehtävien hoitoon liittyvistä erityisvaatimuksista johtuen.

Tietojärjestelmien kehittämisessä lähivuosien painopistealueita ovat panostaminen sähköisen asioinnin palveluihin sekä mobiilivalvonnan työkalujen kehittämiseen, eläinlääkintähuollon tietojärjestelmän (Elvi) laajentaminen kattamaan useammantyyppisiä valvontoja, nykyisen nautarekisterijärjestelmän korvaaminen uudella järjestelmällä, eläintukien ja täydentävien ehtojen siirtäminen uuteen viljelijätukien käsittelyyn käytettävään sovellukseen sekä maakuntauudistuksen edellyttämien muutosten tekeminen tähän tukisovellukseen ja muun muassa maaseudun tukia koskevaan sähköiseen verkkoasiointipalveluun (Hyrrä). Lisäksi valmistaudutaan yhteisen maatalouspolitiikan seuraavaan ohjelmakauteen tavoitteena saattaa nykyisen sovelluskokonaisuuden perusrakenne sellaiselle tasolle, että uuden ohjelmakauden tukityypit voidaan lisätä sovellukseen mahdollisimman joustavasti. Tietojärjestelmien kehitystyötä edellyttävät lisäksi käynnissä olevat ja tulevat valtion yhteiskäyttöisten palvelujen käyttöönotot.

Virastojen keskinäistä yhteistyötä edellyttää myös valvonnan järjestäminen. Tukivalvontaan ja muuhun valvontaan liittyviä otantoja yhdistetään tilakäyntien vähentämiseksi. Lisäksi viljelijätukien ehtoina valvotaan Elintarviketurvallisuusviraston toimialaan kuuluvien kuten eläinten tunnistamiseen ja hyvinvointiin liittyvien vaatimusten noudattamista. Täydentävien ehtojen valvonnan ohjauksesta vastaavat Maaseutuvirasto, Elintarviketurvallisuusvirasto ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Maaseutuviraston koordinoitessa valvonnan ohjausta ja toimeenpanoa. Elintarviketurvallisuusvirastossa maksajavirastotehtäviä hoitavat useat eri henkilöt kukin muiden työtehtäviensä ohella. Tämä edellyttää jatkuvaa tehtävien yhteensovittamista virastojen sisällä ja virastojen välillä.

Vuonna 2017 valmistui selvitys Maataloustuotannon valvonnan kehittämisestä (Maa- ja metsätalousministeriön työryhmämuistio 2017:2). Selvitysmiehet tekivät eräitä valvontojen yhdistämiseen, valvontaprosessien sujuvoittamiseen ja päällekkäisen ohjauksen poistamiseen liittyviä ehdotuksia, joiden toteutumista virastojen yhdistäminen helpottaisi.

Selvitysmiesten näkemyksen mukaan perustettavaan virastoon olisi tarkoituksenmukaista siirtää Turvallisuus- ja kemikaalivirastosta kasvinsuojeluaineiden käytön valvonnan ohjaus. Ohjauksessa on päällekkäisyyttä, sillä käyttöä valvotaan paitsi kasvinsuojeluaineista annetun lain nojalla myös viljelijätukien saamisen ehtoina. Valvonnan suorittavat lähes kaikissa tapauksissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tarkastajat, mutta valvontaa ohjaa ympäristökorvaukseen liittyvien vaatimusten osalta Maaseutuvirasto sekä kasvinsuojeluaineista annettussa laissa säädetyn valvonnan ja kasvinsuojeluaineita koskevien täydentävien ehtojen valvonnan osalta Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Erityisesti ympäristökorvauksen perustason ja kasvinsuojeluaineiden täydentävien ehtojen valvonta ovat keskenään hyvin samanlaisia.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on yhtenäistää hallinnon rakenteita siten, että virastoja on helpompi ohjata, ne ovat toiminnallisesti ja vastuujaon kannalta nykyistä selkeämpiä kokonaisuuksia ja niiden toiminta on yhteiskunnallisesti vaikuttavampaa. Tavoitteena on myös edistää elintarviketieteen ja sen toimijoiden näkökulman ottamista yhä vahvemmin viranomaistyön lähtökohdaksi, vahvistaa toimialan digitalisaation edellytyksiä sekä helpottaa toimintatapojen uudistamista ja toimintakulttuurin kehittämistä. Tavoitteena on lisäksi mahdollistaa maatalouden ja elintarviketurvallisuuden toimialojen tehokkaampi kokonaisohjaus ja tietohallinnon kehittäminen.

Esityksen lähtökohtana on luoda virastorakenne, jonka avulla pystytään turvaamaan maksajavirastotehtävien vaatimustenmukainen, laadukas ja keskeytyksetön hoito, valvonnan säilyminen erillään tieteellisestä riskinarvioinnista, tieteellisestä tutkimuksesta, laboratoriotoiminnasta ja eräistä tilastotuotantoon liittyvistä tehtävistä sekä maksajaviraston ja laboratoriotoinnin akkreditoitua koskevien edellytysten säilyminen myös jatkossa. Uudistuksella pyritään myös yhtenäisen ohjauksen kautta luomaan edellytykset keskushallinnon ja tulevan maakuntahallinnon saumattomalle yhteistyölle.

Virastorakenteen muutoksella tavoitellaan yhdistymisen alkuvaiheen jälkeen tuottavuushyötyjä niin perustettavalle virastolle kuin sen asiakkaillekin. Uuden viraston on mahdollista saavuttaa tuottavuushyötyjä yleishallinnon päällekkäisyyksiä karsimalla sekä kehittämällä IT-järjestelmärakennetta paremmin kokonaisuutena. Uuden viraston asiakkaiden hallinnollinen taakka vähenee, kun viraston sähköisiä ja muita palvelukanavia yhdistetään.

3.2 Toteuttamisvaihtoehdot

Elintarviketurvallisuusviraston ja Maaseutuviraston yhdistämistä koskevassa selvityksessä käsiteltiin nykytilan säilyttävää vaihtoehtoa katsoen, että lyhyen tähtäimen tarkastelussa virastojen jatkaminen erillisinä varmimmin turvaisi niiden perustehtävien häiriöttömän hoitamisen. Koska selvityksen mukaan uusi yhtenäinen virasto on kuitenkin muutamaa lähivuotta pidemmälle katsoen todennäköisesti erillisiä virastoja parempi vaihtoehto, valmistelun lähtökohtana on ollut, että tavoiteltujen hyötyjen saavuttaminen ei ole mahdollista nykyisellä virastorakenteella, vaan rakennetta kehitetään virastot yhdistämällä.

Yhtenä keskeisenä esityksen tavoitteena on selkeyttää Maaseutuviraston ja Elintarviketurvallisuusviraston tarvitsemien tietohallinnon palvelujen tuottamiseen liittyviä rooleja ja vastuita ja sitä kautta vähentää tietojärjestelmien kehittämiseen liittyviä riskejä. Tavoitteeseen olisi mahdollista pyrkiä kehittämällä työn- ja vastuunjakoa virastojen ja Maanmittauslaitoksen tietotekniikkapalvelukeskuksen välillä. Tämä olisi lyhyellä tähtämellä riskittömin vaihtoehto hallinnon alan virastoja palvelevan IT-palvelukeskustoiminnan jatkuvuuden kannalta. Maaseutuviraston ja Elintarviketurvallisuusviraston tietojärjestelmien näkökulmasta tietotekniikkapalvelukeskuksen virastoja palvelevan osan siirtämisellä muodostettavaan uuteen virastoon katsotaan kuitenkin saavutettavan niin merkittäviä johtamisen tehostumiseen, kokonaisuuden hallintaan sekä vuorovaikutuksen ja tiedon siirtymisen helpottumiseen liittyviä etuja, että valmistelu on suoritettu tämän vaihtoehdon pohjalta.

Ratkaisu on katsottu tarkoituksenmukaiseksi huolimatta siitä, että sillä on vaikutuksensa muiden hallinnonalan virastojen ja laitosten tarvitsemien tietohallinnon palvelujen tuottamiseen. Yhteisen palvelukeskuksen pitkäaikaisesta käytöstä johtuen hallinnonalan tietojärjestelmien kokonaisuus on hyvin yhteneväinen ja järjestelmät on rakennettu yhteisen arkkitehtuurin mukaisesti. Kokonaisuuden purkaminen osiin ei ole mahdollista lyhyellä aikavälillä ilman merkittäviä kustannuksia ja riskejä toiminnan jatkuvuudelle. Esitetystä vaihtoehdosta IT-palvelukeskusrooli siirrettäisiin näin ollen Maanmittauslaitokselta perustettavalle virastolle siltä osin kuin kyse on muun muassa Luonnonvarakeskukselle ja maa- ja metsätalousministeriölle tuotettavista palveluista. Viraston perustamisvaiheessa tulisi kiinnittää erityistä huomiota palvelujen häiriöttömään jatkumiseen. Maanmittauslaitokseen jäisi virastoa itseään palveleva tietohallinto, joka on alun perinkin rakennettu edellä mainitusta tietojärjestelmäkokonaisuudesta erilliseksi.

3.3 Keskeiset ehdotukset

Elintarviketurvallisuusvirastosta ja Maaseutuvirastosta ehdotetaan muodostettavaksi 1 päivästä tammikuuta 2019 lukien uusi, maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaan kuuluva virasto. Uusi virasto jatkaisi Elintarviketurvallisuusviraston ja Maaseutuviraston toimintaa. Nyky- ja muotoinen Elintarviketurvallisuusvirasto ja Maaseutuvirasto lakkaisivat olemasta. Elintarviketurvallisuusviraston ja Maaseutuviraston henkilöstö, tehtävät sekä sitoumukset ja sopimukset niistä johtuvine oikeuksineen ja velvollisuuksineen siirtyisivät uudelle virastolle.

Perustettavasta virastosta muodostuisi elintarvike- ja maataloussektorille laaja-alainen, kansallisesti ja kansainvälisesti toimiva hallinto-, valvonta-, tutkimus-, palvelu- ja kehittämistehtäviä hoitava virasto. Viraston toimiala kattaisi elintarvikkeiden ja maa- ja metsätalouden tuotantopanosten turvallisuuden ja laadun, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kasvinterveyden edistämisen, valvonnan ja tutkimuksen. Lisäksi se kattaisi Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan mukaisten toimenpiteiden, unionin rahoittamien maaseudun kehittämistoimien ja näitä täydentävien kansallisten toimenpiteiden toimeenpanotehtävät.

Perustettavaan virastoon sijoitettaisiin Maanmittauslaitoksen tietotekniikkapalvelukeskuksesta tehtävät, jotka liittyvät tietohallinnon palvelujen tuottamiseen perustettavalle virastolle. Lähtökohdaksi on, että eri virastoista siirtyvä IT-toiminta yhdistetään, jotta päällekkäisyydet voidaan karsia ja tehokkuutta lisätä. Viraston ydintoiminnoista vastaavilla osastoilla olisi kuitenkin päävastuu järjestelmien toiminnanohjauksesta, kehittämisestä, ylläpidosta ja rahoitustarpeen suunnittelusta sekä tämän vuoksi tarvittava määrä substanssikytkentäistä IT-osaamista. Uuteen virastoon siirrettäisiin IT-palvelukeskusrooli, joka Maanmittauslaitoksen tietotekniikkapalvelukeskuksella on metsätalousministeriön hallinnonalan muihin virastoihin ja laitoksiin nähden. Tilauksesta palveluja voitaisiin tuottaa myös muille tahoille.

Perustettavaan virastoon siirrettäisiin Turvallisuus- ja kemikaalivirastosta kasvinsuojeluaineiden käytön valvonta sekä kasvinsuojeluaineista annetussa laissa säädetyn valvonnan että täydentävien ehtojen valvonnan osalta vuoden 2019 alusta lukien. Ennen vuotta 2016 kasvinsuojeluaineiden käytön valvontaan liittyviä tehtäviä hoidettiin kolmessa keskushallinnon virastossa: Turvallisuus- ja kemikaalivirastossa, Maaseutuvirastossa ja Elintarviketurvallisuusvirastossa. Nykyisin tehtäviä hoidetaan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lisäksi Maaseutuvirastossa ympäristökorvauksen vaatimusten valvonnan osalta. Ehdotettu muutos kokoaisi tehtävät yhteen, mikä poistaisi niihin liittyviä päällekkäisyyksiä. Turvallisuus- ja kemikaalivirastossa säilyisivät edelleen kasvinsuojeluaineiden riskinarviointi ja hyväksyntä, kestävän käytön toimintaohjelman koordinointi, kaupan valvonta sekä markkinavalvonta.

Elintarvikkeiden viennin edistämistehtävä mainittaisiin laissa viraston tehtävänä, mikä selkeyttäisi nykytilaa.

Viraston organisaatorakennetta luotaessa lähtökohtana on erityisesti asiakkuuksien huomioon ottaminen. Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuvat maksajavirastotehtävät järjestettäisiin uuden organisaation sisällä tarkoituksenmukaisella ja Euroopan unionin säädösten mukaisella tavalla erilliseksi toimintakokonaisuudeksi. Siirryttäessä uuteen virastoon varmistettaisiin, ettei nykyisten virastojen tehtävien hoitamiseen tule katkoksia.

Uuden viraston nimeksi esitetään Ruokavirastoa.

Uuden viraston asemasta ja toiminnan puitteista säädettäisiin uusi laki, jolla kumottaisiin nykyiset Elintarviketurvallisuusvirastosta ja Maaseutuvirastosta annetut lait. Lisäksi muihin lakeihin tehtäisiin muodostettavan viraston perustamisesta johtuvat välttämättömät muutokset.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Uuden viraston muodostaminen toteutettaisiin valtiontalouden kehyspäätösten ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen ja henkilötöyvuosimäärien puitteissa.

Elintarviketurvallisuusviraston ja Maaseutuviraston tehtävät siirtyisivät uuteen virastoon valtion vuosia 2019—2022 koskevan julkisen talouden suunnitelman mukaisine toimintamäärärahoineen (momentit 30.20.02 ja 30.20.03). Virastojen aikaisemmilta vuosilta mahdollisesti siirtyvät määrärahat siirrettäisiin uudelle virastolle. Vuoden 2018 talousarvioesityksessä Elintarviketurvallisuusviraston toimintamomentin määräraha on noin 38 miljoonaa euroa ja Maaseutuviraston noin 22 miljoonaa euroa. Maanmittauslaitoksen tietotekniikkapalvelukeskuksesta siirrettävät tehtävät siirtyisivät virastoon julkisen talouden suunnitelman mukaisine määrärahoineen (momentilla 30.70.01). Kasvinsuojeluaineiden käytön valvonnan ohjaustehtävien siirtämisen vuoksi Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintamomentilta (momentti 32.40.05) siirrettäisiin uudelle virastolle 35 000 euroa. Uuden viraston perustaminen ja sen edellyttämät järjestelyt otetaan huomioon vuotta 2019 koskevassa valtion talousarvioesityksessä. Elintarviketurvallisuusviraston ja Maaseutuviraston henkilöstö sekä Maanmittauslaitoksen tietotekniikkapalvelukeskuksen siirtyvien osien henkilöstö siirtyisi perustettavaan uuteen virastoon 1 päivänä tammikuuta 2019. Henkilöstövaikutuksia tarkastellaan tarkemmin luvussa 4.4.

Maakuntaudistuksen myötä vuoden 2020 alusta lukien Ruokavirastoon on tarkoitus siirtää myös eräitä tehtäviä aluehallintovirastoista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista. Tässä yhteydessä valtiovarainministeriön pääluokasta aluehallintoviraston toimintamenot -momentilta (28.40.01) siirrettäisiin noin miljoonan euron suuruinen määräraha Ruokaviraston toimintamomentille. Lisäksi ELY-keskusten toimintamenot -momentilta (32.01.02) siirrettäisiin Ruokaviraston toimintamomentille 1 htv:tä vastaava määräraha. Tehtäväsiirtojen vaikutuksia kuvataan hallituksen esityksessä eduskunnalle maakuntaudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisoimista koskevaksi lainsäädännöksi, joka on tarkoitus antaa eduskunnalle maaliskuussa 2018.

Uuden viraston perustamisesta aiheutuu alkuvaiheessa kustannuksia. Näitä syntyy mm. organisaation kehittämisestä, hallinnollisten tietojärjestelmien ja ohjelmistojen yhdistämisestä tai

uudistamisesta ja yhteisten palveluprosessien kehittämisestä. Uudelle virastolle tulee myös valmistella palkkausjärjestelmä. Koska virastojen palkkatasot eroavat jonkin verran nykyisten virastokohtaisten järjestelmien mukaisten palkkausperusteiden eroista johtuen, on uuden palkkausjärjestelmän käyttöönotolla todennäköisesti kustannusvaikutuksia. Palkkausjärjestelmän siirtymäkausiin menettelyä tulee koskemaan valtion vuoden 2018 talousarvioon (momentti 28.60.02) sisällytetty valtuusmenettely. Menettelyn ulottaminen nyt perustettavan viraston palkkausjärjestelmään edellyttää, että talousarvio- ja kehysmenettelyssä ratkaistaan ennen sopimuksen tekemistä, kuinka valtuudesta johtuvat lisäkustannukset katetaan vuoden 2023 jälkeiseen aikaan ajoittuvilla perustettavan organisaation määrärahasäästöillä.

Kokonaisuudessaan esitetyllä virastolla on mahdollisuus tehostaa toimintaansa toimintoja yhdistämällä sekä resurssien yhteiskäytöllä. Tehostamismahdollisuudet koskevat lähinnä tietohallinto- ja hallintotehtäviä, joihin kohdistuvien henkilöresurssien osuus uuteen virastoon siirtyvistä henkilöresursseista on vajaa kolmannes. Näihin tehtäviin, erityisesti johtotehtäviin, sekä yhdistyvien virastojen esikuntatehtäviin liittyy päällekkäisyyksiä, joita on mahdollista vähentää suurelta osin jo vuosina 2018—2021 edellyttäen, että luonnollista poistumaa hyödynnetään. Viraston perustamista koskevan hankeorganisaation valmistelutyössä tehdyn arvion mukaan esimies- ja johtotehtävien määrä vähenisi noin 20 prosenttia, mikä merkitsisi muutosturvatoimenpiteiden päätyttyä vuositasolla noin 1,2 miljoonan euron säästöä. Muissa tehtävissä päällekkäisyyksiä ei juurikaan ole. Muun muassa luomuvalvontaan ja täydentävien ehtojen valvontaan liittyviä tehtäviä voidaan kuitenkin hoitaa nykyistä tiiviimmässä yhteistyössä.

Toimitilamenoja vähentää se, että Maanmittauslaitoksesta siirtyvä, Helsingissä työskentelevä henkilöstö on tarkoitus sijoittaa Elintarviketurvallisuusviraston nykyisiin toimitiloihin, joita muokataan tilankäytöltään tehokkaammiksi ja uudet työnteon tavat paremmin mahdollistaviksi.

Pidemmällä tähtäimellä edellä mainitut seikat luovat uudelle virastolle nykyisiin virastoihin verrattuna vahvemman taloudellisen kantokyvyn ja vahvistavat sopeutumista niukkeneviin hallinnon voimavaroihin. Elintarviketurvallisuusviraston ja Maaseutuviraston yhdistäminen on myös omiaan varmistamaan vaatimustenmukaista ja yhtenäistä toimintaa muun muassa täydentävien ehtojen ja eläinten perusteella maksettavien tukien valvonnassa ja sitä kautta vähentämään riskiä siitä, että tukimenoja suljetaan joiltakin osin unionin rahoituksen ulkopuolelle.

Tuleviin hallinnon säästötavoitteisiin sopeutumisen kannalta keskeistä on tehtävien priorisointi sekä organisaation ja tehtävänkuvien järjestäminen sellaiseksi, että resurssien uudelleenkohdentaminen vaihtuvien tarpeiden mukaan on mahdollisimman joustavaa. Tarkoitus on turvata kaikissa oloissa viraston perusprosessit kuten tukijärjestelmien häiriötön toimeenpano sekä elintarvikkeiden laatuun ja turvallisuuteen liittyvien ongelmien ennaltaehkäisy ja torjunta. Myös palvelusopimusten piiriin kuuluvien tietohallinnon palvelujen taso on tärkeää pitää korkeana. Perustehtävien osalta on tässä vaiheessa hyvin vaikea ennakoita, mistä tehtävistä resursseja mahdollisesti tulee vapautumaan uudelleen kohdennettaviksi ja minkä verran. Yhteisen maatalouspolitiikan uuden ohjelmakauden lainsäädäntöehdotukset tullaan tämänhetkisten tietojen jälkeen antamaan rahoituskehyksiä koskevien ehdotusten jälkeen kesällä 2018. Rahoituskehyksiä koskevat ratkaisut ja lainsäädäntö saadaan oletettavasti valmiiksi vasta vuoden 2020 puolella, mikä merkitsee, ettei uudistusta todennäköisesti saada voimaan vielä uuden rahoituskehyskauden alkaessa eli vuoden 2021 alussa, vaan tullaan tarvitsemaan siirtymäjärjestelyjä. Rahoituskehyksiä koskeva ratkaisu on kytköksissä myös Britannian EU-eroa koskeviin ratkaisuihin ja niiden aikatauluun.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Yhdistäminen tarjoaisi mahdollisuuden aitoon toimintatapojen uudistamiseen ja modernisointiin. Myös tietojärjestelmien ja digitaalisen toimintaympäristön kehittäminen olisi nykyistä helpompaa, kun toiminnot olisivat yhdessä virastossa. Tukijärjestelmien toimeenpanon toteutukseen, järjestelmiin kohdistuviin komission tarkastuksiin sekä komissiolle suoritettavaan raportointiin liittyvien eri tehtäviä koskevien osioiden yhteensovittaminen helpottuisi.

Uuden maakuntahallinnon ja asiakkaiden näkökulmasta ohjaus yhdestä virastosta olisi todennäköisesti yhtenäisempää ja vahvempaa kuin kahden erillisen viraston antama ohjaus. Eräisiin valvontoihin liittyvien ohjeiden ja linjausten antaminen jatkossa vain yhdestä virastosta lisäisi toiminnan selkeyttä. Kasvinsuojeluaineiden käytön valvonnan ohjauksen keskittäminen perustettavaan virastoon parantaisi ohjauksen yhdenmukaisuutta ja poistaisi siihen liittyviä päällekkäisyyksiä.

Viranomaistoimintaan olisi uudistukseen kytkeytyvien toiminnallisten ja organisatoristen muutosten myötä mahdollista saada lisää tehokkuutta. Synergiaetuja arvioidaan saatavan erityisesti tietohallinnon organisoimisesta uudella tavalla viraston sisällä. Tarkoituksena on, että Maanmittauslaitoksen tietotekniikkapalvelukeskuksesta siirtyviä tietohallinnon toimintoja osin hajautetaan viraston ydinprosesseja varten oleviin toimintayksiköihin, mikä on todettu monissa organisaatioissa tehokkaaksi toimintatavaksi. Virastouudistus myös mahdollistaisi luopumisen organisaatiouudistuksen kohteena olevien virastojen välisistä tietohallinnon palvelusopimuksista.

Tarkoitus on, että uudistuksen vaikutuksia arvioidaan jälkikäteen muun muassa synergiaetujen saavuttamisen näkökulmasta.

4.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Elintarviketurvallisuusviraston ja Maaseutuviraston yhdistämisellä saavutettaisiin yhtenäisempi ketjukokonaisuus elintarvikesektorille. Tämä voisi johtaa elintarviketurvallisuutta ja alkutuotantoa koskevan yleisen tietämyksen lisääntymiseen sekä auttaa hallinnon asiakkaita hahmottamaan paremmin viranomaisprosesseja. Uudessa virastossa yhdistyisi laaja alkutuotannon ja elintarvikealan osaaminen, joka voitaisiin valjastaa entistä tehokkaammin koko yhteiskunnan hyödynnettäväksi. Virastojen yhdistäminen edistäisi sähköisten palvelujen kehittämistä ja yhden luukun palveluperiaatteen toteutumista.

Esityksellä ei ole välittömiä ympäristövaikutuksia eikä vaikutuksia kuntien asemaan.

4.4 Vaikutukset henkilöstön asemaan

Uuden Ruokaviraston perustamisen arvioidaan johtavan ylimmän johdon ja hallintotehtävien määrän vähenemiseen. Lisäksi virastouudistukseen liittyvät toiminnalliset muutokset oletettavasti poistavat päällekkäisyyksiä ja tehostavat tehtävien hoitamista. Pidemmällä aikajänteellä uudistus tarjoaa mahdollisuuden tehtävien uudelleenorganisoinnin sekä toimintatapojen kehittämisen kautta saavuttaa lisää synergiaetuja ja tehokkuutta. Mainituista syistä virastouudistus voi jatkossa aiheuttaa henkilöstön määrän vähenemistä luonnollista poistumaa hyödyntäen. Esimerkiksi Elintarviketurvallisuusviraston palveluksessa olevista noin 100 henkilöä saavuttaa laskennallisen eläkeiän vuosina 2018—2021.

Muutos edellyttää henkilöstön osaamisen kehittämistä vastaamaan uudenlaista toimintaympäristöä sekä mahdollisia uusia tehtäviä ja toimintatapoja. Muutos tarjoaa samalla henkilöstölle mahdollisuuden oman osaamisen ja asiantuntijuuden kehittämiseen sekä uralla etenemiseen. Organisaatioille muutos loisi mahdollisuuksia henkilöstön osaamisen uudelleenlaiseen hyödyntämiseen.

Uudistuksen yhteydessä henkilön tehtävät saattavat muuttua, mikä voi vaikuttaa myös palkkaukseen. Jos virkasuhteessa olevan henkilön tehtävät muuttuvat uudistuksen yhteydessä olennaisesti ja muuttuneen viran tilalle perustetaan uusi virka, uudistuksessa noudatetaan valtion virkamieslain (750/1994) 5 c §:n mukaista menettelyä. Sen mukaan uusi virka voidaan sitä ensi kertaa täytettäessä täyttää ilman haettavaksi julistamista, jos virkaan nimitetään uudelleenjärjestelyn kohteena olevan viraston virkaan nimitetty virkamies.

Uuteen virastoon siirtyisi yhteensä noin 980 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö.

Elintarviketurvallisuusvirastosta uuteen virastoon siirtyisi noin 640 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö. Elintarviketurvallisuusvirastosta siirtyvät henkilöt ovat pääasiassa virkasuhteessa. Työsopimussuhteisten osuus on noin kymmenen prosenttia. Määräaikaisen henkilöstön osuus siirtyvästä henkilöstöstä on noin 14 prosenttia.

Maaseutuvirastosta uuteen virastoon siirtyisi noin 198 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö. Maaseutuvirastosta siirtyvät henkilöt ovat virkasuhteessa. Määräaikaisen henkilöstön osuus siirtyvästä henkilöstöstä on noin 18 prosenttia.

Maanmittauslaitoksen tietotekniikkapalvelukeskuksesta uuteen virastoon siirtyisi noin 142 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö asiakasratkaisut- ja teknologiaratkaisut-tulosyksiköistä. Maanmittauslaitoksen tietotekniikkapalvelukeskuksesta siirtyvät henkilöt ovat pääasiassa työsopimussuhteessa. Määräaikaisen henkilöstön osuus siirtyvästä henkilöstöstä on noin 17 prosenttia.

Esitykseen ei sisälly ehdotusta henkilöstön palvelussuhdelajin muuttamisesta. Maanmittauslaitoksen tietotekniikkapalvelukeskuksesta siirtyvän työsopimussuhteisen henkilöstön tehtäviin ei liity julkisen vallan käyttämistä, vaan tuotetut tietohallinnon palvelut ovat sentyyppisiä, joita myös yksityinen sektori tuottaa. Ruokaviraston toiminnan käynnistettyä on kuitenkin tarkoitus selvittää, onko uudessa virastossa joiltakin osin tarvetta palvelussuhdelajin muutoksiin tämän henkilöstön tai Elintarviketurvallisuusvirastosta siirtyvän henkilöstön osalta. Esitykseen sisältyy siirtymäsäännös työsopimussuhteessa olevaa henkilöstöä koskevista siirtymäjärjestelyistä, koska virkamieslain 2 luvun säännöksiä ei sovelleta työsopimussuhteiseen henkilöstöön. Säännöksen tarkoituksena on turvata henkilöstön yhdenvertaisuus muutoksessa siten, että muutosturva toteutuisi samojen periaatteiden mukaisesti riippumatta palvelussuhdelajista.

Uudelle virastolle olisi leimallista nykyaikainen verkostomainen työskentelytapa. Virastoa perustettaessa henkilöstöä ei keskitettäisi yhteen toimipaikkaan, vaan se jatkaisi edelleen työskentelyä alueilla. Koska uudella virastolla olisi toimipaikka niillä paikkakunnilla, joilla pääosa virastoon siirtyvästä henkilöstöstä työskentelee, uudistuksella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia henkilöstön sijoittumiseen.

Henkilöstön siirtymisiä paikkakunnalta toiselle pyrittäisiin välttämään. Mikäli virkoja päädytään kuitenkin siirtämään uudistuksen yhteydessä paikkakunnalta toiselle, valtion virkamieslain 5 a §:n 3 momentin mukaan virka voidaan siirtää ilman virkamiehen suostumusta, jos vir-

ka siirretään virkamiehen työssäkäyntialueella tai työssäkäyntialueelle. Toisaalta uusi virasto voisi avata henkilöstölle parempia mahdollisuuksia vaihtaa halutessaan työskentelypaikkakuntaa. Uudistuksen jälkeen uuden viraston virat ovat yhteisiä virkoja ja virasto voi päättää niiden sijoittamisesta.

Työsopimussuhteessa oleva henkilö voidaan siirtää ilman suostumustaan, jos hänet siirretään työssäkäyntialueellaan tai työssäkäyntialueelleen. Työssäkäyntialueella tarkoitetaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 1 luvun 9 §:n mukaista aluetta. Muutoksessa noudatetaan hyvää henkilöstöpolitiikkaa ja valtiovarainministeriön henkilöstöpoliittisia ohjeita. Onnistunut muutoksen johtaminen edellyttää avoimuutta ja henkilöstön osallistamista muutoksen toteutukseen. Henkilöstön tiedonsaannista ja vaikutusmahdollisuuksista tulee huolehtia uudistusta toteutettaessa.

Valtion virastojen välillä tapahtuvissa henkilösiirroissa noudatetaan valtion virkamieslain 5a—5c §:ssä säädettyjä periaatteita. Pääsääntönä on tällöin, että virat ja niihin nimitetyt virkamiehet siirtyvät samaan virastoon tai samoihin virastoihin kuin tehtävät siirtyvät. Määräaikaisissa palvelussuhteissa olevat siirtyvät uuden työnantajan palvelukseen määräaikaisen palvelussuhteensa keston ajaksi. Myös työsopimussuhteiset henkilöt siirtyisivät vastaavalla tavalla uuteen virastoon.

Valtion virka- ja työehtosopimuksessa on sovittu, että organisaatiomuutostilanteissa uuden viraston palkkausjärjestelmän valmistelu aloitetaan asianomaisten työntajaviranomaisten ja palkansaajajärjestöjen kesken osana muutoksen muuta valmistelua mahdollisimman pian sen jälkeen, kun organisaatiomuutoksesta on hallitustasolla päätetty. Neuvottelut perustettavan viraston palkkausjärjestelmäsopimuksesta toteutettaisiin valtion virka- ja työehtosopimuksen mukaisia periaatteita noudattaen. Palkkausjärjestelmäneuvottelujen yhteydessä huomioitaisiin myös sopimusten mukaiset siirtymätilanteita koskevat vanhan palkan turvaamista koskevat määräykset.

Lakkautettavien virastojen virastokohtaiset virka- ja työehtosopimukset lakkaavat esitettävän lain tullessa voimaan. Tämä koskee myös lakkautettavien virastojen palkkausjärjestelmiä.

Ruokaviraston palkkausjärjestelmässä palkkaukset tulevat perustumaan yhdenmukaisten, virastokohtaisten perusteiden mukaisesti tehtävien vaativuuteen ja henkilökohtaiseen työsuoritukseen. Palkkausjärjestelmän käyttöön ottaminen tapahtuu siirtymäkaudella, jonka pituus on edellä kohdassa 4.1. mainittua, valtion talousarvioissa annettavaa valtuutta käytettäessä enintään viisi vuotta. Tämä on lakiin perustuvassa organisaatiomuutoksessa käypä ja kohtuullinen aika.

Uuden viraston pääjohtajan virka samoin kuin viraston hallintojohtajan virka täytettäisiin ennen lain voimaantuloa. Virastojen henkilöstöjärjestöjen edustajat ovat mukana viraston perustamista valmisteleivassa hankeorganisaatiossa. Henkilöstölle on järjestetty henkilöstötilaisuuksia, joissa on käsitelty uuden viraston perustamiseen liittyviä kysymyksiä ja toimenpiteitä. Virastot tulevat käsittelemään henkilöstön siirtoa omissa yhteistoimintamenettelyissään.

5 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä. Sen sisältö perustuu virastojen yhdistämistä varten perustetussa hankkeessa tapahtuneeseen ja sitä edeltävään valmisteluun, ja esitysluonnosta on käsitelty muodostetun hankeorganisaation toimielimissä, joissa ovat edustet-

tuina yhdistettävien virastojen sekä Maanmittauslaitoksen johto ja henkilöstö sekä maa- ja metsätalousministeriö. Esitystä on lisäksi käsitelty maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan yhteistoimintaelimessä.

Hallituksen esitysluonnoksesta on pyydetty lausuntoa lähes kahdeltasadalta hallinnonalan sidosryhmätaholta, minkä lisäksi lausuntopyyntö on ollut nähtävillä maa- ja metsätalousministeriön Internet-sivuilla sekä Valtioneuvoston hankeikkunassa. Lausuntoja saatiin 55.

Useat lausunnonantajat kannattavat esityksen tavoitteita ja yhtyvät käsitykseen siitä, että Ruokaviraston perustaminen tukee niiden saavuttamista. Lausunnoissa painotetaan erityisesti asiakaslähtöisyyden sekä tietojärjestelmien ja sähköisten palvelujen kehittämisen näkökulmaa.

Osa lausunnonantajista kuitenkin katsoo, että samoihin tavoitteisiin pyritään jo nykyisessä organisaatiomallissa, ettei yhdistäminen itsessään tee uudesta rakenteesta vähemmän byrokraattista ja että toiminnan tehostamista tehtäviä priorisoimalla vaikeuttaa tehtävien lakisääteisyys ja pohjautuminen Euroopan unionin lainsäädännön velvoitteisiin. Mainittuja näkemyksiä esittävät erityisesti palkansaajajärjestöt. Eräät lausunnonantajat ovat huolissaan siitä, että maaseutupolitiikka ja taloudelliset näkökohdat voivat saada virastossa ylikorostuneen aseman suhteessa elintarviketurvallisuuden ja eläinten hyvinvoinnin tavoitteisiin.

Valtiovarainministeriö katsoo, että esityksessä tulisi olla yksilöidympiä linjauksia ja tavoitteita saavutettavista synergiahyödyistä ja päällekkäisyyksien poistamisesta sekä näistä seuraavista resurssisäästöistä ja niiden ajoittumisesta. Eräissä palkansaajajärjestöjen lausunnoissa esitetään, että virastojen hallintohenkilöstön määrä on jo nyt minimissään eikä Maanmittauslaitoksesta ole siirtymässä lainkaan yleishallinnon resursseja. Näissä lausunnoissa myös painotetaan viraston käynnistysvaiheessa syntyviä lisäkustannuksia ja -työtä sekä vaaditaan, että palkkausjärjestelmien yhteensovittamiseen varataan riittävät varat.

Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan tulisi harkita, että virasto aloittaisi toimintansa vasta vuoden 2020 alusta lukien samassa aikataulussa maakuntauudistuksen ja siihen liittyvän valtion muun virastorakennemuutoksen kanssa. Perusteluna se mainitsee maksajaviraston akkreditointimenettelyyn sekä viljelijätukien maksuun liittyvien riskien ja haittojen paremman hallittavuuden. Uudistuksen toteuttamisajankohdan siirtämistä esittävät myös yksi elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus sekä Palkansaajajärjestö Pardia ry. Suurin osa aluehallintovirastoista lausuu, että tehtäväsiirtojen eriaikaisuudesta huolimatta aluehallintovirastoista maakuntauudistuksen yhteydessä siirtyvälle henkilöstölle tulisi mahdollistaa osallistuminen uuden viraston toimintakulttuurin ja toiminnan kehittämiseen sekä hakeutuminen viraston tehtäviin.

Lausunnonantajat lähtökohtaisesti kannattavat elintarvikkeiden sekä eläinten, kasvien ja niistä saatavien tuotteiden viennin edistämisen- ja ohjaustehtävän kirjaamista lakiin. Tosin Suomen Eläinlääkäriliitto ry:n lausunnossa esitetään, ettei viraston tulisi aktiivisesti edistää elävien eläinten vientiä kuljetukseen liittyvien eläinsuojeluongelmien vuoksi. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto kannattaa kasvinsuojeluaineiden käytön valvonnan ohjauksen siirtämistä virastosta Ruokavirastoon. Kasvinsuojeluaineteollisuus ry sen sijaan katsoo, ettei muutosta tulisi toteuttaa tässä yhteydessä, sillä tehtäviin liittyviä resursseja ja asiantuntemusta ei ole varmistettu.

Useat lausunnonantajat painottavat tarvetta turvata myös lainsäädännöllisin keinoin viraston häiriötön toiminta tehtävien siirtymisen nivelkohdassa. Pääjohtajan viran perustamista koskevaa siirtymäsäännöstä kannatetaan, mutta eräät lausunnonantajat toivovat, että pääjohtaja voisi

aloittaa esitettyä aiemmin. Maaseutuvirasto ja Maanmittauslaitos katsovat, että myös viraston hallintojohtajan virka, joka on keskeinen viraston tehtävien organisoimisen sekä henkilöstösiirtojen ja esimiesvalintojen toteuttamisen kannalta, olisi tarkoituksenmukaista perustaa maa- ja metsätalousministeriöön ennen viraston aloittamista. Maanmittauslaitos esittää harkittavaksi, että samassa aikataulussa perustettaisiin myös viraston tietohallintojohtajan virka. Palkansaajajärjestö Pardia lausuu, että tasapuolisuussyistä kaikkien viraston työntekijöiden tulisi olla virkasuhteisia.

Lausuntojen johdosta esitystä on muutettu siten, että pääjohtajan viran lisäksi hallintojohtajan virka voitaisiin perustaa ja täyttää jo ennen lain voimaantuloa. Valtiovarainministeriön, Maaseutuviraston, aluehallintovirastojen, Luonnonvarakeskuksen ja Maaseudun kehittäjät ry:n ehdotuksesta esitettyjä säännöksiä ja esityksen perusteluja on myös eräiltä osin täsmennetty. Virastouudistuksen ehdotettua voimaantuloajankohtaa ei ole muutettu. Viraston perustamishanke asetettiin alun perin maakuntauudistuksesta erilliseksi hankkeeksi, ja vaikka hankkeilla on kytkentöjä, niitä ei katsota niin keskeisiksi, että maakuntauudistuksen lykkääntyminen edellyttäisi myös Ruokaviraston perustamisen lykkäämistä.

Lausunnoista on laadittu yhteenveto, joka on julkaistu valtioneuvoston hankeikkunassa.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Esityksellä on kytkentä hallituksen esitykseen eduskunnalle maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi (HE 15/2017 vp) sekä hallituksen esitykseen eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi, joka on tarkoitus antaa eduskunnalle maaliskuussa 2018.

Viimeksi mainittuun esitykseen sisältyvien lakien on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2020 alusta lukien. Esityksellä aluehallintovirastolle nykyisin kuuluvista tehtävistä siirrettäisiin Ruokavirastolle muun muassa tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain (497/2013) mukaiset koe-eläintoiminnan valvonnan tehtävät sekä eläinten lääkitsemisestä annettuun lakiin ja eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annettuun lakiin perustuvat eläinlääkäreihin kohdistuvat valvonta- ja tarkastustehtävät. Lisäksi aluehallintovirastoista siirrettäisiin elintarvikevalvonnan ja eläimistä saatavien sivutuotteiden valvonnan ohjaus ja vastustettavien eläintautien torjunnan johtovastuu sekä säädettäisiin Ruokaviraston tehtäväksi helposti leviävien ja vaarallisten eläintautien vastustamisen ohjaukseen liittyvien kiireellisten tehtävien hoitamisen virka-ajan ulkopuolella. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta siirtyisi eräitä uusjaoissa käytettävän maatilatalouden kehittämisrahaston maaomaisuuden luovuttamiseen liittyviä tehtäviä. Lisäksi on tarkoitus, että Ruokavirasto pitäisi rekisteriä paitsi yksityisistä myös maakunnallisista eläinlääkäripalvelun tuottajista.

Muilta osin aluehallintovirastoille ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille sekä kunnille ja kunnaneläinlääkäreille nykyisin säädetyt tehtävät osoitettaisiin maakunnille muuttamalla lukuisia maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lakeja. Useissa muutettavissa laeissa säädetään myös Elintarviketurvallisuusviraston tai Maaseutuviraston tehtävistä.

Maanmittauslaitoksesta annettuun lakiin uuden viraston perustamisen vuoksi tehtävät muutokset on tarkoitus sisällyttää erilliseen lain muuttamista koskevaan esitykseen, joka liittyy sähköiseen asunto-osakerekisterihankkeeseen (ASREK). Tarkoitus on, että uuden viraston perus-

HE 8/2018 vp

taminen otetaan huomioon tässä yhteydessä ja että säännökset tulevat voimaan samanaikaisesti tässä esityksessä ehdotetun lainsäädännön kanssa. Maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annettuun lakiin sisältyy eräitä Maanmittauslaitoksesta uuteen virastoon siirtyvien tehtävien hoitoon liittyviä säännöksiä. Käynnissä on kuitenkin mainitun lain ajantasaisuuden ja toimivuuden kokonaisarviointi sekä tarvittavien lainsäädäntömuutosten valmistelu. Tarkoitus on, että Ruokaviraston perustaminen otetaan huomioon tässä yhteydessä.

Esitys liittyy vuoden 2019 valtion talousarvioesitykseen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki Ruokavirastosta

1 §. Toimiala. Pykälässä säädettäisiin Ruokaviraston toimialasta ja hallinnollisesta asemasta.

Viraston toimialana olisi vastata elintarvikkeiden sekä maa- ja metsätalouden tuotantopanos-ten turvallisuudesta ja laadusta, eläinten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä kasvinterveydestä ja näihin liittyvästä tutkimuksesta. Tuotantopanoilla tarkoitetaan tässä samaa kuin Elintarviketurvallisuusvirastosta annetussa laissa mainituilla tuotantotarvikkeilla eli siemeniä, rehuja, lannoitevalmisteita, kasvien lisäysaineistoja ja metsänviljelyaineistoa. Pykälässä tarkoitettuihin tuotantopanoiksi kuuluisivat myös kasvinsuojeluaineet, joiden käytön valvonnan ohjaus siirrettäisiin Turvallisuus- ja kemikaalivirastosta perustettavaan virastoon.

Lisäksi uuden viraston toimialaan kuuluisivat Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan mukaisten toimenpiteiden, unionin rahoittamien maaseudun kehittämistoimien ja näitä täydentävien kansallisten toimenpiteiden toimeenpanotehtävät. Viraston tehtäviksi siirtyisivät Elin-
tarviketurvallisuusviraston ja Maaseutuviraston hoitamat tehtävät sellaisinaan sekä Maanmit-
tauslaitoksen tietotekniikkapalvelukeskuksesta perustettavaa virastoa sekä eräitä muita hallin-
nonalan virastoja palvelevat tietohallinnon tehtävät. Mainitut uudelle virastolle siirtyvät tehtä-
vät on kuvattu edellä yleisperusteluissa.

Ruokavirasto olisi maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla.

2 §. Tehtävät. Pykälässä säädettäisiin Ruokaviraston tehtävistä. Koska valtaosasta viraston tehtävistä on säädetty lukuisissa erityislaeissa, pykälän 1 momentin tehtäväluettelo toimisi osaltaan informatiivisena säännöksenä viraston tehtäväkokonaisuudesta. Momentin säännös-
ten avulla saisi käsityksen tehtäväkokonaisuuden laajuudesta ja myös muulla laissa säädetyis-
tä tehtävistä.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan virastolle kuuluisivat tehtävät, jotka liittyvät vastuu-
seen maataloustukirahastosta ja maaseuturahastosta rahoitettavien tukien ja korvausten hallin-
noinnista ja valvonnasta sekä niiden edellyttämistä tietojärjestelmistä ja niiden turvallisuudes-
ta eli maksajavirastotehtävät. Edellä mainituista rahastoista rahoitettavista tuista ja korvauksis-
ta säädetään kansallisesti muun muassa suorien tukien laissa, ohjelmaperusteisten tukien lais-
sa, rakennetukilaissa, kehittämistukilaissa ja maatalouden markkinajärjestelystä annetussa
laissa. Maksajavirastotehtävien hoitamisen järjestämiseen liittyviä vaatimuksia käsitellään tar-
kemmin 3 §:n perustelujen yhteydessä. Maataloustukirahastosta rahoitettavista tuista ja korva-
uksista säädetään suorien tukien laissa ja maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetussa
laissa. Maksajavirastotehtäviä ovat esimerkiksi viljelijätukien hakemusten hallinnolliset tar-
kastukset sekä viljelijätukien myöntämiseen, maksamiseen, valvontaan, takaisinperintään, kir-
jausketjuun ja raportointiin liittyvät tehtävät. Maaseuturahastosta rahoitettavien tukien ja kor-
vausten osalta maksajavirastotehtäviä ovat esimerkiksi maksujen tarkastamiseen ja hyväksy-
miseen, mukaan lukien hallinnolliset ja paikan päällä tehtävät tarkastukset, sekä maksuhake-
muksiin ja takaisinperintään liittyvät tehtävät. Maksajavirastotehtäviä hoidetaan nykyisin
myös kunnissa ja valtion aluehallinnossa sekä maakuntaudistusta koskevien esitysten mu-
kaan jatkossa maakunnissa. Tehtävien hoitamisesta on tehty maksajavirastosopimus.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan virastolle kuuluisivat myös muut maataloustukirahastosta ja maaseuturahastosta sekä kansallisista varoista maa-, puutarha- ja porotaloudelle, luontaiselinkeinoille, koltille sekä maaseudun kehittämistoimenpiteisiin myönnettävien tukien ja korvausten toimeenpanoon liittyvät tehtävät. Lisäksi virastolle kuuluisivat maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien toimeenpanoon liittyvät tehtävät sekä muut kuin maksajavirasto-tehtäviksi katsottavat maatalouden markkinajärjestelyn toimeenpanoon liittyvät tehtävät.

Maataloustukirahastosta ja maaseuturahastosta rahoitettaviin tukiin liittyvinä muina kuin maksajavirastotehtävinä perustettava virasto hoitaisi muun muassa tukijärjestelmien toimeenpanon suunnitteluun ja kehittämiseen liittyviä tehtäviä. Lisäksi virasto hoitaisi maaseuturahaston varoista osarahoitettavan ohjelman hallinnointiin ja toimeenpanoon liittyviä tehtäviä. Maataloustuotteiden markkinajärjestelyn osalta virasto hoitaisi muina kuin maksajavirastotehtävinä muun muassa maataloustuotteiden kaupan pitämisen vaatimusten valvontaan liittyviä tehtäviä.

Kansallisesti rahoitettavista maa- ja puutarhataloudelle myönnettävistä tuista säädetään kansallisten tukien laissa, porotaloudelle ja luontaiselinkeinoille myönnettävistä tuista muun muassa porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetussa laissa ja koltille myönnettävistä tuista koltalaisissa. Kansallisesti rahoitettavia maaseudun kehittämistoimenpiteisiin myönnettäviä tukia ovat puolestaan esimerkiksi maatilatalouden kehittämisrahaston varoista rahoitettavat kansalliset tuet. Kansallisten tukien toimeenpanoon liittyvät tehtävät kattavat muun muassa tukien myöntämiseen, maksamiseen, valvontaan, takaisinperintään ja raportointiin liittyviä tehtäviä.

Momentin 3 kohdan mukaan virastolle kuuluisivat toimialansa valvonnan ja muiden viranomaistoimenpiteiden johtaminen, kehittäminen, ohjaaminen ja suorittaminen. Mainittuihin tehtäviin liittyy runsaasti erityissäädöksiä, joita on kuvattu yleisperusteluissa.

Valvonta tähtää elintarvikkeiden ja alkutuotannon tuotteiden sekä niiden tuotantoketjun turvallisuuden, laadun ja jäljitettävyyden varmistamiseen. Elintarvikeketjun valvonta koskee eläinten ja kasvien sekä niistä saatavien tuotteiden ja maa- ja metsätalouden tuotantopanosten tuotantoa, kaupan pitämistä ja muuta liikkeelle laskemista, tuontia ja vientiä sekä markkinointia. Se perustuu viraston laatimaan elintarvikeketjun monivuotiseen kansalliseen valvontasuunnitelmaan. Toimialan valvonta koskee myös muun muassa seura- ja harrastuseläinten hyvinvointia sekä eläinlääkäreiden ammattitoimintaa ja eläinlääkäripalveluja. Tukien myöntämisen ja maksatuksen edellytysten valvontaan liittyviä tehtäviä virasto hoitaa osana momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä.

Pykälässä mainittaisiin valvonnan ohella muut toimialan viranomaistoimenpiteet, mikä johtuu erityisesti elintarvikkeita, rehuja, eläinten terveyttä ja hyvinvointia sekä kasvien terveyttä koskevan lainsäädännön virallista valvontaa sääntelevästä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta (EU) 2017/625 (*uusi valvonta-asetus*), joka tulee sovellettavaksi 14 päivänä joulukuuta 2019. Asetus erottaa toisistaan virallisen valvonnan ja muut viralliset toimet. Muilla virallisilla toimilla tarkoitetaan asetuksessa muuta kuin virallista valvontaa olevia toimivaltaisen viranomaisen tai muun toimeksi saaneen tahon suorittamia toimia eläintautien tai kasvintuhoojien todentamiseksi, ennaltaehkäisemiseksi, niiden leviämisen estämiseksi taikka niiden hävittämiseksi, lupien myöntämiseksi taikka virallisten todistusten ja virallisten varmennusten hyväksymiseksi ja myöntämiseksi.

Momentin 4 kohta liittyy perustettavan viraston toimintaan valvonta- ja seurantanäytteitä tutkivana laboratoriona, eläintautien laboratoriodiagnostiikkaa suorittavana tahona sekä vertailu-

laboratoriona. Elintarviketurvallisuusvirastosta uuteen virastoon siirtyvissä laboratorioissa tehdään eläintautien virologista, bakteriologista, parasitologista ja patologista laboratoriodiagnostiikkaa. Tarjottavaan kasvianalytiikkaan kuuluvat kasvitautien ja -tuholaisten laboratoriodiagnostiikka, siementen, siemenperunan, kasvien lisäysaineistojen ja viljan laboratorioanalytiikka sekä orgaanisten lannoitevalmisteiden biotestit. Elintarvikkeista, rehuista ja lannoitevalmisteista tehdään mikrobiologisia, kemiallisia ja aistinvaraisia analyyssejä. Lisäksi laboratoriodien tehtäviin kuuluvat geenitekniikalla muunnettujen elintarvikkeiden ja rehujen analyysit. Kohdassa mainittuihin tehtäviin kuuluu toimiminen kansallisena vertailulaboratoriona eläin- ja kasvitautidiagnostiikan ja elintarvike- ja rehuanalytiikan alueilla sekä Maailman eläinterveysjärjestön (OIE) vertailulaboratoriona rapuruton tutkimuksen osalta.

Momentin 5 kohdassa mainittaisiin viraston tehtävinä toimialansa riskinarviointi, tieteellinen tutkimus sekä muut tutkimukset ja selvitykset. Mainitut tehtävät mainitaan myös voimassa olevassa Elintarviketurvallisuusvirastosta annetussa laissa. Virastolle kuuluvaa tieteellistä riskinarviointia olisi muun muassa tarttuvien eläintautien ja kasvinterveyden riskinarviointi sekä elintarvikkeiden mikrobiologinen ja kemiallinen riskinarviointi. Riskinarvioinnin tuloksia käytetään riskinhallinnan ja päätöksenteon tukena. Viraston tutkimustoiminta on niin sanottua sektoritutkimusta, jolla tässä yhteydessä tarkoitetaan ministeriön alaista soveltavaa tutkimustoimintaa erotuksena yliopistojen ja korkeakoulujen tutkimustoiminnasta.

Momentin 6 kohdan mukaan virastolle kuuluisi toimialansa riskienhallinta ja petoksetorjunta. Osana riskienhallintaa virasto muun muassa laatisi valmiussuunnitelmia erityistilanteiden kuten eläintautiepidemioiden varalta. Petoksetorjunta on jäsenvaltioiden keskeisenä velvollisuutena erityisesti maatalouden tukia ja markkinajärjestelyitä koskevan Euroopan unionin lainsäädännön mukaan. Petoksetorjunnan merkitys korostuu myös uuden valvonta-asetuksen myötä. Mainitussa asetuksessa säädetään muun muassa elintarvikeketjun aitoutta ja eheyttä käsittelevistä Euroopan unionin vertailukeskuksista, joiden tehtävänä on tukea komission ja jäsenvaltioiden toimintaa petollisista tai vilpillisistä käytännöistä aiheutuvan sääntöjen rikkomisen ehkäisemiseksi, havaitsemiseksi ja torjumiseksi.

Momentin 7 kohdassa ehdotetaan mainittavaksi Ruokaviraston tehtävinä elintarvikkeiden sekä eläinten, kasvien ja niistä saatavien tuotteiden viennin edistäminen ja ohjaus. Vientiin liittyvistä tehtävistä ei ole nimenomaista mainintaa voimassa olevassa Elintarviketurvallisuusvirastosta annetussa laissa, mutta lain tehtäväluettelossa mainitaan kansainvälinen yhteistyö, jonka puitteissa on käytettävissä olevien resurssien rajoissa osallistuttu erityisesti elintarvikkeiden markkinoille pääsyä ja markkinoilla pysymistä koskeviin hankkeisiin ja muulla tavoin luotu edellytyksiä viennille. Laissa tarkoitettuihin valvontatehtäviin sisältyy lisäksi kolmansien maiden edellyttämiin vientitarkastuksiin ja vientitodistusten antamiseen liittyviä tehtäviä.

Ehdotettu kohta yhdessä ehdotettuun 3 momenttiin sisältyvien valvontatehtävien kanssa kattaisi Ruokaviraston hoitamat viennin edistämistä, ohjausta ja valvontaa koskevat tehtävät, jotka koskevat muun muassa osallistumista kolmansien maiden asettamien vaatimusten selvittämiseen ja niiden täyttymisen varmistamista, osallistumista erilaisten asiakirjojen laadintaan sekä koulutusten järjestämistä. Ruokavirasto päättäisi nykyiseen tapaan itse periaatteista, joiden mukaisesti se antaa tukeaan vientihankkeisiin. Säännös ei määrittäisi toiminnan volyymin ja resursoinnin tasoa, vaan tuen antaminen tapahtuisi viraston käytettävissä olevien resurssien rajoissa. Toimijoilla säilyisi edelleen päävastuu kolmansien maiden asettamien vaatimusten selvittämisestä.

Viennin edistämiseen on panostettu erityisesti pääministeri Sipilän hallituksen kaudella vuodesta 2015 lähtien, kun Elintarviketurvallisuusvirastolle on myönnetty tehtävään määräaikaista lisärahoitusta. Uusien vientimarkkinoiden avaaminen elintarvikkeille on yksi hallitusohjelman Biotalous ja puhtaat ratkaisut -kärkihankkeen toimenpiteistä. Toimenpiteessä käynnistetään uusia markkinoillepääsyhankkeita, kehitetään vientivalvontajärjestelmiä ja parannetaan pk-yritysten vientiosaamista. Huomiota kiinnitetään erityisesti viennin kohdemaan edellyttämiin viranomais selvityksiin ja -tarkastuksiin sekä vientihankkeisiin liittyviin valvontamenettelyihin.

Momentin 8 kohdan mukaan viraston tehtäviin kuuluisivat maanjärjestelyyn liittyvät ja muut vastaavat toimeenpanotehtävät. Maanjärjestelyllä tarkoitetaan esimerkiksi maaseutuelinkeinon rahoituslain (329/1999) ja maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain (657/1966) mukaista toimintaa, jossa valtio maaomaisuutta ostamalla, myymällä tai vaihtamalla tukee maatilatalouden rakenteen parantamista ja maaseutuelinkeinon edistämistä. Muita vastaavia toimeenpanotehtäviä ovat esimerkiksi perintökaaren (40/1965) 25 luvun 8 §:n 2 momentissa tarkoitettujen jäämistöön kuuluvan maatilalan jakamista sekä valtiolle perintönä tullutta maaomaisuutta koskevat lausunnot.

Momentin 9 kohdan mukaan virastolle kuuluisi maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmän ja sen rekistereiden ylläpito ja kehittäminen sekä tietojen luovuttaminen oman toimialansa osalta. Maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain sääntelemä tietojärjestelmä on laaja kokonaisuus, joka kattaa maatalous-, elintarvike- ja maaseutuelinkeinohallinnossa laaditut asiakirjat sekä maatalous-, elintarvike- ja maaseutuelinkeinohallinnon tehtäviin liittyvät rekisterit silloin, kun asiakirjoissa ja rekistereissä olevat tiedot kuuluvat maa- ja metsätalousministeriön toimialaan. Osa tietojärjestelmäkokonaisuudesta kuuluu Luonnonvarakeskuksen vastuulle.

Momentin 10 kohdassa nostettaisiin korostetusti esille viranomaisen velvollisuuksiin yleisestikin kuuluva toimialansa viestintä, tiedotus ja neuvonta, koska perustettavan viraston toimiala ja kosketuspinta kansalaisiin ja yhteiskuntaan on hyvin laaja ja merkittävä. Kohdassa mainittaisiin myös koulutus. Maaseutuvirasto järjestää koulutusta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille, kunnille ja eräille muille tahoille. Elintarviketurvallisuusvirasto järjestää muun muassa elintarvikealan toimijoiden ja valvojen koulutusta, eläintauteihin liittyvää valmiuskoulutusta sekä täydennyskoulutuksena eläinsuojelukoulutusta virkaeläinlääkäreille.

Viraston tehtäviin kuuluisi kohdan mukaan toimialansa kansainvälinen yhteistyö. Nykyisten virastojen tavoin se osallistuisi laajasti kansainvälisiin asiantuntijaverkostoihin sekä osallistuisi ja vaikuttaisi Euroopan unionin ja kansainvälisten järjestöjen puitteissa tehtävään työhön sekä elintarvikealan pohjoismaiseen yhteistyöhön. Kansallisena vertailulaboratoriona virasto toimisi yhteistyössä Euroopan unionin vertailulaboratorioverkoston kanssa. Toiminnallaan virasto myös lisäisi maailmalla tietoutta suomalaisen ruoantuotannon turvallisuudesta ja korkeasta laadusta.

Momentin 11 kohdan mukaan viraston tehtävänä olisi hoitaa muut sille laissa säädetyt sekä maa- ja metsätalousministeriön sille määräämät sen toimialaan kuuluvat tehtävät. Vastaavanlainen säännös on voimassa olevissa Elintarviketurvallisuusvirastoa ja Maaseutuvirastoa koskevissa laeissa. Maaseutuvirasto on hoitanut ministeriön sille erikseen määrääminä tehtävinä muun muassa eräitä peruskuivatuksen tukemiseen liittyviä tehtäviä.

Pykälän 2 momentin mukaan Ruokavirasto tuottaisi tietohallinnon palveluita maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan virastoille ja laitoksille sekä muille julkisia tehtäviä hoitaville tahoille. Laki ei kuitenkaan loisi samankaan hallinnonalan tahoille asiakkuusvelvoitetta, vaan tuotettavista palveluista sovittaisiin asiakkaiden kanssa tehtävissä palvelusopimuksissa.

Momentissa tarkoitetuista palveluista merkittävä osa koostuu Luonnonvarakeskukselle sekä maa- ja metsätalousministeriölle tuotettavista palveluista. Koska Maanmittauslaitokseen jäisi se osa tietotekniikkapalvelukeskuksesta, joka tuottaa palveluja laitokselle itselleen, Ruokaviraston ei ole tarkoitus tuottaa palveluja Maanmittauslaitokselle. Tietotekniikkapalvelukeskus on tuottanut vähäisessä määrin palveluja hallinnonalan ulkopuolisille tahoille, vuonna 2016 esimerkiksi sosiaali- ja terveysministeriölle sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle. Tämä olisi jatkossakin mahdollista.

Ehdotetussa 2 momentissa ei säännellä niistä maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmän kehittämiseen ja ylläpitoon liittyvistä tehtävistä, jotka ovat viraston vastuulla jo 1 momentin 9 kohdan perusteella viraston oman toimialan tehtävinä. Asialla on merkitystä sovellettaessa tietohallinnon palvelujen maksullisuutta koskevia lain 8 §:n säännöksiä.

Pykälän 3 momentin mukaan Ruokavirasto hoitaisi ne metsätaloutta, kalataloutta ja riistataloutta koskevat tehtävät, jotka sille on erikseen säädetty tai jotka maa- ja metsätalousministeriö sille erikseen määräisi. Mainittuja laissa säädettyjä Maaseutuvirastosta Ruokavirastolle siirtyviä tehtäviä on kuvattu yleisperusteluissa. Ruokavirastolle siirtyisivät myös vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahaston hallintoviranomais- ja toimeenpanotehtävät. Momentissa tarkoitettuihin tehtäviin ei sisälly maksajavirastotehtäviä.

Pykälän 4 momenttiin sisältyvän asetuksenantovaltuuden mukaan viraston tehtävistä voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Vastaava asetuksenantovaltuus on voimassa olevassa Elintarviketurvallisuusvirastosta annetussa laissa. Valtuutta ei ole tähän mennessä käytetty, koska viraston tehtävistä säädetään pääasiassa lukuisissa sektorikohtaisissa erityissäädöksissä. Valtuus on kuitenkin tarpeen säilyttää, sillä on mahdollista, että sellaisesta esimerkiksi viestintään, raportointiin tai kansainväliseen yhteistyöhön liittyvästä viraston tehtävästä, josta ei ole nimenomaista erityislainsäädäntöä, on Euroopan unionin säädöksistä johdettua jatkossa tarpeen säätää tarkemmin asetuksella.

3 §. *Organisaatio.* Ehdotetun pykälän lähtökohtana on, että perustettava virasto päättää itse oman toimintansa yksityiskohtaisesta organisoinnista ja järjestämisestä. Tästä määrättäisiin viraston työjärjestyksessä, jonka pääjohtaja vahvistaa. Tarkoituksena on antaa virastolle mahdollisuus joustavaan toimintaan ja toiminnan kehittämiseen. Laissa säädettäisiin viraston organisaatiosta vain siltä osin kuin se on tarpeen eräisiin toimintoihin liittyvien erillään pitoa ja riippumattomuutta koskevien vaatimusten sekä maksajaviraston hyväksymisedellytysten täyttämisen varmistamiseksi.

Pykälän 1 momenttiin sisältyisi puiteluonteinen säännös, jonka mukaan viraston organisaatio muodostuisi viraston toimintayksiköistä ja toimintayksikköjaon ylittävistä toimintakokonaisuuksista. Säännös mahdollistaisi virastoon esimerkiksi perinteisen linjaorganisaation täydennettynä tietyillä substanssirajat ylittävillä toiminnoilla, matriisiorganisaation tai prosessijohdetun organisaation.

Pykälän 2—4 momentissa säädettäisiin toimintojen organisointia koskevista reunaehdoista. Pykälän 2 momentin mukaan organisaatio tulisi järjestää siten, että valvonta sekä yksityisiin ja

yhteisöihin kohdistuva hallinnollinen päätöksenteko ovat toiminnallisesti erillään tieteellisestä riskinarvioinnista, tieteellisestä tutkimuksesta ja laboratoriotutkimuksesta. Vastaava säännös sisältyy Elintarviketurvallisuusvirastosta annetun lain nojalla annettuun valtioneuvoston asetukseen, mutta säännös ehdotetaan sen merkityksen vuoksi nostettavaksi lain tasolle.

Elintarviketurvallisuusviraston tavoin perustettava virasto tekisi toimialansa viranomais-, riskinarviointi- ja tutkimustehtäviä. Eriyttämisaatimus on olennainen tutkimuksen ja tieteellisen tiedon laadun ja luotettavuuden turvaamisen kannalta. Eriyttämisen käytännön toteuttaminen varmistetaan toimenpiteillä, jotka liittyvät sekä viraston työjärjestykseen että käytännön toimintatapoihin. Riskinarvioinnin osalta vaatimus rajautuisi tieteelliseen riskinarviointiin eli tieteelliseen prosessiin, joka sisältää vaaran tunnistamisen ja kuvaamisen, altistuksen arvioinnin ja riskin kuvaamisen. Vaatimus ei sen sijaan koskisi muuta toimintaan normaalina osana liittyvää riskien arviointia, esimerkiksi valvonnan suunnittelua riskiperusteisesti.

Laboratoriotoiminnan riippumattomuus perustuu Euroopan unionin lainsäädännön ja akkreditointistandardin vaatimuksiin. Uusi valvonta-asetus ja sillä korvattavat voimassa olevat säännökset edellyttävät viranomaisvalvontaa tekevien laboratorioden ja kansallisten vertailulaboratorioiden riippumattomuutta, puolueettomuutta ja sitä, ettei niillä ole eturistiriitoja, jotka voisivat vaikuttaa niiden toimintaan. Näiden laboratorioden tulee lisäksi olla akkreditoitu ISO/IEC standardin 17025 mukaisesti (ISO/IEC standardi 17025 testaus- ja kalibrointilaboratorioiden pätevyys—yleiset vaatimukset). Myös tämä standardi vaatii laboratoriotoiminnan riippumattomuutta ja puolueettomuutta. Riippumattomuuden varmistamiseksi laboratoriotoiminta on organisatorisesti eriytettävä sellaisesta organisaation muusta toiminnasta, jolla voi olla eturistiriitoja laboratoriotoiminnan kanssa.

Pykälän 2 momentissa edellytettäisiin myös, että valvonta sekä yksityisiin ja yhteisöihin kohdistuva hallinnollinen päätöksenteko ovat toiminnallisesti erillään tilastotarkoituksiin kerättyjen tietojen käsittelyyn liittyvistä tehtävistä. Maanmittauslaitoksen tietotekniikkapalvelukeskuksesta perustettavaan virastoon siirtyisi tehtäviä, jotka liittyvät Luonnonvarakeskuksen tilastotoimintaan liittyvien tietojärjestelmien kehittämiseen ja ylläpitoon. Luonnonvarakeskus on tilastolaisissa (280/2004) tarkoitettu tilastoviranomainen, jonka tilastotuotannolle on asetettu mainitussa laissa erityisiä vaatimuksia puolueettomuuden ja objektiivisuuden varmistamiseksi. Keskeisenä periaatteena on tilastosalaisuuden säilyttäminen. Lain mukaan tilastoviranomaisen tilastotarkoituksiin saamia tietoja ei saa luovuttaa käytettäväksi tutkinnassa, valvonnassa, oikeudenkäynnissä, hallinnollisessa päätöksenteossa eikä muussa vastaavassa henkilöä, yritystä, yhteisöä tai säätöä koskevan asian käsittelyssä. Tilastosalaisuuden toteutuminen perustettavan viraston toiminnassa turvattaisiin organisoimalla tehtävät siten, ettei valvontatehtäviä hoitava henkilöstö käsittele tai pääse käsiksi tilastotarkoituksiin kerättyihin tietoihin. Eriyttämisen vaatimus koskisi paitsi Luonnonvarakeskuksen tilastoja myös muita tilastoja varten kerättyä tiedon käsittelyä. Vaatimus koskisi vain yksinomaan tilastotarkoituksia varten kerättyä tietoa. Tilastoja tuotetaan myös maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmään muita tarkoituksia kuten valvontaa varten kerätystä tiedosta, eikä vaatimus luonnollisesti koskisi tällaista tietoa.

Perustettavan viraston oman toimialan ulkopuoliset, ehdotetun lain 2 §:n 3 momentissa tarkoitettavat luonnonvaratehtävät muodostavat viraston tehtäväkokonaisuuteen nähden pienen mutta moninaisen tehtäväjoukon. Riippumatta siitä, miten tehtävät organisoidaan viraston sisällä, olisi tehtävien hoidon ja kustannustehokkaan ohjauksen näkökulmasta tärkeää, että niiden koordinaatio olisi keskitetty.

Pykälän 3 momentin mukaan maksajavirastotehtävät olisi järjestettävä viraston sisällä kokonaisuudeksi, joka jatkuvasti täyttää Euroopan unionin lainsäädännössä säädetyt hallintorakennetta ja sisäisen valvonnan järjestelmää koskevat vaatimukset sekä muut maksajaviraston hyväksymisedellytykset.

Maksajavirastotehtävien hoitamisen järjestämiseen liittyvät vaatimukset tulevat jäsenvaltioissa suoraan sovellettavasta Euroopan unionin lainsäädännöstä. Unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä ja neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 kuomoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU, Euratom) N:o 966/2012 (*varainhoitoasetus*) edellytetään jäsenvaltioiden toimivan maataloustukirahaston ja maaseuturahaston osalta yhteistyössä komission kanssa siten, että määrärahat käytetään moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisesti, sekä nimeävän elimiä, jotka vastaavat unionin varojen hallinnoinnista ja valvonnasta. Horisontaaliasetus sisältää rahastoja koskevat yleiset säännökset muun muassa rahastojen menojen rahoituksesta, maksajavirastoista ja todentamisviranomaisista sekä rahastojen varainhoidosta kuten budjettikurista, suoritettavista maksuista, tilien tarkastamista ja hyväksymistä. Horisontaaliasetukseen sisältyvät myös säännökset valvontajärjestelmistä ja seuraamuksista. Nämä säännökset koskevat muun muassa tarkastusten yleisiä periaatteita, hallinnollisia seuraamuksia, yhdenmättyä hallinto- ja valvontajärjestelmää sekä jäsenvaltioiden ja komission suorittamia tarkastuksia.

Komissio on antanut horisontaaliasetuksen kattamista asioista myös delegoituja säännöksiä ja täytäntöönpanosäännöksiä. Erityisesti maksajavirastotehtäviä koskevat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 soveltamissäännöistä maksajavirastojen ja muiden elinten, varainhoidon, tilien tarkastamisen ja hyväksymisen, tarkastuksia koskevien sääntöjen, vakuuksien ja avoimuuden osalta annettu komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 908/2014 (*maksajavirastoasetus*) sekä delegoitu maksajavirastoasetus. Nämä sisältävät horisontaaliasetusta tarkempia säännöksiä muun muassa maksajaviraston hyväksymismenettelyistä ja -edellytyksistä, maksajavirastotehtävien siirtämisestä, rahastojen varainhoidosta, tilien tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä tarkastuksia koskevista säännöistä.

Horisontaaliasetuksen 7 artiklan mukaan maksajavirastot ovat jäsenvaltioiden viranomaisia tai elimiä, jotka vastaavat horisontaaliasetuksen 4 artiklan 1 kohdassa ja 5 artiklassa tarkoitettujen menojen hallinnoinnista ja valvonnasta. Maksajavirastoasetuksen 1 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on nimettävä ministeriötason viranomainen, joka vastaa hyväksynnän myöntämisestä maksajavirastolle sekä hyväksynnän uudelleen tarkastelemisesta ja peruuttamisesta, maksajavirastovaatimusten täyttymisen jatkuvasta valvonnasta ja toimivaltaiselle viranomaiselle osoitettujen tehtävien suorittamisesta. Suomessa maksajavirastoasetuksen 1 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena toimii maa- ja metsätalousministeriö. Maksajavirastosta, sen hyväksymisestä ja tehtävistä säädetään varainhoitoasetuksessa, horisontaaliasetuksessa, maksajavirastoasetuksessa ja delegoidussa maksajavirastoasetuksessa. Horisontaaliasetuksen 7 artiklassa tarkoitettuna maksajavirastona toimisi Ruokavirasto.

Maksajaviraston hyväksymisedellytyksistä säädetään delegoidun maksajavirastoasetuksen 1 artiklassa. Artiklan 1 kohdan mukaan viraston on tullakseen hyväksytyksi maksajavirastoksi annettava suorittamiensa maksujen sekä tiedon toimittamisen ja säilyttämisen osalta riittävät takeet muun muassa siitä, että hakemusten tukikelpoisuus varmistetaan ennen kuin tuki määrätään maksettavaksi, suoritettavat maksut kirjataan kirjanpitoon tarkasti ja yksityiskohtaisesti, unionin lainsäädännön mukaiset tarkastukset tehdään ja että vaaditut asiakirjat esitetään, ovat saatavilla ja säilytetään säädetyllä tavalla. Tullakseen hyväksytyksi maksajavirastoksi virastolla on lisäksi oltava asetuksen 1 artiklan (Maksajavirastojen hyväksymisedellytykset) 2 kohdan

mukaan sellainen hallintorakenne ja sisäisen valvonnan järjestelmä, jotka täyttävät asetuksen liitteessä I vahvistetut sisäistä ympäristöä, valvontatoimia, tiedotusta ja viestintää sekä seuranta koskevat perusteet.

Delegoidun maksajavirastoasetuksen liitteessä I säädetään yksityiskohtaisesti maksajaviraston sisäisestä ympäristöstä (organisaatorakenne, henkilöstöresursseja koskevat vaatimukset, tehtävien siirtäminen), valvontatoimista (maksupyyntöjen hyväksymismenettelyt, maksumenettelyt, kirjanpitoimenettelyt, ennakkomaksuja ja vakuuksia koskevat menettelyt, velkoja koskevat menettelyt, kirjausketju), tiedotuksesta ja viestinnästä (viestintä, tietojärjestelmien turvallisuus) sekä seurannasta (jatkuva seuranta sisäisin valvontatoimin, sisäisen tarkastuksen yksikön laatimat erilliset arviot). Maksajaviraston ja elimen, jolle maksajavirastotehtäviä on siirretty, tulee jatkuvasti täyttää mainitut vaatimukset.

Delegoidun maksajavirastoasetuksen mukaan maksajaviraston organisaatorakenteen on muun muassa mahdollistettava valtuuksien ja vastuualojen selkeä jako kaikilla toiminnan tasoilla. Edelleen asetuksen mukaan organisaatorakenteessa on erotettava toisistaan asetuksen liitteessä tarkoitetut kolme päätehtävää eli maksujen hyväksyntä ja tarkastus, maksujen suorittaminen sekä kirjanpito kaikkien maksujen kirjaamiseksi. Organisaatorakennetta koskevan maksajaviraston hyväksymisvaatimuksen mukaan maksajaviraston organisaatorakenteen on sisällettävä tekniset yksiköt sekä sisäisen tarkastuksen yksikkö. Sisäisen tarkastuksen työ koskee kaikkia maksajaviraston tasoja ja se suoritetaan kansainvälisesti hyväksytyjen standardien mukaisesti. Maksajaviraston sisäinen tarkastus on keskeinen toimija maksajaviraston johtajan antaessa maksajavirastoasetuksen 3 artiklassa säädetyn ja sen liitteen I mallin mukaisen johdon vahvistuslausuman johtamansa maksajaviraston tilinpäätöksestä Euroopan komissiolle. Maksajaviraston sisäisen tarkastuksen työtä käsitellään ja kuvataan arvosanoilla siinä kertomuksessa, jonka maksajaviraston tarkastava todentamisviranomainen toimittaa Euroopan komissiolle.

Henkilöresursseja koskevien hyväksymisvaatimusten mukaan maksajaviraston on varmistettava muun muassa, että toimien toteuttamiseen osoitetaan asianmukainen henkilöstö ja eri toimintatasoilla vaaditut tekniset taidot ovat olemassa. Jokaisen tehtävät on määriteltävä kirjallisessa tehtävänkuvauksessa, jossa on hänen toimivaltaansa kuuluvat rahamääräiset hyväksymisrajat. Tehtävänjaon on oltava sellainen, ettei yksikään henkilö vastaa useammasta kuin yhdestä maataloustukirahastolta tai maaseuturahastolta veloittavien summien hyväksymiseen, maksamiseen tai kirjanpitoon liittyvästä tehtävästä eikä suorita mitään näistä tehtävistä ilman toisen henkilön valvontaa.

Maksajaviraston tietoturvallisuuden hallintajärjestelmää koskevan vaatimuksen mukaan tietojärjestelmien turvallisuus on lokakuusta 2016 alkaen varmennettava ISO 27001 -standardin mukaisesti. Tietojärjestelmät ovat keskeisessä osassa Euroopan unionin varojen moitteettoman hallinnoinnin kannalta. Viestintää koskevan hyväksymisvaatimuksen mukaan muun muassa tietokannat on päivitettävä ajoissa. Tietojärjestelmät ja niiden ajantasainen toiminta ja päivitys ovat keskeisessä osassa siten myös sisäisen tarkastuksen ja todentamisviranomaisen tarkastustyössä.

Komissio tekee kuhunkin jäsenvaltioon useita tarkastuksia vuosittain. Tarkastuksissa käydään läpi tyypillisesti tarkastuksen kohteena olevien tukijärjestelmien koko hallinto- ja valvontajärjestelmä. Jokaiseen komission tarkastukseen liittyy riski rahoitusoikaisusta, jolla komissio vähentää jäsenvaltioon tuloutuvien Euroopan unionin varojen määrää. Rahoitusoikaisujen määrät voivat nousta kymmeneen miljooniin euroihin. Osa tarkastuksista kohdistuu nimenomaisesti maksajaviraston hyväksymisperusteiden täyttymisen tarkastamiseen. Hyväksymisperusteiden

den noudattamatta jättäminen tai noudattamisen vakava puute voidaan todeta myös hyväksymisperusteiden täyttymisen arviointimatriisissa, joka liitetään vuotuisen tilien tarkastamis- ja hyväksymismenettelyn yhteydessä laadittuun todentamisviranomaisten kertomukseen.

Yhden tai useamman hyväksymisperusteen noudattamatta jättämisen tai noudattamisen vakavan puutteen vuoksi unionin talousarviolle aiheutuu taloudellisen vahingon riski. Komissio antaman asiakirjan (C(2015) 3675, 8.6.2015) mukaan lähtökohtana on viiden prosentin rahoitusoikaisu, jos puute koskee jotakin kolmesta seuraavasta perusteesta: organisaatorakenne, valvontatoimet ja jatkuva seuranta. Vastaavasti lähtökohta on kahden prosentin oikaisu, jos puute koskee jotakin viidestä seuraavasta perusteesta: henkilöresurssit, siirretyt tehtävät, tiedotus, tietojärjestelmien turvallisuus ja sisäinen tarkastus. Jos puute vaikuttaa kaikkiin maksajaviraston toteuttamiin menoihin, komission ehdottaman rahoitusoikaisun määrän lähtökohta on maksajaviraston suorittamien menojen kokonaismäärä. Tällainen kaikkiin maksajaviraston menoihin vaikuttava tekijä on erityisesti organisaatorakennetta koskeva vaatimus, ja sitä kautta siitä johtuvien puutteiden rahoitusoikaisu-uhka on merkittävä.

Toimivaltaisena viranomaisena maa- ja metsätalousministeriön on jatkuvasti valvottava vastuullaan olevaa maksajavirastoa ja seurattava maksajaviraston hyväksymisperusteiden täyttymistä. Jos komissio toteaa, ettei toimivaltainen viranomainen ole laatinut maksajaviraston hyväksynnän puutteeseen liittyvää korjaussuunnitelmaa taikka peruuttanut hyväksyntää, vaikka maksajavirasto ei ole toteuttanut korjaussuunnitelmaa määräajassa, komissio pyytää toimivaltaista viranomaista peruuttamaan hyväksynnän, jollei tarvittavia muutoksia tehdä komission asettamassa määräajassa. Tällaisessa tilanteessa komissio voi päättää soveltaa puutteisiin sääntöjenmukaisuuden tarkastamismenettelyä ja sitä seuraavaa rahoitusoikaisua.

Rahoitusoikaisuriskin hallinnan kannalta oleellista on yhtenäisesti toimiva maksajavirastokokonaisuus, joka sisältää kaikki maaseuturahastoon ja maataloustukirahastoon sekä niihin kiinteästi liittyvien kansallisten varojen toimeenpanon tehtävät ja toimeenpanoon osallistuvat tahot sekä viranomaiset. Tästä syystä ehdotetun pykälän 3 momentin mukaan maksajavirastotehtävien kanssa samaan kokonaisuuteen tulisi organisoida myös muihin yhdenmukaiseen hallinto- ja valvontajärjestelmään kuuluviin tukijärjestelmiin ja toimenpiteisiin sekä Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen mukaisesti maatalousalan tukiihin liittyvät tehtävät. Kokonaisuuteen tulisi siten organisoida myös horisontaaliasetuksen 72 artiklan 4 kohdassa tarkoitettut tukijärjestelmät ja toimenpiteet. Suomessa on otettu käyttöön horisontaaliasetuksen II luvussa tarkoitettu yhdenmukainen hallinto- ja valvontajärjestelmä, mikä tarkoittaa muun muassa sitä, että kansallisesti rahoitetut viljelijätuet haetaan samalla hakemuksella kuin esimerkiksi Euroopan unionin suorat tuet ja pinta-alaperusteiset ohjelmaperusteiset viljelijäkorvaukset. Näin ollen horisontaaliasetuksen yhdenmukaiseen hallinto- ja valvontajärjestelmää koskevat säännökset ja vaatimukset tulevat pääosin sovellettaviksi myös kansallisesti rahoitettuihin viljelijätukiin. Yhdenmukaisen hallinto- ja valvontajärjestelmän tulee sisältää horisontaaliasetuksen 68 artiklan mukaan muun muassa sähköinen tietokanta, tukioikeuksien tunnistamis- ja rekisteröintijärjestelmä, tukihakemukset ja maksupyynnöt ja yhdenmukainen valvontajärjestelmä.

Suomessa tehty päätös yhdenmukaisen hallinto- ja valvontajärjestelmän käyttöönotosta tarkoittaa kansallisten tukien osalta sitä, että näiden osalta tulee noudattaa samoja prosesseja tukien hakemisessa, kirjaamisessa ja tietojärjestelmissä. Yhdenmukainen hallinto- ja valvontajärjestelmä luo selkeät rajat sekä tietojärjestelmiin että järjestelmällä hallinnoitavien tukijärjestelmien toimeenpanoon. Yhdenmukainen hallinto- ja valvontajärjestelmä sisältää maataloustukirahaston viljelijätukien, maaseuturahaston viljelijäkorvausten ja niihin kiinteästi liittyvien kansallisten varojen toimeenpanon tehtävät ja toimeenpanoon osallistuvat tahot sekä viranomaiset. Yhdenmu-

kaisella koko yhdennetyn hallinto- ja valvontajärjestelmän kattavalla maksajavirastokokonaisuudella voidaan varmistua Euroopan unionin varojen säädöstenmukaisesta ja tehokkaasta kohdentumisesta Euroopan unionin säädöksissä ja ohjelmassa määriteltyihin toimenpiteisiin.

Euroopan unionissa maatalouden tukipolitiikka kuuluu Euroopan unionin yksinomaiseen toimivaltaan, mikä tarkoittaa unionipolitiikan keinojen ensisijaisuutta sekä sitä, että kansallista maatalouspolitiikkaa voidaan harjoittaa vain Euroopan unionin lainsäädännön ja Euroopan komission päätösten mahdollistamissa rajoissa. Suomen liittymissopimuksessa Euroopan unioniin sovittiin 141 ja 142 artiklaan perustuvasta tuesta. Viimeksi mainitun artiklan mukaisesti tuesta on voimassa komission päätös (K(2009) 3067 lopullinen) Suomen pohjoisten alueiden maataloutta koskevasta pitkäaikaisten kansallisten tukien järjestelmästä sellaisena kuin se on muutettuna päätöksillä K(2009)9122, K(2013)2809 ja K(2015)2790. Artiklan 141 mukaiset tuet sisällytettiin puolestaan Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan uudistamisen yhteydessä maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 992/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 214 a artiklaan (Kansalliset maksut tietyille alueille Suomessa).

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että 3 momentissa tarkoitettuun maksajavirastokokonaisuuteen voitaisiin organisoida myös muita kuin 3 momentissa mainittuja tehtäviä silloin, kun se olisi tehtävien hoitamisen kannalta tarkoituksenmukaista. Kyseeseen tulevat esimerkiksi maaseuturahastosta rahoitettavien ohjelmien hallinnointiin liittyvät tehtävät. Hallinnointilain 9 §:n mukaan Maaseutuvirasto vastaa maaseudun kehittämiseen liittyvän ohjelman toimeenpanon suunnittelusta, kehittämisestä ja seurannasta. Lisäksi Maaseutuvirasto ohjaa ja valvoo lain 10 §:ssä tarkoitettuja välittäviä toimielimiä ja paikallisia toimintaryhmiä niiden hoitaessa ohjelman toimeenpanoon liittyviä tehtäviä. Euroopan unionin lainsäädännössä ei edellytetä, että näitä tehtäviä hoidetaan samassa organisatorisessa kokonaisuudessa ja saman johdon alaisuudessa kuin maksajavirastotehtäviä, mutta maaseutuohjelman ja tukien toimeenpanoprosessin tehokkaan ja hallitun toimeenpanon sekä komission tarkastuksista johtuvan rahoitusoikaisu- ja riskin hallinnan näkökulmasta tehtävien järjestämiseen maksajavirastokokonaisuuden puitteissa liittyy kuitenkin etuja. Kokonaisuutta järjestettäessä on kuitenkin otettava huomioon tehtävien hoitoon liittyvät Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013 65 artiklan 3 kohdan mukaiset eriyttämisvaatimukset.

4 §. Johtaminen ja ratkaisovalta. Pykälän 1 momentin mukaan Ruokavirastoa johtaisi pääjohtaja. Pääjohtajan nimittäisi valtioneuvosto. Pääjohtajan kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtion virkamieslain 8 §:n 2 momentissa.

Ehdotetun 2 momentin mukaan pääjohtajalle kuuluu ratkaisovalta viraston päätettävistä asioista, ellei muuta säädetä tai työjärjestyksessä toisin määrätä.

Pykälän 3 momentin mukaan pääjohtajalla olisi otto-oikeus asiaan, jota koskevan ratkaisuvallan hän olisi työjärjestyksellä siirtänyt muulle viraston virkamiehelle. Otto-oikeutta koskevan poikkeuksen muodostaisivat kuitenkin 3 momentin mukaan tehtävät, jotka Euroopan unionin lainsäädännön mukaan kuuluvat maksajavirastosta vastuussa olevalle henkilölle. Edellä 3 §:n perusteluissa on kuvattu maksajavirastotehtävien hoitoon liittyviä vastuita ja maksajavirastoasetuksen mukaista johdon vahvistuslausumaa. Jos vastuu viraston sisäisen, maksajavirastoksi hyväksytyyn kokonaisuuden johtamisesta työjärjestyksessä delegoidaan pääjohtajaa alemmalle tasolle, pääjohtaja ei tapauskohtaisesti voi ottaa päätettäväkseen Euroopan unionin säädösten mukaisia maksajaviraston johtamiseen kuuluvia tehtäviä, esimerkiksi tukien maksuun liittyviä

päätöksiä, vaan vastuun tulee pysyä yksissä käsissä. Maksajaviraston johtajalle kuuluvat velvoitteet vievät johtajalta runsaasti työaikaa, mistä syystä Euroopan unionin jäsenvaltioissa on tavallista, että koko viraston päällikkö toimii maksajavirastosta vastuussa olevana henkilönä vain silloin, kun pääosa viraston tehtävistä on maksajavirastotehtäviä. Muussa tapauksessa vastuu maksajaviraston johtamisesta delegoidaan muulle henkilölle.

5 §. Ohjaus ja tiedonantovelvollisuus. Pykälässä säädettäisiin Ruokaviraston velvollisuudesta toteuttaa toiminnassaan maa- ja metsätalousministeriön sille asettamia tavoitteita sekä suorittaa ne valmistelu-, seuranta- ja arviointitoimeksiannot, jotka maa- ja metsätalousministeriö sille antaa. Ruokaviraston olisi salassapitosäännösten estämättä annettava maa- ja metsätalousministeriölle ne tiedot ja asiakirjat, joita ministeriö sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi tarvitsee. Ehdotetuilla säännöksillä turvattaisiin erityisesti ne välttämättömät ohjaus- ja tiedonsaantioikeudet, jotka liittyvät maa- ja metsätalousministeriön toimimiseen Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettuna kansallisena toimivaltaisena viranomaisena ja maaseutuasetuksen 66 artiklassa tarkoitettuna hallintoviranomaisena ja jotka ovat laajemmat kuin tavallisesti ministeriön ja alaisen viraston välillä. Pykälä vastaisi Maaseutuvirastosta annetun lain 3 §:ää.

6 §. Sopimusten tekeminen ja tilaustutkimukset. Pykälän mukaan perustettava virasto voisi tehdä sopimuksia toimintaansa liittyvien tehtävien ja toimialaansa koskevien tutkimusten suorittamisesta sekä yhteistyöstä tutkimusohjelmien toteuttamiseksi. Lisäksi virasto voisi talousarvion rajoissa käyttää satunnaisiin tarpeisiinsa asiantuntijoita. Pykälän 2 momentin mukaan virasto voisi lisäksi tilauksesta tehdä toimialaansa kuuluvia selvityksiä ja tutkimuksia sekä antaa muita asiantuntijapalveluita.

7 §. Valtion puhevallan käyttäminen. Pykälässä säädettäisiin Ruokavirasto toimivaltaiseksi kantamaan ja vastaamaan valtion puolesta ja valvomaan tuomioistuimissa, muissa viranomaisissa ja toimituksissa valtion etua ja oikeutta virastolle kuuluvissa asioissa, jollei muualla toisin säädettäisi. Toimivalta rajoittuisi kansallisiin tuomioistuihin. Suomen edustamisesta Euroopan unionin tuomioistuimessa säädetään erikseen.

Vastaava säännös sisältyy Elintarviketurvallisuusvirastosta annettuun valtioneuvoston asetukseen. Lisäksi Maaseutuvirastosta annetussa laissa mainitaan viraston tehtävänä sen toimialaan kuuluviin lainamuotoisiin tukiin, valtiontakauksiin, velkajärjestelyihin ja valtionvastuisiin liittyvä valtion edunvalvonta. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi toimimista valtion puolesta yritysaneeraus- ja konkurssitilanteissa silloin, kun valtion saatava liittyy Maaseutuviraston hallinnoimiin tukiin tai korvauksiin. Ehdotettu säännös kokoaisi nykyiset säännökset yhteen lain tasolle.

8 §. Suoritteiden maksullisuus. Pykälän 1 momentissa viitattaisiin viraston suoritteiden maksullisuuden osalta valtion maksuperustelakiin (150/1992), joka koskee valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisiä perusteita sekä maksujen muita perusteita. Viraston julkisoikeudellisten suoritteiden maksuista säädetään lähtökohtaisesti mainitun lain nojalla annettavalla maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Momentissa viitattaisiin maksujen osalta myös erityislakien ja Euroopan unionin säännöksiin. Suoritteiden maksullisuuden perusteita sääntelee osaltaan Euroopan unionin lainsäädäntö, erityisesti virallista valvontaa koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset, joka harmonisoi muun muassa teurastamovalvonnasta, maidontuotannon valvonnasta, eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta sekä unioniin tuotavien kasvituotteiden valvonnasta perittävät maksut. Eräiden suoritteiden maksullisuudesta on lisäksi kansallisia erityislain säännöksiä, joita sovelle-

taan valtion maksuperustelain sijasta tai niitä täydentävästi. Esimerkiksi maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain 58 f §:ssä säädetään kaupan pitämisen vaatimuksia koskevat valtion viranomaisen suorittamat tarkastukset maksullisiksi silloin, kun ne sisältyvät elintarvikelain 48 §:ssä säädettyyn valvontasuunnitelmaan.

Pykälän 2 momentti koskisi lain 2 §:n 2 momentin perusteella tuotettavien tietohallinnon palvelujen maksullisuutta. Hallinnonalan virastoille ja laitoksille sekä muille julkisia tehtäviä hoitaville tahoille tuotettavien palvelujen maksuista sovittaisiin asiakkaiden kanssa tehtävissä palvelusopimuksissa. Maksujen tulisi kattaa suoritteiden tuottamisesta virastolle aiheutuvat kokonaiskustannukset. Säännös ei koskisi mahdollisille muille tahoille tuotettavia tietohallinnon palveluita, vaikka virasto voisi tuottaa tällaisia palveluita tilauksesta 6 §:ssä tarkoitettuina asiantuntijapalveluina. Mainitut palvelut tulisi hinnoitella valtion maksuperustelaisissa säädettyllä tavalla eli liiketaloudellisin perustein.

9 §. Tarkemmat säännökset ja määräykset. Pykälän 1 momentin mukaan viraston johtavista virkamiehistä, kelpoisuusvaatimuksista ja palvelussuhteeseen ottamisesta voitaisiin säätää valtioneuvoston asetuksella. Koska edellytykset hyväksyä virasto Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettuihin maksajavirastoksi kytkeytyvät viraston organisaatioon ja sisäisen hallinnon järjestämiseen, pykälään sisältyisi myös valtuus antaa valtioneuvoston asetuksella tarvittaessa tarkempia säännöksiä maksajavirastotehtävien järjestämisestä viraston sisällä. Asetuksella voi olla tarpeen säätää myös niiden tehtävien organisoinnista, jotka 3 §:n mukaan tulee organisoida maksajavirastotehtävien yhteyteen, mistä syystä ehdotettu valtuussäännös kattaisi myös nämä tehtävät.

Pykälän 2 momentin mukaan viraston työjärjestyksessä määrättäisiin viraston organisaatiosta, sisäisestä työnjaosta, asioiden käsittelystä ja ratkaisemisesta sekä toimintojen muusta järjestämisestä. Työjärjestyksen vahvistaisi pääjohtaja.

10 §. Voimaantulo. Pykälän 1 momenttiin sisältyisi tavanomainen voimaantulosäännös. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Elintarviketurvallisuusvirastosta annetun lain ja Maaseutuvirastosta annetun lain kumoamisesta.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetun säännöksen mukaan muussa laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella Elintarviketurvallisuusvirastoon tai Maaseutuvirastoon tarkoitettaisiin lain voimaantumisen jälkeen perustettavaa virastoa.

11 §. Siirtymäsäännökset. Pykälä 1 momentissa säädettäisiin, että Ruokavirasto jatkaa Elintarviketurvallisuusviraston ja Maaseutuviraston toimintaa.

Pykälä 1 ja 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi siirtymäsäännökset, joiden mukaan Elintarviketurvallisuusviraston ja Maaseutuviraston tehtävien sekä Maanmittauslaitoksesta siirtyvien tietohallinnon tehtävien hoitoa koskevat voimassa olevat sopimukset ja sitoumukset siirtyisivät lain voimaan tullessa Ruokavirastolle. Uuden viraston sijaan tulo sopimussuhteeseen ei aiheuta periaatteellista tai vaikutuksiltaan olennaista muutosta nykytilanteeseen sopimuskumppaneiden kannalta.

Lisäksi säädettäisiin, että nykyisten virastojen työnantaja-asema ja siihen liittyvät velvoitteet siirtyisivät lain tullessa voimaan Ruokavirastolle. Ruokavirasto vastaisi siten kaikista niistä työnantajalle kuuluvista velvoitteista, jotka ovat syntyneet ennen lain voimaantumista Elintarviketurvallisuusviraston ja Maaseutuviraston sekä perustettavaan Ruokavirastoon siirtyviä

Maanmittauslaitoksen tietotekniikkapalvelukeskuksen tehtäviä hoitavien osalta. Nämä velvoitteet voisivat koskea esimerkiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) tarkoitettuja työttömyysturvavakuutuksen omavastuumaksuja taikka muita vastaavia maksuja.

Pykälän 3 momentin mukaan ehdotettuja sopimuksia ja sitoumuksia koskevia siirtymäsäännöksiä ei kuitenkaan sovellettaisi, jos sopimusten ja sitoumusten sisällöstä muuta johtuisi. Sopimuksesta voisi esimerkiksi käydä nimenomaisesti ilmi, ettei sen ole tarkoitettu jatkuvan esitetynkaltaisen organisaatiomuutoksen jälkeen. Käytännössä erityisesti useat Maanmittauslaitoksen tekemät tietotekniikkapalvelukeskuksen tehtäviin liittyvät sopimukset edellyttävät viraston perustamisvaiheessa uudistamista. Uuteen virastoon siirtyvät vain tietotekniikkapalvelukeskuksen ulkoista palvelutuotantoa koskevat asiat, sitoumukset ja sopimukset siten, etteivät Maanmittauslaitokselle itselleen tuotetut palvelut vaarannu.

Ehdotettujen siirtymäsäännösten maininta lakkautettavien virastojen toiminnan jatkamisesta merkitsee arkistojen osalta niiden siirtymistä perustettavan viraston vastuulle. Maanmittauslaitoksesta siirtyviä tehtäviä koskevat vanhat arkistot eivät sen sijaan siirry siirtymäsäännösten perusteella, mutta keskeneräisiin asioihin liittyvät asiakirjat luovutetaan pysyvästi uuden viraston arkistoon.

12 §. *Henkilöstöä koskevat siirtymäsäännökset.* Pykälän 1 momentissa viitattaisiin valtion virkamieslain 5 a—5 c §:ään, jotka koskevat virkasuhteisen henkilöstön asemaa valtionhallinnon toimintojen uudelleenjärjestelyjen yhteydessä. Säännösten sisältöä on kuvattu yleisperustelujen jaksossa 4.4. Periaatteena on, että virat ja niihin nimetyt virkamiehet siirtyvät samaan virastoon kuin heidän tehtävänsä. Siirrettäessä virka samalle työssäkäyntialueelle siirtoon ei tarvita virkamiehen suostumusta. Jos viran tehtävät muuttuvat uudelleenjärjestelyn yhteydessä olennaisesti ja viran tilalle perustetaan uusi virka, voidaan uusi virka sitä ensi kertaa täytettäessä täyttää ilman haettavaksi julistamista, jos siihen nimitetään uudelleenjärjestelyn kohteena olevan viraston virkaan nimitetty virkamies. Säännöksiä sovelletaan ainoastaan virkamiehiin. Virkamiehen palvelussuhteen ehtoihin sovelletaan, mitä niistä virkaehtosopimuksissa sovitaan tai laissa säädetään.

Pykälän 2—5 momenttiin sisältyisivät työsopimussuhteessa olevaa henkilöstöä koskevat siirtymäsäännökset. Niillä turvataan henkilöstön yhdenvertaisuus muutoksessa siten, että muutosturva määräytyisi samojen periaatteiden mukaisesti palvelussuhdelajista riippumatta. Pykälän 2 momentin mukaan Elintarviketurvallisuusviraston ja Maaseutuviraston sekä Ruokavirastoon siirtyviä Maanmittauslaitoksen tietotekniikkapalvelukeskuksen tehtäviä hoitava työsopimussuhteessa oleva henkilöstö siirtyisi lain voimaan tullessa Ruokaviraston palvelukseen työsopimussuhteessa. Määräaikaisessa työsopimussuhteessa oleva henkilö siirtyisi viraston palvelukseen määräaikaisen työsuhteensa keston ajaksi. Säännös vastaa virkamiehiin sovellettavan valtion virkamieslain 5 a §:n säännöksiä.

Pykälän 3 momentin mukaan palvelussuhteen katsottaisiin palvelussuhde-etuuksien määräytymisen kannalta jatkuneen valtiolla yhdenjaksoisena. Pykälän 4 momentin mukaan työsopimussuhteessa oleva henkilö voitaisiin siirtää ilman suostumustaan, jos hänet siirretään omalla työssäkäyntialueellaan tai omalle työssäkäyntialueelleen. Vastaava säännös sisältyy valtion virkamieslain 5 a §:n 3 momenttiin. Pykälän 5 momenttiin sisältyisi viittaus voimassa oleviin työehtosopimuksiin sekä työsopimussuhteeseen sovellettavaan lainsäädäntöön.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin, että maa- ja metsätalousministeriö voisi perustaa ennen lain voimaantuloa uuden viraston pääjohtajan viran sekä viraston hallintojohtajan viran. Siirtymäsäännös on tarpeen uuden viraston järjestäytymisen varmistamiseksi. Pääjohtajan virka perustettaisiin mahdollisimman pian sen jälkeen, kun laki olisi vahvistettu, jotta viranhoito voisi alkaa vuoden 2018 alkusyksystä. Virka perustettaisiin ensin maa- ja metsätalousministeriöön, josta se siirtyisi lain voimaan tullessa uuteen virastoon. Pääjohtajan rooli toiminnan käynnistämässä on keskeinen, sillä hän päättää viraston organisaatiosta ja toimivallan delegoinnista. Hallintojohtajan rooli on tärkeä pääjohtajan tukena muun muassa muun johdon tehtävien täyttämismenettelyssä sekä muiden hallinnollisten ja lakisääteisten toimintojen organisoimisessa. Maa- ja metsätalousministeriö voisi ennen lain voimaantuloa perustaa hallintojohtajan viran 1 päivästä tammikuuta 2019 lukien ja nimittää virkamiehen kyseiseen virkaan. Lisäksi tarkoitus on, että virkamies nimitettäisiin määräaikaiseen virkasuhteeseen maa- ja metsätalousministeriöön valmistelemaan uudistuksen toimeenpanoa jo vuoden 2018 aikana ja siten osaltaan varmistamaan tehtävien häiriötön siirtyminen. Pääjohtajan ja hallintojohtajan virat täytettäisiin virkamieslainsäädännön edellyttämällä tavalla. Pääjohtajan viran täytöstä valtion toimintojen uudelleenjärjestelyn yhteydessä säädetään valtion virkamieslain 5 c §:ssä, joka edellyttää julkista hakumenettelyä. Tarkoitus on, että mainittujen johtajavalintojen jälkeen viraston muun johdon tehtävät täytetään vuoden 2019 alusta alkaen virastoon siirtyvää henkilökuntaa koskevana ilmoittautumismenettelynä.

1.2 Laki kasvinsuojeluaineista

20 §. *Kasvinsuojeluaineen lentolevitys.* Pykälän 2 momentin 1 kohdassa Elintarviketurvallisuusvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

24 §. *Valvontaviranomainen.* Johtuen siitä, että kasvinsuojeluaineiden käytön valvonta siirretäisiin Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta Ruokavirastolle, pykälän 1 momenttia muutettaisiin säätämällä siinä tarkkarajaisesti mainittujen viranomaisten välisestä työnjaosta kasvinsuojeluaineasetuksen sekä kasvinsuojeluaineista annetun lain ja sen nojalla annettujen säännösten valvonnan ja valvonnan järjestämisen osalta.

Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kuuluisivat kasvinsuojeluaineiden eli valmisteiden valvontaan liittyvät tehtävät, kuten 5 §:ssä tarkoitettujen markkinoille saattamisen ja 7 §:ssä tarkoitettujen käsittelyn ja varastoinnin valvonnan ohjaus siltä osin kuin käsittelyn ja varastoinnin suorittaa maahantuoja tai jakelija. Markkinoille saattamisen valvontaan kuuluu sen valvominen, että markkinoilla olevilla valmisteilla on kasvinsuojeluaineasetuksen 28 artiklan mukainen markkinoille saattamista koskeva lupa eli että ne ovat säädösten mukaisesti hyväksytyjä. Lisäksi markkinoilla olevilla valmisteilla tulee olla säädöstenmukaiset myyntipäällykset ja valmisteiden koostumuksen tulee olla oikea. Sen varmistamiseksi, että valvonta voitaisiin suorittaa kaikissa tapauksissa, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kuuluisi myös muu sellainen kasvinsuojeluaineiden valvonta, jota ei säädettäisi nimenomaisesti Ruokaviraston tehtäväksi.

Ruokaviraston toimivaltaan kuuluisivat kasvinsuojeluaineiden käyttöön liittyvät valvontatehtävät. Virasto ohjaisi kasvinsuojeluaineiden asianmukaista käyttöä koskevan kasvinsuojeluaineasetuksen 55 artiklan valvontaa. Sen vastuulle kuuluisivat lain 17 §:ssä tarkoitettujen ammattitoiminnassa tapahtuvan käytön valvonta, johon sisältyy sen valvominen, että käyttäjällä on lain 10 §:ssä tarkoitettu tutkinto, sekä muu kasvinsuojeluaineiden käytön valvonta. Kasvinsuojeluaineiden käytön valvontaan kuuluu myös sen valvominen, että kasvinsuojeluaineiden käyttäjä noudattaa lain 12 §:ssä säädettyjä levitysvälineiden turvallisuutta ja testaamista koskevia vaatimuksia. Lisäksi Ruokavirastolle kuuluisi 7 §:ssä tarkoitettujen käsittelyn ja varastoinnin

valvonta siltä osin kuin käsittelyn ja varastoinnin suorittaa viljelijä tai muu ammattimainen käyttäjä.

25 §. Valtuutetut tarkastajat. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lisäksi myös Ruokavirastolle mahdollisuus käyttää kirjallisesti valtuuttamiaan tarkastajia.

27 §. Asiantuntijaviranomaiset ja -laitokset. Pykälän 2 kohdassa Elintarviketurvallisuusvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

29 §. Valvontasuunnitelma. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lisäksi myös Ruokavirastolle velvollisuus laatia vuosittain suunnitelma valvonnan järjestämisestä. Pykälästä poistettaisiin nykyinen säännös Turvallisuus- ja kemikaaliviraston velvollisuudesta tehdä suunnitelman laatimisessa yhteistyötä Elintarviketurvallisuusviraston kanssa.

36 §. Valvonnan tulosten julkaiseminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lisäksi myös Ruokavirastolle velvollisuus julkaista valvonnan tulokset.

38 §. Kielto. Pykälässä täsmennettäisiin, miten toimivalta päättää toimintaan kohdistuvasta kiellosta jakautuisi Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ja Ruokaviraston kesken. Toimivalta määräytyisi viranomaiselle 24 §:n säädetyn toimivallan mukaisesti, eli Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimivalta koskisi tilanteita, joissa lainsäädännön noudattamiseen liittyvä puute, terveysvaara tai ympäristölle aiheutuva vaara liittyisi kasvinsuojeluaineeseen, kun taas Ruokavirasto olisi toimivaltainen silloin, kun puute liittyy kasvinsuojeluaineen käyttöön. Mainitusta syystä Ruokaviraston toimivalta koskisi kasvinsuojeluaineen varastoinnin, käsittelyn ja käytön kieltämistä, mutta ei ulottuisi valmistukseen, markkinoille saattamiseen, maahantuontiin tai maastavientiin. Ruokavirastolla olisi toimivalta kieltää kasvinsuojeluaineella käsitellyn korjaamatta olevan sadon käyttäminen elintarvikkeeksi.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että jos asia ei siedä viivytystä, 24 §:ssä tarkoitettu valvontaviranomainen voisi määrätä kiellon väliaikaisena. Lainvastaisesta tilanteesta aiheutuva vaara voi joissakin tapauksissa olla on niin suuri, että kiello on tarpeen asettaa ennen kuin asia on ehditty kunnolla selvittää. Jos väliaikaisen kiellon asettaisi muu valvontaviranomainen kuin Turvallisuus- ja kemikaalivirasto tai Ruokavirasto, kiello olisi saatettava Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tai Ruokaviraston ratkaistavaksi niiden osalta säädetyn toimivaltajaon mukaisesti.

39 §. Hävittämis- ja maastavientimääräys. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Ruokavirastolle Turvallisuus- ja kemikaaliviraston sijasta toimivalta määrätä korjaamaton sato hävitettäväksi silloin, kun se on kieltänyt sadon käyttäminen elintarvikkeeksi tai eläinten rehuksi.

40 §. Uhkasakko ja teettäminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lisäksi myös Ruokavirastolle toimivalta käyttää tehosteena uhkasakkoa tai teettämishukkaa.

42 §. Rikosilmoituksen tekeminen. Pykälässä täsmennettäisiin sitä, milloin rikosilmoituksen tekisi Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ja milloin Ruokavirasto.

46 §. *Perittävät maksut.* Pykälän 3 momentissa Elintarviketurvallisuusvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

47 §. *Palkkiot ja kustannusten korvaukset.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lisäksi myös Ruokavirasto maksaa valtuuttamilleen tarkastajille lain mukaisista tarkastuksista palkkiota ja kustannusten korvausta.

1.3 Laki maatalouden tukien toimeenpanosta

6 §. *Ruokavirasto.* Pykälässä ja sen otsikossa Maaseutuvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

7 §. *Elintarviketurvallisuusvirasto.* Pykälä kumottaisiin laista, koska tällä hetkellä Elintarviketurvallisuusvirastolle kuuluvat tehtävät sisältyvät lain 6 §:ssä Ruokavirastolle säädettyihin tehtäviin.

7 a §. *Turvallisuus- ja kemikaalivirasto.* Koska edellä sanotun mukaisesti Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle tällä hetkellä kuuluva tehtävä ohjata ja valvoa täydentävien ehtojen noudattamisen valvontaa kansanterveyden sekä eläinten ja kasvien terveyden alaan kuuluvien kasvinsuojeluaineiden osalta ehdotetaan siirrettäväksi Ruokaviraston tehtäväksi, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tehtäviä koskeva pykälä kumottaisiin laista.

13 §. *Tuen hakeminen.* Pykälässä Maaseutuvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

15 §. *Hakemuksen toimittaminen ja vireilletulo.* Pykälässä Maaseutuvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

18 §. *Hakemuksen siirtäminen.* Pykälässä Maaseutuvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

19 §. *Tukea koskeva päätös.* Pykälässä Maaseutuvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

22 §. *Paikan päällä tehtävä valvonta ja valvonnan laajentaminen.* Pykälän 1 momentissa Maaseutuvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi. Momenttia muutettaisiin lisäksi siten, että siinä säädettäisiin myös täydentävien ehtojen valvontaan otannalla valittavista tiloista. Jatkossa Ruokavirasto valitsisi otannalla tilat kaikkien täydentävien ehtojen valvontaan.

Pykälän 2 momentti kumottaisiin 1 momenttiin ehdotettujen muutosten johdosta, koska Ruokavirasto valitsee jatkossa otannalla tilat täydentävien ehtojen valvontaan.

24 §. *Tarkastusoikeus.* Pykälän 3 momentissa Elintarviketurvallisuusvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto poistettaisiin momentista.

34 §. *Takaisinperinnän suorittaminen.* Pykälän 2 momentissa Maaseutuvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

37 §. *Maksajavirasto.* Pykälässä Maaseutuvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

41 §. *Tukioikeusrekisteri.* Pykälän 1 momentissa Maaseutuvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

44 §. *Maatilojen neuvontajärjestelmä.* Pykälässä Maaseutuvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

47 §. *Hyväksynnän peruuttaminen.* Pykälässä Maaseutuvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

53 §. *Viranomaisen oikeus tietojensaantiin.* Pykälän 4 momentissa Maaseutuvirasto ja Elin-
tarviketurvallisuusvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
poistettaisiin momentista.

Ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan toimeenpanolain muutoksen voimaan tullessa vireillä olevat valvontatehtävät hoidettaisiin loppuun lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti. Siten Turvallisuus- ja kemikaalivirasto hoitaisi loppuun asti vuonna 2018 tehtyyn kasvinsuojeluaineiden täydentävien ehtojen valvontaan liittyvät tehtävänsä laadittavat raportit mukaan lukien.

1.4 Laki metsänviljelyaineiston kaupasta

4 §. *Metsänviljelyaineiston toimittajan rekisteröinti.* Pykälässä säädetään Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen tehtävistä. Keskus on lakkautettu, ja viittauksella siihen tarkoitetaan nykyisin Elintarviketurvallisuusvirastoa. Pykälässä Kasvintuotannon tarkastuskeskus muutettaisiin Ruokavirastoksi.

5 §. *Ilmoitusvelvollisuus.* Pykälässä Kasvintuotannon tarkastuskeskus muutettaisiin Ruokavirastoksi.

7 §. *Perusaineistoa koskevat vaatimukset.* Pykälän 1 momentissa Kasvintuotannon tarkastuskeskus muutettaisiin Ruokavirastoksi.

9 §. *Perusaineiston hyväksyminen ja rekisteröinti.* Pykälässä Kasvintuotannon tarkastuskeskus muutettaisiin Ruokavirastoksi.

10 §. *Kantatodistus.* Pykälässä Kasvintuotannon tarkastuskeskus muutettaisiin Ruokavirastoksi.

14 §. *Poikkeuslupamenettely.* Pykälässä Kasvintuotannon tarkastuskeskus muutettaisiin Ruokavirastoksi.

16 §. *Valvontaviranomaiset.* Pykälän 1 momentissa Kasvintuotannon tarkastuskeskus muutettaisiin Ruokavirastoksi.

Pykälän 2 momentissa metsäkeskukset muutettaisiin Suomen metsäkeskukseksi Suomen metsäkeskuksesta annetulla lailla (418/2011) toteutetun organisaatiouudistuksen vuoksi.

21 §. *Valvontarekisterit.* Pykälän 1 momentissa Kasvintuotannon tarkastuskeskus muutettaisiin Ruokavirastoksi.

25 §. *Perusaineiston hyväksymisen peruuttaminen.* Pykälässä Kasvintuotannon tarkastuskeskus muutettaisiin Ruokavirastoksi.

26 §. *Metsänviljelyaineiston markkinointikielto.* Pykälän 1 ja 2 momentissa Kasvintuotannon tarkastuskeskus muutettaisiin Ruokavirastoksi.

27 §. *Metsänviljelyaineiston käyttöä, hävittämistä ja maastavientiä koskeva määräys.* Pykälässä Kasvintuotannon tarkastuskeskus muutettaisiin Ruokavirastoksi.

28 §. *Uhkasakko ja teettäminen.* Pykälässä Kasvintuotannon tarkastuskeskus muutettaisiin Ruokavirastoksi.

31 §. *Rangaistussäännös ja syyteoikeus.* Pykälän 3 ja 4 momentissa Kasvintuotannon tarkastuskeskus muutettaisiin Ruokavirastoksi.

1.5 Taimiaineistolaki

3 §. *Taimiaineiston toimittajan hyväksyminen ja rekisteröinti.* Pykälän 1 ja 5 momentissa Kasvintuotannon tarkastuskeskus muutettaisiin Ruokavirastoksi.

Pykälän 4 momentti, jossa säädetään paitsi Elintarviketurvallisuusviraston myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävistä, samoin kuin lait muut vastaavanlaiset momentit, on tarkoitus muuttaa maakuntauudistuksen toisen vaiheen hallituksen esitykseen sisältyvällä lailla samanaikaisten päällekkäisten muutosten välttämiseksi.

3 a §. *Rekisteritiedot ja niiden käsittely.* Pykälän 2 momentissa Kasvintuotannon tarkastuskeskus muutettaisiin Ruokavirastoksi.

5 §. *Taimiaineiston markkinointi.* Pykälän 2 momentista poistettaisiin viittaus Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen antamiin ohjeisiin. Perustuslakivaliokunta on pitänyt säännöksiä mahdollisuudesta antaa ohjeita tarpeettomina ja katsonut niiden lisäksi olevan omiaan hämärtämään lain nojalla annettavaan viranomaismääräykseen sisältyvien velvoittavien oikeussääntöjen ja suositusluonteisten ohjeiden välistä eroa.

5 a §. *Kasvinlajikeluettelo.* Pykälän 1 momentissa Elintarviketurvallisuusvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

5 b §. *Hyväksyminen kasvilajikeluetteloon.* Pykälän 2 momentissa Elintarviketurvallisuusvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

5 c §. *Vaatimustenmukaisuuden selvittämiseksi tarvittavat viljelykokeet.* Pykälässä Elintarviketurvallisuusvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

5 d §. *Lajikkeen kasvilajikeluetteloon hyväksymisen voimassaoloaika ja luettelosta poistaminen.* Pykälässä Elintarviketurvallisuusvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

5 e §. *Ilmoitukset muille jäsenvaltioille ja komissiolle.* Pykälässä Elintarviketurvallisuusvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

6 §. *Soveltuvuus Suomen kasvuolosuhteisiin.* Pykälä kumottaisiin tarpeettomana. Mitä edellä 5 §:ää koskevissa perusteluissa esitetään mahdollisuudesta antaa ohjeita, koskee myös valtuutusta antaa suosituksia.

6 a §. *Tutkimuslaboratoriot.* Pykälässä Elintarviketurvallisuusvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

6 b §. *Hyväksytyt laboratoriot.* Pykälässä Elintarviketurvallisuusvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

6 c §. *Hyväksytyjen laboratorioiden ilmoitusvelvollisuus.* Pykälässä Elintarviketurvallisuusvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

6 d §. *Laboratorion valvonta.* Pykälässä Elintarviketurvallisuusvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

7 b §. *Valtuutetut tarkastajat.* Pykälässä Kasvintuotannon tarkastuskeskus muutettaisiin Ruokavirastoksi. Momentin sanamuotoa myös muutettaisiin siten, että valvonnassa voitaisiin, mutta ei olisi välttämätöntä, käyttää apuna valtuutettuja tarkastajia. Pykälän 2 ja 3 momentti kumottaisiin vanhentuneina. Henkilöiden tilapäinen valtuuttaminen tarkastustehtäviin 2 momentissa tarkoitettulla tavalla ei ole tarpeen. Pykälän 3 momentti on tarpeeton ottaen huomioon yleislakeina noudatettavien kielilain (434/2003) ja hallintolain (434/2003) säännökset.

9 a §. *Valvonnan tulosten julkaiseminen.* Pykälässä Kasvintuotannon tarkastuskeskus muutettaisiin Ruokavirastoksi.

10 §. *Kielto.* Pykälän 2 momentissa Kasvintuotannon tarkastuskeskus muutettaisiin Ruokavirastoksi.

13 §. *Uhkasakko.* Pykälässä Kasvintuotannon tarkastuskeskus muutettaisiin Ruokavirastoksi.

14 §. *Rangaistussäännös.* Pykälän 2 momentissa Kasvintuotannon tarkastuskeskus muutettaisiin Ruokavirastoksi.

15 §. *Maksut, palkkiot ja korvaukset.* Pykälässä Kasvintuotannon tarkastuskeskus muutettaisiin Ruokavirastoksi. Samalla pykälän 2 momentista poistettaisiin vanhentunut säännös siitä, että maa- ja metsätalousministeriö päättäisi valtuutetuille tarkastajille maksettavista palkkioista ja korvauksista.

1.6 Laki hukkakauran torjunnasta

11 §. *Valtuutetut tarkastajat.* Pykälässä Elintarviketurvallisuusvirasto ja Kasvintuotannon tarkastuskeskus muutettaisiin Ruokavirastoksi. Momentin sanamuotoa myös muutettaisiin vastaavalla tavalla kuin taimiaineistolain 7 b §:n osalta esitetään.

12 §. *Valvontasuunnitelma.* Pykälässä Kasvintuotannon tarkastuskeskus muutettaisiin Ruokavirastoksi. Hallinnollisen taakan keventämiseksi valvontasuunnitelman tekemistä ehdotetaan yksinkertaistettavaksi luopumalla vuosittaisen valvontasuunnitelman laatimisesta ja luopumalla maa- ja metsätalousministeriön asetuksella antamista valvontasuunnitelmaa koskevista tarkemmista säännöksistä valvontasuunnitelmasta ja sen sisällöstä. Nykyisin valvontasuunnitelma on osa Elintarviketurvallisuusviraston laatimaa elintarvikeketjun monivuotista valvontasuunnitelmaa ja kertomus valvonnan tuloksista osa Elintarviketurvallisuusviraston laatimaa raporttia elintarvikeketjun monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman toteutumisesta.

17 §. Palkkiot ja korvaukset. Pykälässä momentissa Kasvintuotannon tarkastuskeskus muutettaisiin Ruokavirastoksi. Lisäksi pykälään esitetään tehtäväksi vastaavanlainen muutos kuin taimiaineistolain 15 §:ään.

19 §. Hävittämis- ja maastavientimääräys. Pykälässä Kasvintuotannon tarkastuskeskus muutettaisiin Ruokavirastoksi.

21 §. Rangaistussäännös. Pykälässä Kasvintuotannon tarkastuskeskus muutettaisiin Ruokavirastoksi.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ehdotetun Ruokavirastosta annettavan lain mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä viraston johtavista virkamiehistä, kelpoisuusvaatimuksista ja palvelussuhteeseen ottamisesta sekä maksajavirastotehtävien ja muiden niihin läheisesti liittyvien tehtävien organisoinnista viraston sisällä. Laissa säädettäisiin voimassa olevan Elintarviketurvallisuusvirastosta annetun lain tapaan myös mahdollisuudesta antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä viraston tehtävistä. Lisäksi lakiin sisältyisi valtuus määrätä viraston työjärjestyksessä viraston organisaatiosta, sisäisestä työnjaosta, asioiden käsittelystä ja ratkaisemisesta sekä toimintojen muusta järjestämisestä.

Liitännäislakeihin ei sisälly uusia valtuussäännöksiä. Maatalouden tukien toimeenpanosta annettuun lakiin sisältyisivät edelleen valtuudet antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä tukea koskevan hakemuksen siirtämisessä noudatettavasta menettelystä sekä maatilojen neuvontapalvelua antavan neuvojan hyväksymisen peruuttamiseen liittyvästä menettelystä. Ruokavirastolla olisi, samoin kuin Maaseutuvirastolla nykyisin, toimivalta antaa tarkemmat määräykset tuen hakemiseen liittyvistä määräajoista, tukihakemuksiin ja -päätöksiin käytettävistä lomakkeista sekä eräistä tukimaksuihin liittyvistä menettelyistä. Kasvinsuojelulain mukaisesti annettun lain mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin nykyiseen tapaan antaa tarkemmat säännökset valvontasuunnitelmasta sekä valvontatulosten julkaisemisesta.

Metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain muutettaviin säännöksiin sisältyisivät nykyiset valtuussäännökset, joiden mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä metsänviljelyaineiston toimittajien vastuulla olevien ilmoitusten sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä, perusaineiston hyväksymistä koskevasta hakemuksesta, metsänviljelyaineiston kantatodistukseen merkittävistä tiedoista, metsänviljelyaineiston markkinointia koskevaa määräaikaista poikkeuslupaa koskevan hakemuksen sisällöstä ja hakemusmenettelystä sekä Suomen metsäkeskukselle lain nojalla kuuluvien tehtävien suorittamisesta.

Myös taimiaineistolain muuttamista koskevaan lakiin sisältyisivät nykyisiä vastaavat valtuussäännökset. Niiden mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin säätää taimiaineiston maahantuontipaikat ja että maahantuojan on etukäteen ilmoitettava tuotaviksi aiotuista taimiaineistoeristä. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettäisiin tai voitaisiin säätää Euroopan unionin säännösten edellyttämällä tavalla tarkemmin, mitä taimiaineistoa hyväksymis- ja rekisteröintivaatimus koskee, menetelmistä sen selvittämiseksi, onko kasvinlajikeluetteloon merkittävä lajike erottuva, yhtenäinen ja pysyvä, lajikkeen luetteloon hyväksymisen voimassaolosta, laissa edellytettyjen viranomaisnäytteiden käsittelystä ja tutkimusmenetelmistä sekä valvonnan tulosten julkaisemisesta. Maa- ja metsätalousministeriön

asetuksella voitaisiin lisäksi antaa tarkempia säännöksiä laboratorioiden henkilökunnan pätevyysvaatimuksista ja laboratorioita koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta.

3 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Perustuslain 119 §:n 2 momentin mukaan valtionhallinnon toimielinten yleisistä perusteista on säädettävä lailla, jos niiden tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä. Suurin osa Ruokaviraston tehtävistä sisältää julkisen vallan käyttöä, mistä syystä esitettyyn lakiin Ruokavirastosta sisältyisivät viraston tehtäviä, organisaatiota ja johtamisyjärjestelmää koskevat perussäännökset.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

Ruokavirastosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Toimiala

Elintarvikkeiden ja maa- ja metsätalouden tuotantopanosten turvallisuuden ja laadun, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kasvinterveyden edistämistä, valvontaa ja tutkimusta sekä Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan mukaisten toimenpiteiden, unionin rahoittamien maaseudun kehittämistoimien ja näitä täydentävien kansallisten toimenpiteiden toimeenpanotehtäviä varten on Ruokavirasto. Virasto on maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla.

2 §

Tehtävät

Ruokavirastolle kuuluvat:

- 1) tehtävät, jotka liittyvät vastuuseen Euroopan maatalouden tukirahastosta ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien tukien ja korvausten hallinnoinnista ja valvonnasta sekä niiden edellyttämistä tietojärjestelmistä ja niiden turvallisuudesta (*maksajavirastotehtävät*);
- 2) muut 1 kohdassa mainituista rahastoista sekä kansallisista varoista maa-, puutarha- ja porotaloudelle, luontaiselinkeinoille, koltille sekä maaseudun kehittämistoimenpiteisiin myönnettävien tukien ja korvausten, maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien sekä maataloustuotteiden markkinajärjestelyn toimeenpanoon liittyvät tehtävät;
- 3) toimialansa valvonnan ja muiden viranomaistoimenpiteiden johtaminen, kehittäminen, ohjaaminen ja suorittaminen;
- 4) valvonta- ja seurantanäytteiden laboratorioanalytiikka, eläintautien laboratoriodiagnostiikka sekä vertailulaboratoriotoiminta;
- 5) toimialansa riskinarviointi, tieteellinen tutkimus sekä muut tutkimukset ja selvitykset;
- 6) toimialansa riskinhallinta ja petostentorjunta;
- 7) elintarvikkeiden sekä eläinten, kasvien ja niistä saatavien tuotteiden viennin edistäminen ja ohjaus;
- 8) maanjärjestelyyn liittyvät ja muut vastaavat tehtävät;
- 9) maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmän ja sen rekistereiden ylläpito ja kehittäminen sekä tietojen luovuttaminen oman toimialansa osalta;
- 10) toimialaansa liittyvä viestintä, tiedotus, neuvonta, koulutus sekä kansainvälinen yhteistyö;
- 11) muut virastolle laissa säädetyt ja maa- ja metsätalousministeriön määräämät viraston toimialaan kuuluvat tehtävät.

Edellä 1 momentin 9 kohdassa säädettyjen tietohallinnon palvelujen lisäksi Ruokavirasto tuottaa muita tietohallinnon palveluita maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan virastoille ja laitoksille sekä muille julkisia tehtäviä hoitaville tahoille.

Lisäksi Ruokavirasto hoitaa ne metsätaloutta, kalataloutta ja riistataloutta koskevat tehtävät, jotka sille on erikseen säädetty tai jotka maa- ja metsätalousministeriö sille erikseen määrää. Ruokavirasto hoitaa myös vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahastosta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 223/2014 säädetyn rahaston hallintoviranomais- ja toimeenpanotehtävät.

Viraston tehtävistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

3 §

Organisaatio

Ruokaviraston organisaatio muodostuu viraston toimintayksiköistä ja toimintayksikköjaon ylittävistä toimintakokonaisuuksista.

Organisaatio on järjestettävä siten, että valvonta sekä yksityisiin ja yhteisöihin kohdistuva hallinnollinen päätöksenteko ovat toiminnallisesti erillään tieteellisestä riskinarvioinnista ja tutkimuksesta, laboratoriotutkimuksesta sekä tilastotarkoituksiin kerättyjen tietojen käsittelyyn liittyvistä tehtävistä.

Maksajavirastotehtävät on järjestettävä viraston sisällä kokonaisuudeksi, joka jatkuvasti täyttää Euroopan unionin lainsäädännössä säädetty hallintorakennetta ja sisäisen valvonnan järjestelmää koskevat vaatimukset sekä muut maksajaviraston hyväksymisedellytykset. Samaa kokonaisuuteen tulee organisoida myös muihin yhdenmukaiseen hallinto- ja valvontajärjestelmään kuuluviin tukijärjestelmiin ja toimenpiteisiin sekä Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen mukaisesti maatalousalan tukiin liittyvät tehtävät.

Edellä 3 momentissa tarkoitettuun kokonaisuuteen voidaan lisäksi organisoida muita tehtäviä, jos se on tehtävien hoitamisen kannalta tarkoituksenmukaista.

4 §

Johtaminen ja ratkaisovalta

Ruokavirastoa johtaa pääjohtaja. Pääjohtajan nimittää valtioneuvosto.

Pääjohtaja ratkaisee viraston päätettävät asiat, jollei muuta säädetä tai työjärjestyksessä määrätä.

Pääjohtaja voi pidättää ratkaistavakseen yksittäisen asian, joka työjärjestyksen mukaan kuuluisi muun virkamiehen päätettäväksi. Pääjohtaja ei voi kuitenkaan ottaa ratkaistavakseen asiaa, joka Euroopan unionin säädösten mukaan kuuluu maksajavirastosta vastuussa olevalle henkilölle.

5 §

Ohjaus ja tiedonantovelvollisuus

Ruokaviraston tulee tehtäviä hoitaessaan toteuttaa maa- ja metsätalousministeriön asettamia tavoitteita ja suorittaa ne valmistelu-, seuranta- ja arviointitoimeksiannot, jotka maa- ja metsätalousministeriö antaa. Lisäksi sen tulee salassapitosäännösten estämättä antaa maa- ja metsä-

HE 8/2018 vp

talousministeriölle ne välttämättömät tiedot ja asiakirjat, joita ministeriö sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi tarvitsee.

6 §

Sopimusten tekeminen ja tilaustutkimukset

Ruokavirasto voi tehdä sopimuksia toimintaansa liittyvien tehtävien ja toimialaansa koskevien tutkimusten suorittamisesta sekä yhteistyöstä tutkimusohjelmien toteuttamiseksi. Virasto voi talousarvionsa rajoissa lisäksi käyttää asiantuntijoita.

Virasto voi tilauksesta tehdä toimialaansa kuuluvia selvityksiä ja tutkimuksia sekä antaa muita asiantuntijapalveluita.

7 §

Valtion puhevallan käyttäminen

Ruokavirasto kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo tuomioistuimissa, muissa viranomaisissa ja toimituksissa valtion etua ja oikeutta virastolle kuuluvissa asioissa, jollei muualla toisin säädetä.

8 §

Suoritteiden maksullisuus

Ruokaviraston suoritteista peritään maksuja siten kuin valtion maksuperustelaissa (150/1992), muussa laissa tai Euroopan unionin säädöksessä säädetään.

Edellä 2 §:n 2 momentin perusteella hallinnonalan virastoille ja laitoksille sekä muille julkisia tehtäviä hoitaville tahoille tuotettavista tietohallinnon palveluista peritään maksuja, joiden suuruudesta Ruokavirasto sopii asiakkaiden kanssa tehtävissä palvelusopimuksissa. Maksujen on katettava suoritteiden tuottamisesta Ruokavirastolle aiheutuvat kokonaiskustannukset.

9 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ruokaviraston johtavista virkamiehistä, kelpoisuusvaatimuksista ja palvelussuhteeseen ottamisesta sekä 3 §:n 3 momentissa tarkoitettujen tehtävien organisoinnista viraston sisällä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Viraston organisaatiosta, sisäisestä työnjaosta, asioiden käsittelystä ja ratkaisemisesta sekä toimintojen muusta järjestämisestä määrätään viraston työjärjestyksessä. Pääjohtaja vahvistaa työjärjestyksen.

10 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan Elintarviketurvallisuusvirastosta annettu laki (25/2006) ja Maaseutuvirastosta annettu laki (666/2006).

HE 8/2018 vp

Muussa laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella Elintarviketurvallisuusvirastoon tai Maaseutuvirastoon tarkoitetaan tämän lain tultua voimaan Ruokavirastoa.

11 §

Siirtymäsäännökset

Ruokavirasto jatkaa Elintarviketurvallisuusviraston ja Maaseutuviraston toimintaa. Elintarviketurvallisuusvirastossa ja Maaseutuvirastossa vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset samoin kuin niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät tämän lain tullessa voimaan Ruokavirastolle. Elintarviketurvallisuusviraston ja Maaseutuviraston työnantaja-asema ja siihen liittyvät velvoitteet siirtyvät tämän lain tullessa voimaan Ruokavirastolle.

Ruokavirastolle siirtyvät edellä 2 §:n 2 momentissa mainitut Maanmittauslaitoksen tietotekniikkapalvelukeskuksessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat asiat, voimassa olevat sitoumukset ja sopimukset sekä niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet. Maanmittauslaitoksen työnantaja-asema ja siihen liittyvät velvoitteet siirtyvät tämän lain tullessa voimaan Ruokavirastolle Maanmittauslaitoksesta virastoon siirtyvän henkilöstön osalta.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettut sopimukset ja sitoumukset siirtyvät Ruokavirastolle kuitenkin vain, jollei niiden sisällöstä muuta johdu.

12 §

Henkilöstöä koskevat siirtymäsäännökset

Virkasuhteisen henkilöstön asemasta säädetään valtion virkamieslain (750/1994) 5 a—5 c §:ssä.

Elintarviketurvallisuusviraston ja Maaseutuviraston sekä Ruokavirastoon siirtyviä Maanmittauslaitoksen tietotekniikkapalvelukeskuksen tehtäviä hoitava työsopimussuhteessa oleva henkilöstö siirtyy tämän lain voimaan tullessa Ruokaviraston palvelukseen. Määräaikaisessa työsopimussuhteessa oleva henkilö siirtyy Ruokaviraston palvelukseen määräaikaisen työsuhteensa keston ajaksi.

Siirtyvän henkilöstön palvelussuhteen katsotaan siihen liittyvien etuuskien määräytymisen kannalta jatkuneen valtiolla yhdenjaksoisena.

Työsopimussuhteessa oleva henkilö voidaan siirtää ilman suostumustaan, jos hänet siirretään työssäkäynti-alueellaan tai työssäkäyntialueelleen. Työssäkäyntialueella tarkoitetaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 1 luvun 9 §:n mukaista aluetta.

Työsopimussuhteen ehtoihin sovelletaan muilta osin, mitä niistä työehtosopimuksissa sovietaan tai laissa säädetään.

Maa- ja metsätalousministeriö voi ennen tämän lain voimaantuloa perustaa Ruokaviraston pääjohtajan viran maa- ja metsätalousministeriöön, josta virka siirtyy Ruokavirastoon tämän lain tullessa voimaan. Maa- ja metsätalousministeriö voi lisäksi ennen tämän lain voimaantuloa perustaa Ruokaviraston hallintojohtajan viran 1 päivästä tammikuuta 2019 lukien ja nimitää virkamiehen mainittuun virkaan.

2.

Laki

kasvinsuojeluaineista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kasvinsuojeluaineista annetun lain (1563/2011) 20 §, 24 §:n 1 momentti, 25, 27, 29, 36, 38—40, 42, 46 ja 47 §, sellaisina kuin niistä ovat 20 § laissa 1089/2013, 27 § laissa 564/2014 ja 46 § osaksi laissa 564/2014, seuraavasti:

20 §

Kasvinsuojeluaineen lentolevitys

Kasvinsuojeluaineen levitys ilma-aluksesta on kielletty.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voi:

1) Ruokavirasto päättää kasvintuhoojan torjumisesta kasvinsuojeluaineen lentolevitystä käyttäen samalla, kun se päättää toimenpiteistä kasvintuhoojien torjumiseksi tai niiden leviämisen estämiseksi siten kuin kasvinterveyden suojelemisesta annetussa laissa (702/2003) säädetään, jos kasvintuhoojasta aiheutuu välitön uhka kasvinterveydelle eikä kasvintuhoojaa voida muulla tavoin tehokkaasti kohtuudella torjua tai sen leviämistä estää;

2) maa- ja metsätalousministeriö päättää Suomen metsäkeskuksen alueyksikön esityksestä kasvinsuojeluaineen lentolevityksestä metsässä kasvaviin puihin kohdistuvien laajojen metsätuhojen torjumiseksi samalla, kun se päättää toimenpiteistä metsätuhon leviämisen tai syntyminen estämiseksi siten kuin metsätuhojen torjunnasta annetussa laissa (1087/2013) säädetään, jos metsätuhoja ei voida muulla tavoin tehokkaasti kohtuudella estää.

Lentolevitystä koskevassa päätöksessä on oltava tiedot lentolevitysalueesta, torjuntatoimenpiteistä ja niiden suorittamisajankohdasta sekä torjunnassa käytettävästä kasvinsuojeluaineesta.

24 §

Valvontaviranomaiset

Kasvinsuojeluaineasetuksen ja tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Turvallisuus- ja kemikaalivirasto kasvinsuojeluaineiden valmistuksen, maahantuonnin, markkinoille saattamisen, markkinoinnin sekä maahantuojien ja jakelijoiden suorittaman käsittelyn ja varastoinnin osalta. Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kuuluu myös muu kasvinsuojeluaineiden valvonta, jota ei ole säädetty Ruokaviraston tehtäväksi. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on kasvinsuojeluaineasetuksen 75 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen ja 2 kohdassa tarkoitettu viranomainen. Kasvinsuojeluaineasetuksen ja tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Ruokavirasto kasvinsuojeluaineiden käytön ja käytön yhteydessä tapahtuvan käsittelyn ja varastoinnin osalta. Ruokavirasto käyttää valvonnassa apunaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia.

25 §

Valtuutetut tarkastajat

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ja Ruokavirasto voivat käyttää valvonnassa apunaan valvontatehtävään kirjallisesti valtuuttamiaan tarkastajia, jotka toimivat virastojen valvonnassa. Valtuutetulla tarkastajalla tulee olla tehtävänsä hoitamiseksi riittävä kasvinsuojeluaineita koskeva tai muu lain noudattamisen valvonnan kannalta tarvittava ammattitaito.

Valtuutettuun tarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa. Valtuutetun tarkastajan tulee toiminnanharjoittajan niin vaatiessa esittää kirjallinen selvitys valtuutuksestaan.

27 §

Asiantuntijaviranomaiset ja -laitokset

Kasvinsuojeluaineiksi tarkoitettujen aineiden ja valmisteiden hyväksymisen edellytysten selvittämiseksi jäljempänä mainitut valtion viranomaiset ja laitokset ovat velvolliset suorittamaan tällaisten aineiden ja valmisteiden tarkastuksia tai antamaan lausuntonsa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle hyväksymisen edellytyksistä seuraavasti:

- 1) biologisen tehokkuuden ja käyttökelpoisuuden arvioimisen osalta Luonnonvarakeskus;
- 2) kasvi- ja eläintuotteissa esiintyvien kasvinsuojeluainejäämien määrittämisen ja arvioimisen, Euroopan unionille laadittavien jäämien enimmäismääriä koskevien ehdotusten sekä kasvinsuojeluaineiden kemiallisten analyysien sekä fysikaalisten ja teknisten testien osalta Ruokavirasto.

29 §

Valvontasuunnitelma

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ja Ruokaviraston on laadittava vuosittain suunnitelma valvonnan järjestämisestä. Valvontaa suunniteltaessa virastojen tulee olla yhteistyössä Tullin kanssa.

Valvontasuunnitelmassa on määriteltävä mitä tarkastuksia valvottaville kohteille tehdään ja kuinka usein niitä tehdään. Lisäksi suunnitelmassa on esitettävä, miten valvottavien kohteiden riski on arvioitu ja miten suunnitelman arvioidaan toteutuvan.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset valvontasuunnitelmasta ja sen sisällöstä.

36 §

Valvonnan tulosten julkaiseminen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ja Ruokavirasto julkaisevat valvonnan tulokset. Edellä 32 §:ssä tarkoitettuja salassa pidettäviä tietoja ei kuitenkaan saa julkaista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset valvonnan tulosten julkaisemisesta.

38 §

Kielto

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi sille 24 §:n 1 momentissa säädetyn toimivallan mukaisesti kieltää:

1) kasvinsuojeluaineen valmistuksen, varastoinnin, markkinoille saattamisen, käytön, maahan tuonnin tai maastaviennin, jos kasvinsuojeluaine ei täytä kasvinsuojeluaineasetuksessa tai tässä laissa tai niiden nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia;

2) kasvinsuojeluaineen markkinoille saattamisen tai käytön, jos kasvinsuojeluaineen voidaan perustellusti epäillä aiheuttavan välittömän vaaran tai uhan ihmisten tai eläinten terveydelle tai ympäristölle;

3) kasvinsuojeluaineen markkinoille saattamisen tai käytön, jos valmisteen myyntipäällyksmerkinnöissä on sellainen puute tai virhe, että siitä saattaa aiheutua vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle tai ympäristölle.

Ruokavirasto voi sille 24 §:n 1 momentissa säädetyn toimivallan mukaisesti kieltää:

1) kasvinsuojeluaineen varastoinnin, käsittelyn ja käytön, jos kasvinsuojeluaine tai sen käyttö ei täytä kasvinsuojeluaineasetuksessa tai tässä laissa tai niiden nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia;

2) kasvinsuojeluaineella käsitellyn korjaamatta olevan sadon käyttämisen elintarvikkeeksi tai eläinten rehuksi, jos käyttämisestä saattaa aiheutua vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle.

Kielto on viipymättä peruutettava, jos sen perusteena oleva puutteellisuus on poistettu tai epäkohta korjattu taikka, jos kielto ei ole enää muutoin tarpeen.

Jos asia ei siedä viivytystä, 24 §:ssä tarkoitettu valvontaviranomainen voi määrätä kiellon väliaikaisena. Jos väliaikaisen kiellon antaa muu viranomainen kuin Turvallisuus- ja kemikaalivirasto tai Ruokavirasto, väliaikainen kielto on saatettava viivytyksettä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tai Ruokaviraston ratkaistavaksi sen mukaan, kumpi viranomainen on asiassa tämän pykälän ja 24 §:n 1 momentin mukaan toimivaltainen. Kielto raukeaa, jos toimivaltainen virasto ei ole tehnyt 1 tai 2 momentissa tarkoitettua päätöstä viikon kuluessa väliaikaisen kiellon antamisesta.

39 §

Hävittämis- ja maastavientimääräys

Jos kasvinsuojeluaineen valmistus, varastointi, markkinoille saattaminen, käyttö, maahan tuonti tai maastavienti on 38 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla kielletty, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi määrätä kasvinsuojeluaineen käsiteltäväksi hyväksymällään tavalla uudelleen, hävitettäväksi tai palautettavaksi siihen maahan, josta se on tuotu Suomeen.

Jos korjaamattoman sadon käyttäminen elintarvikkeeksi tai eläinten rehuksi on 38 §:n 2 momentin 2 kohdan nojalla kielletty, Ruokavirasto voi määrätä korjaamattoman sadon hävitettäväksi.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen voidaan liittää ehtoja sen täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä. Toiminnanharjoittaja, jonka virheellisen menettelyn vuoksi hävittämis- tai maastavientimääräys on annettu, vastaa täytäntöönpanon aiheuttamista kustannuksista.

40 §

Uhkasakko ja teettäminen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ja Ruokavirasto voivat tehostaa 37 §:ssä tarkoitettua määräystä, 38 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettua kieltoa sekä 39 §:ssä tarkoitettua hävittämistä tai maastavientiä koskevaa määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakkoa ei saa asettaa luonnolliselle henkilölle tässä laissa säädetyn tietojen ilmoittamisvelvollisuuden tehosteeksi, jos henkilöä on aihetta epäillä rikoksesta ja tiedot liittyvät rikosepäilyn kohteena olevaan asiaan.

Uhkasakosta ja teettämisuhkasta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

42 §

Rikosilmoituksen tekeminen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto tekee valtuuttamiensa tarkastajien puolesta rikosilmoituksen epäilyistä kasvinsuojeluvainerikkomuksesta. Ruokavirasto tekee ilmoituksen valtuuttamiensa tarkastajien ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten puolesta. Ilmoitus voidaan jättää tekemättä rikkomuksesta, jota on kokonaisuutena pidettävä ilmeisen vähäisenä.

46 §

Perittävät maksut

Tämän lain mukaisista viranomaisen suoritteista valtiolle perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992).

Kasvinsuojeluaineen hyväksymistä tarkoittavasta luvasta peritään maksu 45 prosentilla alennettuna, jos kasvinsuojeluaineen käyttökohteeksi tarkoitettujen viljelykasvien yhteenlaskettu pinta-ala hyväksymistä haettaessa on enintään 5 000 hehtaaria, ja 70 prosentilla alennettuna, jos kasvinsuojeluaineen käyttökohteeksi tarkoitettujen viljelykasvien yhteenlaskettu pinta-ala hyväksymistä haettaessa on enintään 2 000 hehtaaria.

Viljelykasvien yhteenlasketun pinta-alan määräyksessä käytetään Luonnonvarakeskuksen julkistamia Suomen virallisia tilastoja puutarha- ja peltokasvialoista sekä Ruokaviraston ylläpitämää tilastoa metsänviljelyaineistosta. Pinta-alana käytetään viiden viimeisen vuoden lukujen keskiarvoa.

47 §

Palkkiot ja kustannusten korvaukset

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ja Ruokavirasto maksavat valtuuttamilleen tarkastajille tämän lain mukaisista tarkastuksista palkkiota ja kustannusten korvausta.

Edellä 9 §:ssä tarkoitettulla koulutuksen järjestäjällä, 11 §:ssä tarkoitettulla tutkinnon järjestäjällä sekä 13 §:ssä tarkoitettulla kasvinsuojeluaineiden levitysvälineiden testaajalla on oikeus periä palvelun käyttäjältä kohtuullinen korvaus tuottamastaan palvelusta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (192/2013) 7 ja 7 a § sekä 22 §:n 2 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 7 a § ja 22 §:n 2 momentti laissa 1691/2015, sekä
muutetaan 6, 13, 15, 18 ja 19 §, 22 §:n 1 momentti, 24 §:n 3 momentti, 34 §:n 2 momentti, 37 §, 41 §:n 1 momentti, 44 ja 47 § sekä 53 §:n 4 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 6 § laeissa 501/2014, 1358/2014 ja 1691/2015, 24 §:n 3 momentti ja 53 §:n 4 momentti laissa 1691/2015, 37 ja 44 § laissa 501/2014 sekä 47 § osaksi laissa 501/2014, seuraavasti:

6 §

Ruokavirasto

Ruokavirasto vastaa tukijärjestelmien ja Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman toimeenpanon suunnittelusta, toteutuksesta, kehittämisestä ja seurannasta sekä varojen käytön asianmukaisesta hallinnosta ja valvonnasta. Ruokavirasto ohjaa ja valvoo tukijärjestelmien toimeenpanoa sekä muita viranomaisia näiden hoitaessa horisontaaliasetuksen 7 artiklan nojalla maksajaviraston vastuulle kuuluvia tehtäviä. Lisäksi Ruokavirasto vastaa tukeen liittyvien menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä, maksujen suorittamisesta sekä muista tukijärjestelmiin liittyvistä hallinnollisista tehtävistä.

Ruokavirasto tekee päätöksen kansallisten tukien lain 6 §:n 2 kohdassa tarkoitettuun kuljetusavustuksesta ja tuesta kotieläintalouden palveluille sekä eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetun lain 5 §:n mukaisesta ympäristökorvauksesta, kun korvauksen perusteena on viimeksi mainitun pykälän 7 momentissa tarkoitettu alkuperäiskasvien varmuuskoelmien ylläpitoa koskeva sopimus tai alkuperäisrotujen perimän säilytystä koskeva sopimus. Asian käsittelyyn Ruokavirastossa sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään.

Ruokavirasto toimii horisontaaliasetuksen 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna hallinto- ja valvontaviranomaisena. Ruokavirasto tekee päätöksen horisontaaliasetuksen 55 artiklan toisessa kohdassa ja 100 artiklassa tarkoitettujen määrien palauttamatta jättämisestä.

13 §

Tuen hakeminen

Tukea koskeva hakemus on tehtävä Ruokaviraston vahvistamalla lomakkeella. Hakemus on allekirjoitettava. Hakemukseen on liitettävä tuen myöntämisen edellytysten kannalta tarpeelliset selvitykset.

Tukea koskevaan ilmoitukseen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään tukea koskevan hakemuksen muodosta, tarvittavista selvityksistä sekä hakemuksen toimittamisesta.

HE 8/2018 vp

Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tuen hakemiseen tai ilmoitusten tekemiseen käytettävistä lomakkeista ja niiden liitteistä, muista tuen hakijalta tai saajalta edellytettävistä selvityksistä sekä hakemuksessa ilmoitettujen tietojen muuttamisen määräajasta.

15 §

Hakemuksen toimittaminen ja vireilletulo

Tukea koskevan hakemuksen katsotaan tulleen vireille, kun se on saapunut toimivaltaiselle viranomaiselle. Postitse toimitettu, toimivaltaiselle viranomaiselle osoitettu tukea koskeva hakemus tai siihen liittyvä asiakirja katsotaan kuitenkin määräajassa toimitetuksi, jos se on leimattu postissa viimeistään määräajan viimeisenä päivänä.

Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset tukea koskevan hakemuksen sekä muiden lomakkeiden ja selvitysten jättämisen määräajoista.

18 §

Hakemuksen siirtäminen

Tukea koskeva hakemus voidaan kokonaan tai osittain siirtää maatilaa uudelle haltijalle. Hakemuksen siirrolle voidaan asettaa määräaika. Hakemuksen siirto on tehtävä kirjallisesti Ruokaviraston tarkoitusta varten vahvistamalla lomakkeella.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä hakemuksen siirtämisessä noudatettavasta menettelystä. Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä lomakkeista ja hakemuksen siirtoa koskevan selvityksen esitystavasta sekä määräajasta.

19 §

Tukea koskeva päätös

Automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tehty tukea koskeva päätös sekä asian käsittelyyn liittyvät asiakirjat voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

Ruokavirasto voi antaa määräyksiä tukea koskevaan päätöksentekoon käytettävistä lomakkeista, maksuaineiston käsittelystä, maksutavoista ja maksujen kirjaamisesta tietojärjestelmään.

22 §

Paikan päällä tehtävä valvonta ja valvonnan laajentaminen

Ruokavirasto valitsee otannalla eri tukijärjestelmien osalta tuenhakijat, joihin kohdistetaan paikan päällä tehtävä valvonta. Ruokavirasto valitsee lisäksi otannalla tilat täydentävien ehtojen valvontaan.

24 §

Tarkastusoikeus

HE 8/2018 vp

Ruokavirastolla on oikeus olla läsnä toisen viranomaisen suorittamissa tuenhakijoihin tai -saajiin kohdistuvissa tarkastuksissa ja seurata niiden suorittamista.

34 §

Takaisinperinnän suorittaminen

Ruokavirasto vastaa takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanosta. Takaisinperittävä määrä korkoineen voidaan periä siten, että se vähennetään samalle tuensaajalle maksettavasta muusta tässä laissa tarkoitetusta tuesta tai palkkiosta.

37 §

Maksajavirasto

Ruokavirasto toimii horisontaaliasetuksen 7 artiklassa tarkoitettuna maksajavirastona.

41 §

Tukioikeusrekisteri

Ruokavirasto pitää tukioikeusrekisteriä tilatukioikeuksien hallintoa ja tukien valvontaa varten. Tukioikeusrekisteri on maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa (284/2008) tarkoitettu rekisteri.

44 §

Maatilojen neuvontajärjestelmä

Maaseutuasetuksen 15 artiklassa ja horisontaaliasetuksen 12 artiklassa tarkoitettua neuvontapalvelua antavat Ruokaviraston valitsemat neuvojat.

47 §

Hyväksynnän peruuttaminen

Ruokavirasto voi peruuttaa hyväksymisen, jollei neuvoja täytä hyväksymisen edellytyksiä tai jollei tämän muutoin voida katsoa olevan soveltuva tehtävänsä virheellisen menettelynsä tai laiminlyöntinsä vakavuuden tai toistuvuuden vuoksi. Ruokaviraston on ennen hyväksymisen peruuttamista annettava neuvojalle kirjallinen huomautus sekä kuultava tätä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hyväksymisen peruuttamiseen liittyvästä menettelystä.

53 §

Viranomaisen oikeus tietojensaantiin

Maa- ja metsätalousministeriö ja Ruokavirasto saavat salassapitosäynnösten estämättä luovuttaa Euroopan unionin asianomaisille toimielimille muutoin salassa pidettävän, tämän lain toimeenpanossa saadun tiedon, joka on tarpeen valvottaessa, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat valvontatehtävät hoidetaan loppuun tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säynnösten mukaisesti.

4.

Laki

metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain (241/2002) 4 ja 5 §, 7 §:n 1 momentti, 9, 10, 14 ja 16 §, 21 §:n 1 momentti, 25 §, 26 §:n 1 ja 2 momentti, 27 ja 28 § sekä 31 §:n 3 ja 4 momentti, sellaisena kuin niistä on 31 §:n 3 momentti laissa 475/2011, seuraavasti:

4 §

Metsänviljelyaineiston toimittajan rekisteröinti

Metsänviljelyaineistoa saa tuottaa, markkinoida ja maahantuoda vain sellainen aineiston toimittaja, joka on tämän lain mukaisesti merkitty Ruokaviraston ylläpitämään metsänviljelyaineiston toimittajien rekisteriin. Rekisteriin on merkittävä jokainen 3 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitettu metsänviljelyaineiston toimittaja.

5 §

Ilmoitusvelvollisuus

Metsänviljelyaineiston toimittajan on ilmoitettava Ruokavirastolle kirjallisesti toimintansa aloittamisesta, lopettamisesta ja toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista.

Metsänviljelyaineiston toimittajan on hyvissä ajoin ennen siemenkeräyksen aloittamista ja metsänviljelyaineiston maahantuontia tehtävä Ruokavirastolle sen antamien määräysten mukaisesti ilmoitus suunnittelemiensa keräysten ajankohdasta ja keräyspaikasta sekä tuontierästä.

Sen metsänviljelyaineiston toimittajan, joka lisää kasvullisesti klooneja tai kloonyhdistelmiä tai tuottaa metsänviljelyaineistoa perheen vanhemmat -tyyppisestä perusaineistosta, tulee vuosittain tehdä ilmoitus Ruokavirastolle tuotetun aineiston määrästä.

Maa- ja metsätalousministeriö antaa asetuksella tarkemmat säännökset ilmoitusten sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä.

7 §

Perusaineistoa koskevat vaatimukset

Metsänviljelyaineiston tuottamiseen saa käyttää ainoastaan sellaista perusaineistoa, joka täyttää metsänviljelyaineistodirektiivin liitteiden II—V mukaiset vaatimukset, on niiden mukaisesti luokiteltu ja jonka Ruokavirasto tai Euroopan unionin toisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomais on hyväksynyt.

9 §

Perusaineiston hyväksyminen ja rekisteröinti

Perusaineiston hyväksymistä haetaan Ruokavirastolle osoitetulla hakemuksella. Ennen perusaineiston hyväksymistä viraston tulee selvittää joko tarkastamalla perusaineisto taikka hakijan esittämän luotettavan selvityksen perusteella, että aineisto täyttää 7 ja 8 §:ssä säädetyt vaatimukset.

Jos perusaineisto täyttää 1 momentissa säädetyt vaatimukset, Ruokaviraston on tehtävä päätös sen hyväksymisestä ja luokittelusta sekä merkittävä hyväksyty perusaineisto rekisteriin.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset hyväksymishakemuksesta.

10 §

Kantatodistus

Ruokavirasto antaa hyväksytystä perusaineistosta saadulle metsänviljelyaineistolle kantatodistuksen. Jos metsänviljelyaineistoeriä yhdistetään, on tällaiselle aineistolle annettava uusi kantatodistus.

Siemenerän kantatodistusta on haettava Ruokavirastolta viimeistään kolmen kuukauden kuluessa karistuksen ja siemenerän puhdistuksen päättymisestä. Kasvullisesti lisättyjen kloonien tai klooniyhdistelmien kantatodistusta on haettava hyvissä ajoin ennen aineiston markkinointia.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan, sen mukaan kuin Euroopan unionin säännöksissä edellytetään, tarkemmat säännökset kantatodistukseen merkittävistä tiedoista.

14 §

Poikkeuslupamenettely

Ruokavirasto voi hakemuksesta myöntää metsänviljelyaineiston toimittajalle määräaikaisen luvan markkinoida sellaista metsänviljelyaineistoa, joka ei täytä tässä laissa säädettyjä vaatimuksia, jos ilmenee, ettei vaatimukset täyttävää aineistoa ole riittävässä määrin saatavilla unionin alueella ja Euroopan unionin asianomainen toimielin poikkeamisen hyväksyy. Määräaikaisen luvan myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että aineisto on alkuperältään suunnitellulle käyttöalueelle soveltuvaa.

Poikkeuslupahakemus on jätettävä hyvissä ajoin ennen hakemuksen tarkoittaman metsänviljelyaineiston markkinoinnin tarvetta. Ruokaviraston tulee lausunnollaan varustettuna lähettää hakemus maa- ja metsätalousministeriölle toimenpiteitä varten.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään tarkemmin hakemuksen sisällöstä ja hakemusmenettelystä sen mukaan kuin metsänviljelyaineiston tuottamista ja markkinointia koskevat Euroopan unionin säännökset edellyttävät.

16 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Ruokavirasto.

Suomen metsäkeskusta voidaan käyttää apuna tämän lain noudattamisen valvonnassa metsäpuiden siementen tuotantoon ja markkinointiin liittyvissä tarkastuksissa. Maa- ja metsätaloudenministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä Suomen metsäkeskukselle tämän lain nojalla kuuluvien tehtävien suorittamisesta.

21 §

Valvontarekisterit

Ruokavirasto pitää valvontaa varten rekisteriä 5 §:ssä tarkoitetuista ilmoitusvelvollisista toimittajista ja 7 §:ssä tarkoitetuista hyväksytyistä perusaineistoista, sellaisesta perusaineistosta, jonka hyväksyminen on peruutettu sekä 10 §:ssä tarkoitetuista kantatodistuksista.

25 §

Perusaineiston hyväksymisen peruuttaminen

Jos perusaineistoa ei enää käytetä taikka sitä ei voida käyttää lisäysaineiston tuottamiseen, tulee perusaineiston omistajan tai sen, joka on hakenut perusaineiston hyväksymistä, tehdä ilmoitus Ruokavirastolle perusaineiston hyväksymisen peruuttamiseksi.

Ruokavirasto voi myös havaitessaan, ettei perusaineisto enää täytä tässä laissa asetettuja vaatimuksia, peruuttaa perusaineiston hyväksymisen. Ruokaviraston tulee tällöin antaa asianomaiselle perusaineiston omistajalle tai sille, joka on hakenut perusaineistolle 7 §:n mukaista hyväksyntää, huomautus sekä tarvittaessa asettaa määräaika, jonka kuluessa perusaineisto tulee saattaa vastaamaan sille laissa asetettuja vaatimuksia. Jos perusaineistoa ei määräajassa saateta vastaamaan sille laissa asetettuja vaatimuksia, tulee Ruokaviraston peruuttaa hyväksyminen.

26 §

Metsänviljelyaineiston markkinointikielto

Ruokavirasto voi kieltää tietyn metsänviljelyaineistoerän markkinoinnin taikka kieltää markkinointia ja maahantuontia harjoittavaa metsänviljelyaineiston toimittajaa markkinoimasta metsänviljelyaineistoa, jos metsänviljelyaineisto, pakkaus tai aineistoa koskevat merkinnät eivät täytä tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia. Kielto voidaan määrätä myös vaatimusten täyttämistä koskevien tarpeellisten tutkimusten suorittamisen ajaksi, jos on perusteltua syytä epäillä, että metsänviljelyaineisto, sen pakkaus tai aineistoa koskevat merkinnät eivät täytä niitä koskevia vaatimuksia. Ruokavirasto voi markkinoinnin estämiseksi merkitä metsänviljelyaineiston sopivalla tavalla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu kieltäminen on annettava määräaikaisena, jos sen perusteena oleva puutteellisuus on mahdollista poistaa. Kielto on viipymättä peruutettava, jos puutteellisuus on poistettu tai puutteellisuudella ei enää kiellon määräämisen kannalta ole merkitystä. Jos puutteellisuus koskee vain pakkausta, metsänviljelyaineiston merkitsemistä tai muuta näihin rinnastettavaa teknisluontoista seikkaa, Ruokaviraston tulee kiellon asemesta antaa metsänviljelyaineiston toimittajalle huomautus ja tarvittaessa asettaa määräaika, jonka kuluessa puutteellisuus tulee poistaa. Jos puutteellisuutta ei poisteta asetetussa määräajassa, Ruokaviraston tulee kieltää kyseisen aineiston markkinointi.

27 §

Metsänviljelyaineiston käyttöä, hävittämistä tai maastavientiä koskeva määräys

Jos metsänviljelyaineiston markkinointi on 26 §:n nojalla kielletty, Ruokavirasto voi sallia metsänviljelyaineiston käyttämisen muuhun kuin metsätalouden käyttöön taikka määrätä sen vietäväksi maasta tai hävitettäväksi. Päätökseen voidaan liittää ehtoja sen täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä.

28 §

Uhkasakko ja teettäminen

Ruokavirasto voi tehostaa 26 §:ssä tarkoitettua kieltoa taikka 27 §:ssä tarkoitettua metsänviljelyaineiston käyttöä, hävittämistä tai maastavientiä koskevaa määräystä uhkasakolla tai uhallalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakosta, teettämisuhtakasta ja teettämisestä säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

31 §

Rangaistussäännös ja syyteoikeus

Ruokavirasto voi jättää tekemättä syyttäjälle ilmoituksen 1 momentissa tarkoitettua rikkomuksesta, jos rikkomusta kokonaisuutena on pidettävä ilmeisen vähäisenä eikä yleisen edun ole katsottava vaativan syytteen nostamista. Tällöin Ruokavirasto voi antaa rikkomukseen syyllistyneelle metsänviljelyaineiston toimittajalle kirjallisen huomautuksen, jossa häntä kehoitetaan korjaamaan havaitut virheellisuudet.

Ruokavirastolle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi, kun esitutkinnassa ja käräjäoikeudessa käsitellään 1 momentissa tarkoitettua rikkomusta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

taimiaiaineistolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan taimiaiaineistolain (1205/1994) 6 § sekä

muutetaan 3 §:n 1 ja 5 momentti, 3 a §:n 2 momentti, 5 §:n 2 momentti, 5 a §:n 1 momentti, 5 b §:n 2 momentti, 5 c—5 e, 6 a—6 d, 7 b ja 9 a §, 10 §:n 2 momentti, 13 §, 14 §:n 2 momentti sekä 15 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 ja 5 momentti, 3 a §:n 2 momentti, 5 §:n 2 momentti, 9 a §, 14 §:n 2 momentti ja 15 §:n 2 momentti laissa 727/2000, 5 a §:n 1 momentti, 5 b §:n 2 momentti, 5 c—5 e ja 6 a—6 d § laissa 1073/2016 sekä 7 b § laeissa 727/2000 ja 691/2004, seuraavasti:

3 §

Taimiaiaineiston toimittajan hyväksyminen ja rekisteröinti

Taimiaiaineistoa saa markkinoida, markkinointia varten tuottaa, varastoida ja maahantuoda vain sellainen taimiaiaineiston toimittaja, joka on hyväksytty ja merkitty Ruokaviraston valvontaa varten pitämään rekisteriin. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään tarkemmin, sen mukaan kuin taimiaiaineiston tuottamista ja markkinointia koskevat Euroopan unionin säännökset edellyttävät, mitä taimiaiaineistoa hyväksymis- ja rekisteröintivaatimus koskee.

Taimiaiaineiston toimittajan on ilmoitettava kirjallisesti Ruokavirastolle toimintansa aloittamisesta, lopettamisesta ja toiminnassa tapahtuvista muutoksista.

3 a §

Rekisteritiedot ja niiden käsittely

Tiedot poistetaan rekisteristä kolmen vuoden kuluessa siitä, kun taimiaiaineiston toimittaja on ilmoittanut Ruokavirastolle toimintansa lopettamisesta.

5 §

Taimiaiaineiston markkinointi

Taimiaiaineiston laadun ja terveyden varmistamiseksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää, että maahantuojan on etukäteen ilmoitettava tuotaviksi aiottuista taimiaiaineistoeristä valvontaviranomaiselle tai valtuutetulle tarkastajalle. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan lisäksi säätää taimiaiaineiston maahantuontipaikat.

5 a §

Kasvilajikeluettelo

Ruokavirasto pitää puutarhakasvien taimiaineiston lajikkeista kasvilajikeluettelo.

5 b §

Hyväksyminen kasvilajikeluetteloon

Lajikkeen hyväksymistä kasvilajikeluetteloon haetaan kirjallisesti Ruokavirastolta. Hakemukseen on liitettävä tiedot lajikkeesta ja lajikkeen vaatimustenmukaisuuden täyttämistä. Yksinomaan kansallisten vaatimusten mukaiset lajikkeet voidaan merkitä luetteloon ilman hakemustakin, jos Ruokavirasto arvioi lajikkeen täyttävän säädetyt vaatimukset.

5 c §

Vaatimustenmukaisuuden selvittämiseksi tarvittavat viljelykokeet

Jos 5 b §:ssä tarkoitetun lajikkeen vaatimustenmukaisuuden selvittämiseksi tarvitaan viljelykokeita, Ruokavirasto järjestää lajikkeen tutkimisen hakijan pyynnöstä kansainvälisten menetelmien mukaan sen selvittämiseksi, onko lajike erottuva, yhtenäinen ja pysyvä. Hakijan on toimitettava tarvittava lajikkeen aineisto ja tarpeelliset muut tiedot Ruokavirastolle tai sen osoittamalle viljelykokeet suorittavalle taholle. Hakija vastaa viljelykokeiden kustannuksista.

Jos hakija esittää toisen Euroopan unionin jäsenvaltion asiasta vastaavan virallisen elimen vahvistaman lajikekuvauksen ja Ruokavirasto arvioi sen täyttävän 5 b §:ssä säädetyt luetteloon hyväksymisen edellytykset, ei viljelykokeita tarvitse tehdä uudestaan.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitetuista lajikkeen erottuvuuden, yhtenäisyyden ja pysyvyyden tutkimisessa käytettävistä menetelmistä noudattaen, mitä puutarhakasvien taimiaineistoa koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä ja kansallisesti säädetään.

5 d §

Lajikkeen kasvilajikeluetteloon hyväksymisen voimassaoloaika ja luettelosta poistaminen

Ruokavirasto voi hyväksyä lajikkeen kasvilajikeluetteloon määräajaksi, ja määräaikaa voidaan pidentää hakemuksesta. Ruokavirasto voi pidentää lajikkeen voimassaolon luetteloon ilman hakemustakin, jos uusiminen edistää geneettistä monimuotoisuutta ja kestävää tuotantoa tai on muutoin yleisen edun mukaista.

Ruokavirasto voi poistaa lajikkeen luettelosta, jos Euroopan unionin lainsäädännössä tai kansallisesti säädetyt hyväksymisen edellytykset eivät enää täyty tai hyväksymistä haettaessa tai tutkimuksen aikana on annettu virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja niistä tosiseikoista, joiden perusteella lajike hyväksyttiin luetteloon.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetusta lajikkeen luetteloon hyväksymisen voimassaolosta noudattaen, mitä puutar-

hakasvien taimiaineistoa koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä ja kansallisesti säädetään.

5 e §

Ilmoitukset muille jäsenvaltioille ja komissiolle

Ruokavirasto vastaa puutarhakasvien taimiaineistoa koskevan Euroopan unionin lainsäädännön mukaisista ilmoituksista muille Euroopan unionin jäsenvaltioille ja komissiolle.

6 a §

Tutkimuslaboratoriot

Tässä laissa edellytetyt viranomaisnäytteiden käsittelytehtävät ja tutkimukset on tehtävä Ruokavirastossa, Ruokaviraston hyväksymässä laboratoriossa tai Euroopan unionin jäsenvaltion hyväksymässä laboratoriossa.

Toimijan omavalvontaan kuuluvat näytteet on tutkittava Ruokaviraston tähän tarkoitukseen hyväksymässä laboratoriossa tai viranomaisnäytteitä tutkimaan hyväksytyssä laboratoriossa.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen näytteiden käsittelystä ja tutkimusmenetelmistä noudattaen, mitä puutarhakasvien taimiaineistoa koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä ja kansallisesti säädetään.

6 b §

Hyväksytyt laboratoriot

Ruokavirasto hyväksyy laboratorion hakemuksesta viranomaisnäytteiden tai toimijan omavalvonnan näytteiden tutkimuksia tekeväksi laboratoriodiksi. Hyväksymisen edellytyksenä on, että laboratoriodilla on käytössään riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä ja toiminnan edellyttämät tekniset valmiudet sekä sen tulee noudattaa hyviä laboratoriodikäytäntöjä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä laboratoriodien henkilökunnan pätevyysvaatimuksista ja laboratoriodien tekniselle valmiudelle asetettavista vaatimuksista.

6 c §

Hyväksytyjen laboratoriodien ilmoitusvelvollisuus

Hyväksytyn laboratoriodin on viivytyksettä ilmoitettava tutkimuksen tilaajalle ja Ruokavirastolle kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain (702/2003) mukaisen kasvintuhoojan esiintymiseen viittaavista tuloksista. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan lisäksi säätää muista kasvintuhoojista, joita ilmoitusvelvollisuus koskee, noudattaen mitä puutarhakasvien taimiaineistoa koskeva Euroopan unionin lainsäädäntö edellyttää valvontaviranomaisen tietoisuudesta tällaisista kasvintuhoojista.

Hyväksytyn laboratoriodin on Ruokaviraston pyynnöstä toimitettava sille yhteenveto tekemistään 6 a §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista tutkimuksista ja niiden tuloksista. Edellä 6 a §:n 2

momentissa tarkoitettujen tutkimusten ja niiden tulosten yhteenvedot eivät saa sisältää henkilötietoja eivätkä valvontakohteen tunnistetietoja.

Hyväksytyin laboratorion on ilmoitettava viipymättä Ruokavirastolle toiminnan olennaisesta muuttamisesta, toiminnan keskeyttämisestä ja toiminnan lopettamisesta.

Tarkempia säännöksiä ilmoitusten ja yhteenvedojen sisällöstä ja toimittamisesta voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

6 d §

Laboratorion valvonta

Ruokavirasto valvoo, että 6 b §:n mukaisesti hyväksyty laboratorio noudattaa tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä tämän lain mukaista tehtävää suorittaessaan. Jos laboratorio ei enää täytä 6 b §:ssä säädettyjä hyväksymisen edellytyksiä tai sen toiminnassa muutoin esiintyy vakavia puutteita, Ruokaviraston on kehoitettava laboratoriota korjaamaan puutteet määräajassa. Ruokaviraston on peruutettava antamansa hyväksyntä, jos laboratorio ei ole korjannut epäkohtaa annetussa määräajassa.

Ruokavirasto ylläpitää 1 momentissa tarkoitettua valvontaa varten rekisteriä hyväksytyistä laboratorioista. Rekisteriin merkitään hyväksytyin laboratorion nimi, yhteystiedot, pätevyys-alue, tutkimuksista vastaavan henkilön nimi, tiedot suoritetuista valvontatoimista sekä 6 c §:n 3 momentin tiedot toiminnassa tapahtuneista muutoksista.

7 b §

Valtuutetut tarkastajat

Sen lisäksi, mitä 7 a §:ssä säädetään, valvonnassa voidaan käyttää apuna Ruokaviraston tehtävään kirjallisesti valtuuttamia tarkastajia, jotka toimivat Ruokaviraston valvonnassa. Valtuutetut tarkastajat toimivat virkavastuulla.

9 a §

Valvonnan tulosten julkaiseminen

Ruokavirasto julkaisee valvonnan tulokset. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset valvonnan tulosten julkaisemisesta.

10 §

Kielto

Ruokavirasto voi kieltää viljelmän taikka rakennuksen tai muun tilan käyttämisen taimiaineiston viljelyyn, muuhun tuotantoon tai varastointiin, jos viljelämä, rakennus tai muu tila ei täytä sille tässä laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä tai määräyksissä asetettuja vaatimuksia.

13 §

Uhkasakko

Ruokavirasto voi asettaa 10 §:ssä tarkoitetun kiellon, 8 §:n 2 momentissa tarkoitetun tietojenantovelvollisuuden sekä 11 §:ssä tarkoitetun määräyksen tehosteeksi uhkasakon. Virasto päättää myös uhkasakon määräämisestä maksettavaksi.

Uhkasakon asettamista koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

14 §

Rangaistussäännös

Ruokavirasto tekee 7 ja 7 a §:ssä tarkoitettujen viranomaisten puolesta ilmoituksen 1 momentissa tarkoitetun rikkomuksen saattamiseksi syyteharkintaan. Ilmoitus voidaan jättää tekemättä rikkomuksesta, jota on kokonaisuutena pidettävä ilmeisen vähäisenä. Tällöin Ruokavirasto voi antaa rikkomukseen syyllistyneelle taimiaineiston toimittajalle kirjallisen huomautuksen, jossa häntä kehoitetaan korjaamaan havaitut virheellisyudet.

15 §

Maksut, palkkiot ja korvaukset

Ruokavirasto maksaa valtuuttamilleen tarkastajille tämän lain mukaisista tarkastuksista ja näytteenotoista palkkion ja korvaa heille aiheutuneet kustannukset.

Tämän laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

hukkakauran torjunnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hukkakauran torjunnasta annetun lain (185/2002) 11, 12, 17, 19 ja 21 §, sellaisina kuin niistä on 11 § laeissa 687/2004 ja 1490/2009, seuraavasti:

11 §

Valtuutetut tarkastajat

Sen lisäksi, mitä 10 §:ssä säädetään, valvonnassa voidaan käyttää apuna Ruokaviraston tehtävään kirjallisesti valtuuttamia tarkastajia, jotka toimivat Ruokaviraston valvonnassa. Valtuutetut tarkastajat toimivat virkavastuulla.

12 §

Valvontasuunnitelma

Ruokaviraston on laadittava valvontasuunnitelma hukkakauran valvonnan järjestämisestä ja valvontakertomus suoritetuista valvonnoista.

17 §

Palkkiot ja korvaukset

Ruokavirasto maksaa valtuuttamilleen tarkastajille tämän lain mukaisista tarkastuksista ja näyteenotoista palkkion ja korvaa heille aiheutuneet kustannukset.

19 §

Hävittämis- ja maastavientimääräys

Jos 8 §:ssä tarkoitettua tuotetta tai tavaraa markkinoidaan tai luovutetaan siitä huolimatta, että toimintaan liittyy hukkakauran leviämisen vaara, Ruokavirasto voi määrätä tuotteen tai tavaran vietäväksi maasta tai hävitettäväksi. Päätökseen voidaan liittää ehtoja sen täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä.

21 §

Rangaistussäännös

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo 4 §:ssä säädettyä torjuntavelvollisuutta, 5 §:n 1 momentissa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta tai 8 §:ssä säädettyä rajoitusta taikka laiminlyö sanotussa säännöksessä säädetyn velvollisuuden noudattamisen, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, hukkakauran torjunnasta an-

HE 8/2018 vp

netun lain rikkomisesta sakkoon. Se, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, voidaan jättää tuomitsematta rangaistukseen samasta teosta.

Ruokavirasto tekee 3 luvussa tarkoitettujen viranomaisten puolesta ilmoituksen rikkomuksen saattamiseksi syyteharkintaan. Ilmoitus voidaan jättää tekemättä rikkomuksesta, jota on kokonaisuutena pidettävä ilmeisen vähäisenä. Tällöin Ruokavirasto voi antaa rikkomukseen syyllistyneelle kirjallisen huomautuksen, jossa häntä kehoitetaan korjaamaan havaitut virheellisyudet.

Tämän laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 22 päivänä helmikuuta 2018.

Pääministeri

Juha Sipilä

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä

2.

Laki

kasvinsuojeluaineista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kasvinsuojeluaineista annetun lain (1563/2011) 20 §, 24 §:n 1 momentti, 25, 27, 29, 36, 38—40, 42, 46 ja 47 §, sellaisina kuin niistä ovat 20 § laissa 1089/2013, 27 § laissa 564/2014 ja 46 § osaksi laissa 564/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

20 §

Kasvinsuojeluaineen lentolevitys

Kasvinsuojeluaineen levitys ilma-alueesta on kielletty.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voi:

1) Elintarviketurvallisuusvirasto päättää kasvintuhoojan torjumisesta kasvinsuojeluaineen lentolevitystä käyttäen samalla, kun se päättää toimenpiteistä kasvintuhoojien torjumiseksi tai niiden leviämisen estämiseksi siten kuin kasvinterveyden suojelemisesta annetussa laissa (702/2003) säädetään, jos kasvintuhoojasta aiheutuu välitön uhka kasvinterveydelle eikä kasvintuhoojaa voida muulla tavoin tehokkaasti kohtuudella torjua tai sen leviämistä estää;

2) maa- ja metsätalousministeriö päättää Suomen metsäkeskuksen alueyksikön esityksestä kasvinsuojeluaineen lentolevityksestä metsässä kasvaviin puihin kohdistuvien laajojen metsätuhojen torjumiseksi samalla, kun se päättää toimenpiteistä metsätuhon leviämisen tai syntymisen estämiseksi siten kuin metsätuhojen torjunnasta annetussa laissa (1087/2013) säädetään, jos metsätuhoja ei voida muulla tavoin tehokkaasti kohtuudella estää.

Lentolevitystä koskevassa päätöksessä on oltava tiedot lentolevitysalueesta, torjunta-

Ehdotus

20 §

Kasvinsuojeluaineen lentolevitys

Kasvinsuojeluaineen levitys ilma-alueesta on kielletty.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voi:

1) *Ruokavirasto* päättää kasvintuhoojan torjumisesta kasvinsuojeluaineen lentolevitystä käyttäen samalla, kun se päättää toimenpiteistä kasvintuhoojien torjumiseksi tai niiden leviämisen estämiseksi siten kuin kasvinterveyden suojelemisesta annetussa laissa (702/2003) säädetään, jos kasvintuhoojasta aiheutuu välitön uhka kasvinterveydelle eikä kasvintuhoojaa voida muulla tavoin tehokkaasti kohtuudella torjua tai sen leviämistä estää;

2) maa- ja metsätalousministeriö päättää Suomen metsäkeskuksen alueyksikön esityksestä kasvinsuojeluaineen lentolevityksestä metsässä kasvaviin puihin kohdistuvien laajojen metsätuhojen torjumiseksi samalla, kun se päättää toimenpiteistä metsätuhon leviämisen tai syntymisen estämiseksi siten kuin metsätuhojen torjunnasta annetussa laissa (1087/2013) säädetään, jos metsätuhoja ei voida muulla tavoin tehokkaasti kohtuudella estää.

Lentolevitystä koskevassa päätöksessä on oltava tiedot lentolevitysalueesta, torjunta-

Voimassa oleva laki

toimenpiteistä ja niiden suorittamisajankohdasta sekä torjunnassa käytettävästä kasvin-suojeluaineesta.

24 §

Valvontaviranomaiset

Kasvinsuojeluaineasetuksen ja tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Virasto on kasvinsuojeluaineasetuksen 75 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen ja 2 kohdassa tarkoitettu viranomainen. Virasto käyttää valvonnassa apunaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia.

Ehdotus

toimenpiteistä ja niiden suorittamisajankohdasta sekä torjunnassa käytettävästä kasvin-suojeluaineesta.

24 §

Valvontaviranomaiset

Kasvinsuojeluaineasetuksen ja tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Turvallisuus- ja kemikaalivirasto *kasvinsuojeluaineiden valmistuksen, maahantuonnin, markkinoille saattamisen, markkinoinnin sekä maahantuojien ja jakelijoiden suorittaman käsittelyn ja varastoinnin osalta. Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kuuluu myös muu kasvinsuojeluaineiden valvonta, jota ei ole säädetty Ruokaviraston tehtäväksi. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on kasvinsuojeluaineasetuksen 75 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen ja 2 kohdassa tarkoitettu viranomainen. Kasvinsuojeluaineasetuksen ja tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Ruokavirasto kasvinsuojeluaineiden käytön ja käytön yhteydessä tapahtuvan käsittelyn ja varastoinnin osalta. Ruokavirasto käyttää valvonnassa apunaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia.*

25 §

Valtuutetut tarkastajat

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi käyttää valvonnassa apunaan valvontatehtävään kirjallisesti valtuuttamiaan tarkastajia, jotka toimivat Turvallisuus- ja kemikaaliviraston valvonnassa. Valtuutetulla tarkastajalla tulee olla tehtävänsä hoitamiseksi riittävä kasvin-suojeluaineita koskeva tai muu lain noudattamisen valvonnan kannalta tarvittava ammattitaito.

Valtuutettuun tarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia

25 §

Valtuutetut tarkastajat

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ja *Ruokavirasto* voivat käyttää valvonnassa apunaan valvontatehtävään kirjallisesti valtuuttamiaan tarkastajia, jotka toimivat *virastojen* valvonnassa. Valtuutetulla tarkastajalla tulee olla tehtävänsä hoitamiseksi riittävä kasvin-suojeluaineita koskeva tai muu lain noudattamisen valvonnan kannalta tarvittava ammattitaito.

Valtuutettuun tarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia

Voimassa oleva laki

säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa. Valtuutetun tarkastajan tulee toiminnanharjoittajan niin vaatiessa esittää kirjallinen selvitys valtuutuksesta.

27 §

Asiantuntijaviranomaiset ja -laitokset

Kasvinsuojeluaineiksi tarkoitettujen aineiden ja valmisteiden hyväksymisen edellytysten selvittämiseksi jäljempänä mainitut valtion viranomaiset ja laitokset ovat velvolliset suorittamaan tällaisten aineiden ja valmisteiden tarkastuksia tai antamaan lausuntonsa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle hyväksymisen edellytyksistä seuraavasti:

1) biologisen tehokkuuden ja käyttökelpoisuuden arvioimisen osalta Luonnonvarakeskus;

2) kasvi- ja eläintuotteissa esiintyvien kasvinsuojeluainejäämien määrittämisen ja arvioimisen, Euroopan unionille laadittavien jäämien enimmäismääriä koskevien ehdotusten sekä kasvinsuojeluaineiden kemiallisten analyysien sekä fysikaalisten ja teknisten testien osalta Elintarviketurvallisuusvirasto.

29 §

Valvontasuunnitelma

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on laadittava vuosittain suunnitelma valvonnan järjestämisestä. Valvontaa suunniteltaessa Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tulee olla yhteistyössä Elintarviketurvallisuusviraston ja tullilaitoksen kanssa.

Valvontasuunnitelmassa on määriteltävä mitä tarkastuksia valvottaville kohteille tehdään ja kuinka usein niitä tehdään. Lisäksi suunnitelmassa on esitettävä miten valvottavien kohteiden riski on arvioitu ja miten suunnitelman arvioidaan toteutuvan.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset valvontasuunnitelmasta ja sen sisällöstä.

36 §

Ehdotus

säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa. Valtuutetun tarkastajan tulee toiminnanharjoittajan niin vaatiessa esittää kirjallinen selvitys valtuutuksesta.

27 §

Asiantuntijaviranomaiset ja -laitokset

Kasvinsuojeluaineiksi tarkoitettujen aineiden ja valmisteiden hyväksymisen edellytysten selvittämiseksi jäljempänä mainitut valtion viranomaiset ja laitokset ovat velvolliset suorittamaan tällaisten aineiden ja valmisteiden tarkastuksia tai antamaan lausuntonsa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle hyväksymisen edellytyksistä seuraavasti:

1) biologisen tehokkuuden ja käyttökelpoisuuden arvioimisen osalta Luonnonvarakeskus;

2) kasvi- ja eläintuotteissa esiintyvien kasvinsuojeluainejäämien määrittämisen ja arvioimisen, Euroopan unionille laadittavien jäämien enimmäismääriä koskevien ehdotusten sekä kasvinsuojeluaineiden kemiallisten analyysien sekä fysikaalisten ja teknisten testien osalta *Ruokavirasto*.

29 §

Valvontasuunnitelma

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ja *Ruokaviraston* on laadittava vuosittain suunnitelma valvonnan järjestämisestä. Valvontaa suunniteltaessa *virastojen* tulee olla yhteistyössä Tullin kanssa.

Valvontasuunnitelmassa on määriteltävä mitä tarkastuksia valvottaville kohteille tehdään ja kuinka usein niitä tehdään. Lisäksi suunnitelmassa on esitettävä, miten valvottavien kohteiden riski on arvioitu ja miten suunnitelman arvioidaan toteutuvan.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset valvontasuunnitelmasta ja sen sisällöstä.

36 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Valvonnan tulosten julkaiseminen**Valvonnan tulosten julkaiseminen*

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto julkaisee valvonnan tulokset. Edellä 32 §:ssä tarkoitettuja salassa pidettäviä tietoja ei kuitenkaan saa julkaista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset valvonnan tulosten julkaisemisesta.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ja Ruokavirasto julkaisevat valvonnan tulokset. Edellä 32 §:ssä tarkoitettuja salassa pidettäviä tietoja ei kuitenkaan saa julkaista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset valvonnan tulosten julkaisemisesta.

38 §

38 §

*Kielto**Kielto*

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi kieltää:

1) kasvinsuojeluaineen valmistuksen, varastoinnin, markkinoille saattamisen, käytön, maahantuonnin tai maastaviennin, jos kasvinsuojeluaine ei täytä kasvinsuojeluaineasetuksessa tai tässä laissa tai niiden nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia;

2) kasvinsuojeluaineen markkinoille saattamisen tai käytön, jos kasvinsuojeluaineen voidaan perustellusti epäillä aiheuttavan välittömän vaaran tai uhan ihmisten tai eläinten terveydelle tai ympäristölle;

3) kasvinsuojeluaineen markkinoille saattamisen tai käytön, jos valmisteen myyntipäällysmarkkinöissä on sellainen puute tai virhe, että siitä saattaa aiheutua vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle tai ympäristölle;

4) kasvinsuojeluaineella käsitellyn korjaamatta olevan sadon käyttämisen elintarvikkeeksi tai eläinten rehuksi, jos käyttämisestä saattaa aiheutua vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle; Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi pyytää Elintarviketurvallisuusvirastoa arvioimaan aiheuttaako sadon käyttäminen elintarvikkeeksi tai rehuksi vaaran kuluttajille tai eläimille.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi sille 24 §:n 1 momentissa säädetyn toimivallan mukaisesti kieltää:

1) kasvinsuojeluaineen valmistuksen, varastoinnin, markkinoille saattamisen, käytön, maahantuonnin tai maastaviennin, jos kasvinsuojeluaine ei täytä kasvinsuojeluaineasetuksessa tai tässä laissa tai niiden nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia;

2) kasvinsuojeluaineen markkinoille saattamisen tai käytön, jos kasvinsuojeluaineen voidaan perustellusti epäillä aiheuttavan välittömän vaaran tai uhan ihmisten tai eläinten terveydelle tai ympäristölle;

3) kasvinsuojeluaineen markkinoille saattamisen tai käytön, jos valmisteen myyntipäällysmarkkinöissä on sellainen puute tai virhe, että siitä saattaa aiheutua vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle tai ympäristölle.

Ruokavirasto voi sille 24 §:n 1 momentissa säädetyn toimivallan mukaisesti kieltää:

1) kasvinsuojeluaineen varastoinnin, käsitelyn ja käytön, jos kasvinsuojeluaine tai sen käyttö ei täytä kasvinsuojeluaineasetuksessa tai tässä laissa tai niiden nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia;

2) kasvinsuojeluaineella käsitellyn korjaamatta olevan sadon käyttämisen elintarvik-

Voimassa oleva laki

Kielto on viipymättä peruutettava, jos sen perusteena oleva puutteellisuus on poistettu tai epäkohta korjattu taikka, jos kielto ei ole enää muutoin tarpeen.

Jos asia ei siedä viivytystä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja tullilaitos voivat määrätä 1 momentissa tarkoitettua kiellon väliaikaisesti. Väliaikainen kielto on saatettava viivytyksettä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ratkaistavaksi. Kielto raukeaa, jos Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ei ole tehnyt 1 momentissa tarkoitettua päätöstä viikon kuluessa väliaikaisen kiellon antamisesta.

39 §

Hävittämis- ja maastavientimääräys

Jos kasvinsuojeluaineen valmistus, varastointi, markkinoille saattaminen, käyttö, maahantuonti tai maastavienti on 38 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla kielletty, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi määrätä kasvinsuojeluaineen käsiteltäväksi hyväksymälään tavalla uudelleen, hävitettäväksi tai palautettavaksi siihen maahan, josta se on tuotu Suomeen.

Jos korjaamattoman sadon käyttäminen elintarvikkeeksi tai eläinten rehuksi on 38 §:n 1 momentin 4 kohdan nojalla kielletty, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi määrätä korjaamattoman sadon hävitettäväksi.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen voidaan liittää ehtoja sen täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä. Toiminnanharjoittaja, jonka virheellisen menettelyn vuoksi hävittämis- tai maastavientimääräys on annettu, vastaa täytäntöönpanon aiheuttamista kustannuksista.

40 §

Ehdotus

keeksi tai eläinten rehuksi, jos käyttämisestä saattaa aiheutua vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle.

Kielto on viipymättä peruutettava, jos sen perusteena oleva puutteellisuus on poistettu tai epäkohta korjattu taikka, jos kielto ei ole enää muutoin tarpeen.

Jos asia ei siedä viivytystä, 24 §:ssä tarkoitettu valvontaviranomainen voi määrätä kiellon väliaikaisena. Jos väliaikaisen kiellon antaa muu viranomainen kuin Turvallisuus- ja kemikaalivirasto tai Ruokavirasto, väliaikainen kielto on saatettava viivytyksettä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tai Ruokaviraston ratkaistavaksi sen mukaan, kumpi viranomainen on asiassa tämän pykälän ja 24 §:n 1 momentin mukaan toimivaltainen. Kielto raukeaa, jos toimivaltainen virasto ei ole tehnyt 1 tai 2 momentissa tarkoitettua päätöstä viikon kuluessa väliaikaisen kiellon antamisesta.

39 §

Hävittämis- ja maastavientimääräys

Jos kasvinsuojeluaineen valmistus, varastointi, markkinoille saattaminen, käyttö, maahantuonti tai maastavienti on 38 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla kielletty, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi määrätä kasvinsuojeluaineen käsiteltäväksi hyväksymälään tavalla uudelleen, hävitettäväksi tai palautettavaksi siihen maahan, josta se on tuotu Suomeen.

Jos korjaamattoman sadon käyttäminen elintarvikkeeksi tai eläinten rehuksi on 38 §:n 2 momentin 2 kohdan nojalla kielletty, Ruokavirasto voi määrätä korjaamattoman sadon hävitettäväksi.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen voidaan liittää ehtoja sen täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä. Toiminnanharjoittaja, jonka virheellisen menettelyn vuoksi hävittämis- tai maastavientimääräys on annettu, vastaa täytäntöönpanon aiheuttamista kustannuksista.

40 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Uhkasakko ja teettäminen

Uhkasakko ja teettäminen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi tehostaa 37 §:ssä tarkoitettua määräystä, 38 §:n 1 momentissa tarkoitettua kieltoa tai 39 §:ssä tarkoitettua hävittämistä tai maastavientiä koskevaa määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakkoa ei saa asettaa luonnolliselle henkilölle tässä laissa säädetyn tietojen ilmoittamisvelvollisuuden tehosteeksi, jos henkilöä on aihetta epäillä rikoksesta ja tiedot liittyvät rikosepäilyn kohteena olevaan asiaan.

Uhkasakosta ja teettämisuhkasta säädetään uhkasakkolaissa

42 §

Rikosilmoituksen tekeminen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto tekee 24 §:n 1 momentissa tarkoitettujen viranomaisen ja valtuutettujen tarkastajien puolesta rikosilmoituksen epäilystä kasvinsuojeluainerikkomuksesta. Ilmoitus voidaan jättää tekemättä rikkomuksesta, jota on kokonaisuutena pidettävä ilmeisen vähäisenä.

46 §

Perittävät maksut

Tämän lain mukaisista viranomaisen suoritteista valtiolle perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

Kasvinsuojeluaineen hyväksymistä tarkoittavasta luvasta peritään maksu 45 prosentilla alennettuna, jos kasvinsuojeluaineen käyttökohteeksi tarkoitettujen viljelykasvien yhteenlaskettu pinta-ala hyväksymistä haettaessa on enintään 5 000 hehtaaria, ja 70 prosentilla alennettuna, jos kasvinsuojeluaineen käyttökohteeksi tarkoitettujen viljelykasvien yhteenlaskettu pinta-ala hyväksymistä haettaessa on enintään 2 000 hehtaaria.

Viljelykasvien yhteenlasketun pinta-alan

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ja Ruokavirasto voivat tehostaa 37 §:ssä tarkoitettua määräystä, 38 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettua kieltoa sekä 39 §:ssä tarkoitettua hävittämistä tai maastavientiä koskevaa määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakkoa ei saa asettaa luonnolliselle henkilölle tässä laissa säädetyn tietojen ilmoittamisvelvollisuuden tehosteeksi, jos henkilöä on aihetta epäillä rikoksesta ja tiedot liittyvät rikosepäilyn kohteena olevaan asiaan.

Uhkasakosta ja teettämisuhkasta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

42 §

Rikosilmoituksen tekeminen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto tekee valtuuttamiensa tarkastajien puolesta rikosilmoituksen epäilystä kasvinsuojeluainerikkomuksesta. Ruokavirasto tekee ilmoituksen valtuuttamiensa tarkastajien ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten puolesta. Ilmoitus voidaan jättää tekemättä rikkomuksesta, jota on kokonaisuutena pidettävä ilmeisen vähäisenä.

46 §

Perittävät maksut

Tämän lain mukaisista viranomaisen suoritteista valtiolle perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

Kasvinsuojeluaineen hyväksymistä tarkoittavasta luvasta peritään maksu 45 prosentilla alennettuna, jos kasvinsuojeluaineen käyttökohteeksi tarkoitettujen viljelykasvien yhteenlaskettu pinta-ala hyväksymistä haettaessa on enintään 5 000 hehtaaria, ja 70 prosentilla alennettuna, jos kasvinsuojeluaineen käyttökohteeksi tarkoitettujen viljelykasvien yhteenlaskettu pinta-ala hyväksymistä haettaessa on enintään 2 000 hehtaaria.

Viljelykasvien yhteenlasketun pinta-alan

Voimassa oleva laki

määrityksessä käytetään Luonnonvarakeskuksen ylläpitämää Suomen virallista tilastoa puutarha- (Puutarhatilastot) ja peltokasvialoista (Käytössä oleva maatalousmaatilastot) sekä Elintarviketurvallisuusviraston ylläpitämää tilastoa metsänviljelyaineistosta. Pinta-alana käytetään viiden viimeisen vuoden lukujen keskiarvoa.

47 §

Palkkiot ja kustannusten korvaukset

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto maksaa valtuuttamilleen tarkastajille tämän lain mukaisista tarkastuksista palkkiota ja kustannusten korvausta.

Edellä 9 §:ssä tarkoitetulla koulutuksen järjestäjällä, 11 §:ssä tarkoitetulla tutkinnon järjestäjällä sekä 13 §:ssä tarkoitetulla kasvin-suojeluaineiden levitysvälineiden testaajalla on oikeus periä palvelun käyttäjältä kohtuullinen korvaus tuottamastaan palvelusta.

Ehdotus

määrityksessä käytetään Luonnonvarakeskuksen *julkistamia Suomen virallisia tilastoja puutarha- ja peltokasvialoista* sekä *Ruokaviraston* ylläpitämää tilastoa metsänviljelyaineistosta. Pinta-alana käytetään viiden viimeisen vuoden lukujen keskiarvoa.

47 §

Palkkiot ja kustannusten korvaukset

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto *ja Ruokavirasto maksavat* valtuuttamilleen tarkastajille tämän lain mukaisista tarkastuksista palkkiota ja kustannusten korvausta.

Edellä 9 §:ssä tarkoitetulla koulutuksen järjestäjällä, 11 §:ssä tarkoitetulla tutkinnon järjestäjällä sekä 13 §:ssä tarkoitetulla kasvin-suojeluaineiden levitysvälineiden testaajalla on oikeus periä palvelun käyttäjältä kohtuullinen korvaus tuottamastaan palvelusta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

3.

Laki

maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (192/2013) 7 ja 7 a § sekä 22 §:n 2 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 7 a § ja 22 §:n 2 momentti laissa 1691/2015, sekä
muutetaan 6, 13, 15, 18 ja 19 §, 22 §:n 1 momentti, 24 §:n 3 momentti, 34 §:n 2 momentti, 37 §, 41 §:n 1 momentti, 44 ja 47 § sekä 53 §:n 4 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 6 § laeissa 501/2014, 1358/2014 ja 1691/2015, 24 §:n 3 momentti ja 53 §:n 4 momentti laissa 1691/2015, 37 ja 44 § laissa 501/2014 sekä 47 § osaksi laissa 501/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Maaseutuvirasto

Ruokavirasto

Maaseutuvirasto vastaa tukijärjestelmien ja Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman toimeenpanon suunnittelusta, toteutuksesta, kehittämisestä ja seurannasta sekä varojen käytön asianmukaisesta hallinnosta ja valvonnasta. Maaseutuvirasto ohjaa ja valvoo tukijärjestelmien toimeenpanoa sekä muita viranomaisia näiden hoitaessa horisontaalijärjestelmien 7 artiklan nojalla maksajaviraston vastuulle kuuluvia tehtäviä. Lisäksi Maaseutuvirasto vastaa tukeen liittyvien menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä, maksujen suorittamisesta sekä muista tukijärjestelmiin liittyvistä hallinnollisista tehtävistä.

Maaseutuvirasto tekee päätöksen kansallisten tukien lain 6 §:n 2 kohdassa tarkoitettua kuljetusavustuksesta ja tuesta kotieläintalouden palveluille sekä eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetun lain 5 §:n mukaisesta ympäristökorvauksesta, kun korvauksen perusteena on viimeksi mainitun pykälän 7 momentissa tarkoitettu alkuperäiskasvien varmuuskokeiden ylläpitoa koskeva sopimus tai alkuperäisrotujen perimän säilytystä koskeva sopimus. Asian käsittelyyn Maaseutuvirastossa sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään.

Ruokavirasto vastaa tukijärjestelmien ja Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman toimeenpanon suunnittelusta, toteutuksesta, kehittämisestä ja seurannasta sekä varojen käytön asianmukaisesta hallinnosta ja valvonnasta. *Ruokavirasto* ohjaa ja valvoo tukijärjestelmien toimeenpanoa sekä muita viranomaisia näiden hoitaessa horisontaalijärjestelmien 7 artiklan nojalla maksajaviraston vastuulle kuuluvia tehtäviä. Lisäksi *Ruokavirasto* vastaa tukeen liittyvien menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä, maksujen suorittamisesta sekä muista tukijärjestelmiin liittyvistä hallinnollisista tehtävistä.

Ruokavirasto tekee päätöksen kansallisten tukien lain 6 §:n 2 kohdassa tarkoitettua kuljetusavustuksesta ja tuesta kotieläintalouden palveluille sekä eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetun lain 5 §:n mukaisesta ympäristökorvauksesta, kun korvauksen perusteena on viimeksi mainitun pykälän 7 momentissa tarkoitettu alkuperäiskasvien varmuuskokeiden ylläpitoa koskeva sopimus tai alkuperäisrotujen perimän säilytystä koskeva sopimus. Asian käsittelyyn *Ruokavirastossa* sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään.

Voimassa oleva laki

Maaseutuvirasto toimii horisontaaliasetuksen 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna hallinto- ja valvontaviranomaisena. Maaseutuvirasto tekee päätöksen horisontaaliasetuksen 55 artiklan toisessa kohdassa ja 100 artiklassa tarkoitettujen määrien palauttamatta jättämisestä.

7 §

Elintarviketurvallisuusvirasto

Elintarviketurvallisuusvirasto ohjaa ja valvoo täydentävien ehtojen noudattamisen valvontaa kansanterveyden sekä eläinten ja kasvien terveyden ja eläinten hyvinvoinnin aloilla. Elintarviketurvallisuusvirasto suorittaa lisäksi muita täydentävien ehtojen valvontaan liittyviä tehtäviä siten kuin jäljempänä säädetään.

7 a §

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Poiketen siitä, mitä 7 §:ssä säädetään, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ohjaa ja valvoo täydentävien ehtojen noudattamisen valvontaa kansanterveyden sekä eläinten ja kasvien terveyden alaan kuuluvien kasvin-suojeluaineiden osalta.

13 §

Tuen hakeminen

Tukea koskeva hakemus on tehtävä Maaseutuviraston vahvistamalla lomakkeella. Hakemus on allekirjoitettava. Hakemukseen on liitettävä tuen myöntämisen edellytysten kannalta tarpeelliset selvitykset.

Tukea koskevaan ilmoitukseen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään tukea koskevan hakemuksen muodosta, tarvittavista selvityksistä sekä hakemuksen toimittamisesta.

Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tuen hakemiseen tai ilmoitusten tekemiseen käytettävistä lomakkeista ja niiden liitteistä, muista tuen hakijalta tai saajalta edellytettävistä selvityksistä sekä hakemuksessa ilmoitettujen tietojen muuttamisen määräajasta.

Ehdotus

Ruokavirasto toimii horisontaaliasetuksen 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna hallinto- ja valvontaviranomaisena. Ruokavirasto tekee päätöksen horisontaaliasetuksen 55 artiklan toisessa kohdassa ja 100 artiklassa tarkoitettujen määrien palauttamatta jättämisestä.

(kumotaan)

(kumotaan)

13 §

Tuen hakeminen

Tukea koskeva hakemus on tehtävä *Ruokaviraston* vahvistamalla lomakkeella. Hakemus on allekirjoitettava. Hakemukseen on liitettävä tuen myöntämisen edellytysten kannalta tarpeelliset selvitykset.

Tukea koskevaan ilmoitukseen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään tukea koskevan hakemuksen muodosta, tarvittavista selvityksistä sekä hakemuksen toimittamisesta.

Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tuen hakemiseen tai ilmoitusten tekemiseen käytettävistä lomakkeista ja niiden liitteistä, muista tuen hakijalta tai saajalta edellytettävistä selvityksistä sekä hakemuksessa ilmoitettujen tietojen muuttamisen määräajasta.

HE 8/2018 vp

Voimassa oleva laki

15 §

Hakemuksen toimittaminen ja vireilletulo

Tukea koskevan hakemuksen katsotaan tulleen vireille, kun se on saapunut toimivaltaiselle viranomaiselle. Postitse toimitettu, toimivaltaiselle viranomaiselle osoitettu tukea koskeva hakemus tai siihen liittyvä asiakirja katsotaan kuitenkin määräajassa toimitetuksi, jos se on leimattu postissa viimeistään määräjän viimeisenä päivänä.

Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset tukea koskevan hakemuksen sekä muiden lomakkeiden ja selvitysten jättämisen määräajoista.

18 §

Hakemuksen siirtäminen

Tukea koskeva hakemus voidaan kokonaan tai osittain siirtää maatilán uudelle haltijalle. Hakemuksen siirrolle voidaan asettaa määräaika. Hakemuksen siirto on tehtävä kirjallisesti Maaseutuviraston tarkoitusta varten vahvistamalla lomakkeella.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä hakemuksen siirtämisessä noudatettavasta menettelystä. Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä lomakkeista ja hakemuksen siirtoa koskevan selvityksen esitystavasta sekä määräajasta.

19 §

Tukea koskeva päätös

Automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tehty tukea koskeva päätös sekä asian käsittelyyn liittyvät asiakirjat voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

Maaseutuvirasto voi antaa määräyksiä tukea koskevaan päätöksentekoon käytettävistä lomakkeista, maksuaineiston käsittelystä, maksutavoista ja maksujen kirjaamisesta tietojärjestelmään.

Ehdotus

15 §

Hakemuksen toimittaminen ja vireilletulo

Tukea koskevan hakemuksen katsotaan tulleen vireille, kun se on saapunut toimivaltaiselle viranomaiselle. Postitse toimitettu, toimivaltaiselle viranomaiselle osoitettu tukea koskeva hakemus tai siihen liittyvä asiakirja katsotaan kuitenkin määräajassa toimitetuksi, jos se on leimattu postissa viimeistään määräjän viimeisenä päivänä.

Ruokavirasto antaa tarkemmat määräykset tukea koskevan hakemuksen sekä muiden lomakkeiden ja selvitysten jättämisen määräajoista.

18 §

Hakemuksen siirtäminen

Tukea koskeva hakemus voidaan kokonaan tai osittain siirtää maatilán uudelle haltijalle. Hakemuksen siirrolle voidaan asettaa määräaika. Hakemuksen siirto on tehtävä kirjallisesti *Ruokaviraston* tarkoitusta varten vahvistamalla lomakkeella.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä hakemuksen siirtämisessä noudatettavasta menettelystä. *Ruokavirasto* voi antaa tarkempia määräyksiä lomakkeista ja hakemuksen siirtoa koskevan selvityksen esitystavasta sekä määräajasta.

19 §

Tukea koskeva päätös

Automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tehty tukea koskeva päätös sekä asian käsittelyyn liittyvät asiakirjat voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

Ruokavirasto voi antaa määräyksiä tukea koskevaan päätöksentekoon käytettävistä lomakkeista, maksuaineiston käsittelystä, maksutavoista ja maksujen kirjaamisesta tietojärjestelmään.

HE 8/2018 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

22 §

22 §

Paikan päällä tehtävä valvonta ja valvonnan laajentaminen

Paikan päällä tehtävä valvonta ja valvonnan laajentaminen

Maaseutuvirasto valitsee otannalla eri tukijärjestelmien osalta tuenhakijat, joihin kohdistetaan paikan päällä tehtävä valvonta.

Ruokavirasto valitsee otannalla eri tukijärjestelmien osalta tuenhakijat, joihin kohdistetaan paikan päällä tehtävä valvonta. Ruokavirasto valitsee lisäksi otannalla tilat täydentävien ehtojen valvontaan.
(2 momentti kumotaan)

Maaseutuvirasto valitsee otannalla tilat täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten sekä ympäristöön liittyvien lakisääteisten hoitovaatimusten valvontaan. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valitsee otannalla tilat kasvinsuojeluaineiden täydentävien ehtojen valvontaan. Elintarviketurvallisuusvirasto valitsee otannalla tilat valvontaan muiden täydentävien ehtojen osalta.

24 §

24 §

Tarkastusoikeus

Tarkastusoikeus

Elintarviketurvallisuusvirastolla ja Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla on oikeus olla läsnä toisen viranomaisen suorittamissa tuenhakijoihin tai -saajiin kohdistuvissa tarkastuksissa ja seurata niiden suorittamista.

Ruokavirastolla on oikeus olla läsnä toisen viranomaisen suorittamissa tuenhakijoihin tai -saajiin kohdistuvissa tarkastuksissa ja seurata niiden suorittamista.

34 §

34 §

Takaisinperinnän suorittaminen

Takaisinperinnän suorittaminen

Maaseutuvirasto vastaa takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanosta. Takaisinperittävä määrä korkoineen voidaan periä siten, että se vähennetään samalle tuensaajalle maksettavasta muusta tässä laissa tarkoitetusta tuesta tai palkkiosta.

Ruokavirasto vastaa takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanosta. Takaisinperittävä määrä korkoineen voidaan periä siten, että se vähennetään samalle tuensaajalle maksettavasta muusta tässä laissa tarkoitetusta tuesta tai palkkiosta.

37 §

37 §

Maksajavirasto

Maksajavirasto

Maaseutuvirasto toimii horisontaaliasetuks-

Ruokavirasto toimii horisontaaliasetuksen

HE 8/2018 vp

Voimassa oleva laki

sen 7 artiklassa tarkoitettuna maksajavirastona.

41 §

Tukioikeusrekisteri

Maaseutuvirasto pitää tukioikeusrekisteriä tilatukioikeuksien hallintoa ja tukien valvontaa varten. Tukioikeusrekisteri on maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa (284/2008) tarkoitettu rekisteri.

44 §

Maatilojen neuvontajärjestelmä

Maaseutuasetuksen 15 artiklassa ja horisontaaliasetuksen 12 artiklassa tarkoitettua neuvontapalvelua antavat Maaseutuviraston valitsemat neuvojat.

47 §

Hyväksynnän peruuttaminen

Maaseutuvirasto voi peruuttaa hyväksymisen, jollei neuvoja täytä hyväksymisen edellytyksiä tai jollei tämän muutoin voida katsoa olevan soveltuva tehtävänsä virheellisen menettelynsä tai laiminlyöntinsä vakavuuden tai toistuvuuden vuoksi. Maaseutuviraston on ennen hyväksymisen peruuttamista annettava neuvojalle kirjallinen huomautus sekä kuultava tätä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hyväksymisen peruuttamiseen liittyvästä menettelystä.

53 §

Viranomaisen oikeus tietojensaantiin

Maa- ja metsätalousministeriö, Maaseutuvirasto, Elintarviketurvallisuusvirasto ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa Euroopan unionin asianomaisille toimielimille muutoin salassa pidettävän, tämän lain toimeenpanossa

Ehdotus

7 artiklassa tarkoitettuna maksajavirastona.

41 §

Tukioikeusrekisteri

Ruokavirasto pitää tukioikeusrekisteriä tilatukioikeuksien hallintoa ja tukien valvontaa varten. Tukioikeusrekisteri on maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa (284/2008) tarkoitettu rekisteri.

44 §

Maatilojen neuvontajärjestelmä

Maaseutuasetuksen 15 artiklassa ja horisontaaliasetuksen 12 artiklassa tarkoitettua neuvontapalvelua antavat *Ruokaviraston* valitsemat neuvojat.

47 §

Hyväksynnän peruuttaminen

Ruokavirasto voi peruuttaa hyväksymisen, jollei neuvoja täytä hyväksymisen edellytyksiä tai jollei tämän muutoin voida katsoa olevan soveltuva tehtävänsä virheellisen menettelynsä tai laiminlyöntinsä vakavuuden tai toistuvuuden vuoksi. *Ruokaviraston* on ennen hyväksymisen peruuttamista annettava neuvojalle kirjallinen huomautus sekä kuultava tätä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hyväksymisen peruuttamiseen liittyvästä menettelystä.

53 §

Viranomaisen oikeus tietojensaantiin

Maa- ja metsätalousministeriö ja *Ruokavirasto* saavat salassapitosäännösten estämättä luovuttaa Euroopan unionin asianomaisille toimielimille muutoin salassa pidettävän, tämän lain toimeenpanossa saadun tiedon, joka on tarpeen valvottaessa, että Euroopan unio-

HE 8/2018 vp

Voimassa oleva laki

sa saadun tiedon, joka on tarpeen valvottaessa, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

Ehdotus

nin lainsäädäntöä on noudatettu.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*

*Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat
valvontatehtävät hoidetaan loppuun tämän
lain voimaan tullessa voimassa olleiden
säännösten mukaisesti.*

4.

Laki**metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain (241/2002) 4 ja 5 §, 7 §:n 1 momentti, 9, 10, 14 ja 16 §, 21 §:n 1 momentti, 25 §, 26 §:n 1 ja 2 momentti, 27 ja 28 § sekä 31 §:n 3 ja 4 momentti, sellaisena kuin niistä on 31 §:n 3 momentti laissa 475/2011, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

4 §

Metsänviljelyaineiston toimittajan rekisteröinti

Metsänviljelyaineistoa saa tuottaa, markkinoida ja maahantuoda vain sellainen aineiston toimittaja, joka on tämän lain mukaisesti merkitty Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen ylläpitämään metsänviljelyaineiston toimittajien rekisteriin. Rekisteriin on merkittävä jokainen 3 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitettu metsänviljelyaineiston toimittaja.

5 §

Ilmoitusvelvollisuus

Metsänviljelyaineiston toimittajan on ilmoitettava Kasvintuotannon tarkastuskeskukselle kirjallisesti toimintansa aloittamisesta, lopettamisesta ja toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista.

Metsänviljelyaineiston toimittajan on hyvä ajoin ennen siemenkeräyksen aloittamista ja metsänviljelyaineiston maahantuontia tehtävä Kasvintuotannon tarkastuskeskukselle sen antamien määräysten mukaisesti ilmoitus suunnittelemiensa keräysten ajankohdasta ja keräyspaikasta sekä tuontierästä.

Sen metsänviljelyaineiston toimittajan, joka lisää kasvullisesti klooneja tai klooniyhdistelmiä tai tuottaa metsänviljelyaineistoa perheen vanhemmat -tyyppisestä perusaineistosta, tulee vuosittain tehdä ilmoitus Kasvintuotannon tarkastuskeskukselle tuotetun aineiston määrästä.

Ehdotus

4 §

Metsänviljelyaineiston toimittajan rekisteröinti

Metsänviljelyaineistoa saa tuottaa, markkinoida ja maahantuoda vain sellainen aineiston toimittaja, joka on tämän lain mukaisesti merkitty *Ruokaviraston* ylläpitämään metsänviljelyaineiston toimittajien rekisteriin. Rekisteriin on merkittävä jokainen 3 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitettu metsänviljelyaineiston toimittaja.

5 §

Ilmoitusvelvollisuus

Metsänviljelyaineiston toimittajan on ilmoitettava *Ruokavirastolle* kirjallisesti toimintansa aloittamisesta, lopettamisesta ja toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista.

Metsänviljelyaineiston toimittajan on hyvä ajoin ennen siemenkeräyksen aloittamista ja metsänviljelyaineiston maahantuontia tehtävä *Ruokavirastolle* sen antamien määräysten mukaisesti ilmoitus suunnittelemiensa keräysten ajankohdasta ja keräyspaikasta sekä tuontierästä.

Sen metsänviljelyaineiston toimittajan, joka lisää kasvullisesti klooneja tai klooniyhdistelmiä tai tuottaa metsänviljelyaineistoa perheen vanhemmat -tyyppisestä perusaineistosta, tulee vuosittain tehdä ilmoitus *Ruokavirastolle* tuotetun aineiston määrästä.

Voimassa oleva laki

Maa- ja metsätalousministeriö antaa asetuksella tarkemmat säännökset ilmoitusten sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä.

7 §

Perusaineistoa koskevat vaatimukset

Metsänviljelyaineiston tuottamiseen saa käyttää ainoastaan sellaista perusaineistoa, joka täyttää metsänviljelyaineistodirektiivin liitteiden II–V mukaiset vaatimukset, on niiden mukaisesti luokiteltu ja jonka Kasvintuotannon tarkastuskeskus tai Euroopan unionin toisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomais-
nen on hyväksynyt.

9 §

Perusaineiston hyväksyminen ja rekisteröinti

Perusaineiston hyväksymistä haetaan Kasvintuotannon tarkastuskeskukselle osoitetulla hakemuksella. Ennen perusaineiston hyväksymistä tarkastuskeskuksen tulee selvittää joko tarkastamalla perusaineisto taikka hakijan esittämän luotettavan selvityksen perusteella, että aineisto täyttää 7 ja 8 §:ssä säädetty vaatimukset.

Jos perusaineisto täyttää 1 momentissa säädetyt vaatimukset, Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen on tehtävä päätös sen hyväksymisestä ja luokittelusta sekä merkittävä hyväksytty perusaineisto rekisteriin.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset hyväksymishakemuksesta.

10 §

Kantatodistus

Kasvintuotannon tarkastuskeskus antaa hyväksytystä perusaineistosta saadulle metsänviljelyaineistolle kantatodistuksen. Jos metsänviljelyaineistoeria yhdistetään, on tällaiselle aineistolle annettava uusi kantatodistus.

Siemenerän kantatodistusta on haettava Kasvintuotannon tarkastuskeskukselta viimeistään kolmen kuukauden kuluessa karis-

Ehdotus

Maa- ja metsätalousministeriö antaa asetuksella tarkemmat säännökset ilmoitusten sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä.

7 §

Perusaineistoa koskevat vaatimukset

Metsänviljelyaineiston tuottamiseen saa käyttää ainoastaan sellaista perusaineistoa, joka täyttää metsänviljelyaineistodirektiivin liitteiden II—V mukaiset vaatimukset, on niiden mukaisesti luokiteltu ja jonka *Ruokavirasto* tai Euroopan unionin toisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomais-
nen on hyväksynyt.

9 §

Perusaineiston hyväksyminen ja rekisteröinti

Perusaineiston hyväksymistä haetaan Ruokavirastolle osoitetulla hakemuksella. Ennen perusaineiston hyväksymistä viraston tulee selvittää joko tarkastamalla perusaineisto taikka hakijan esittämän luotettavan selvityksen perusteella, että aineisto täyttää 7 ja 8 §:ssä säädetty vaatimukset.

Jos perusaineisto täyttää 1 momentissa säädetty vaatimukset, *Ruokaviraston* on tehtävä päätös sen hyväksymisestä ja luokittelusta sekä merkittävä hyväksytty perusaineisto rekisteriin.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset hyväksymishakemuksesta.

10 §

Kantatodistus

Ruokavirasto antaa hyväksytystä perusaineistosta saadulle metsänviljelyaineistolle kantatodistuksen. Jos metsänviljelyaineistoeria yhdistetään, on tällaiselle aineistolle annettava uusi kantatodistus.

Siemenerän kantatodistusta on haettava *Ruokavirastolta* viimeistään kolmen kuukauden kuluessa karistuksen ja siemenerän puh-

Voimassa oleva laki

tuksen ja siemenerän puhdistuksen päättymisestä. Kasvullisesti lisättyjen kloonien tai klooniyhdistelmien kantatodistusta on haettava hyvissä ajoin ennen aineiston markkinointia.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan, sen mukaan kuin Euroopan yhteisön säännöksissä edellytetään, tarkemmat säännökset kantatodistukseen merkittävistä tiedoista.

14 §

Poikkeuslupamenettely

Kasvintuotannon tarkastuskeskus voi hakemuksesta myöntää metsänviljelyaineiston toimittajalle määräaikaisen luvan markkinoida sellaista metsänviljelyaineistoa, joka ei täytä tässä laissa säädettyjä vaatimuksia, jos ilmenee, ettei vaatimukset täyttävää aineistoa ole riittävässä määrin saatavilla yhteisön alueella ja Euroopan unionin asianomainen toimielin poikkeamisen hyväksyy. Määräaikaisen luvan myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että aineisto on alkuperältään suunnitellulle käyttöalueelle soveltuvaa.

Poikkeuslupahakemus on jätettävä hyvissä ajoin ennen hakemuksen tarkoittaman metsänviljelyaineiston markkinoinnin tarvetta. Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen tulee lausunnollaan varustettuna lähettää hakemus maa- ja metsätalousministeriölle toimenpiteitä varten.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään tarkemmin hakemuksen sisällöstä ja hakemusmenettelystä sen mukaan kuin metsänviljelyaineiston tuottamista ja markkinointia koskevat Euroopan yhteisön säännökset edellyttävät.

16 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Kasvintuotannon tarkastuskeskus.

Metsäkeskuksia voidaan käyttää apuna tämän lain noudattamisen valvonnassa metsä-

Ehdotus

distuksen päättymisestä. Kasvullisesti lisättyjen kloonien tai klooniyhdistelmien kantatodistusta on haettava hyvissä ajoin ennen aineiston markkinointia.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan, sen mukaan kuin Euroopan unionin säännöksissä edellytetään, tarkemmat säännökset kantatodistukseen merkittävistä tiedoista.

14 §

Poikkeuslupamenettely

Ruokavirasto voi hakemuksesta myöntää metsänviljelyaineiston toimittajalle määräaikaisen luvan markkinoida sellaista metsänviljelyaineistoa, joka ei täytä tässä laissa säädettyjä vaatimuksia, jos ilmenee, ettei vaatimukset täyttävää aineistoa ole riittävässä määrin saatavilla unionin alueella ja Euroopan unionin asianomainen toimielin poikkeamisen hyväksyy. Määräaikaisen luvan myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että aineisto on alkuperältään suunnitellulle käyttöalueelle soveltuvaa.

Poikkeuslupahakemus on jätettävä hyvissä ajoin ennen hakemuksen tarkoittaman metsänviljelyaineiston markkinoinnin tarvetta. *Ruokaviraston* tulee lausunnollaan varustettuna lähettää hakemus maa- ja metsätalousministeriölle toimenpiteitä varten.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään tarkemmin hakemuksen sisällöstä ja hakemusmenettelystä sen mukaan kuin metsänviljelyaineiston tuottamista ja markkinointia koskevat Euroopan unionin säännökset edellyttävät.

16 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa *Ruokavirasto*.

Suomen metsäkeskusta voidaan käyttää apuna tämän lain noudattamisen valvonnassa

Voimassa oleva laki

puiden siementen tuotantoon ja markkinointiin liittyvissä tarkastuksissa. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä metsäkeskuksille tämän lain nojalla kuuluvien tehtävien suorittamisesta.

21 §

Valvontarekisterit

Kasvintuotannon tarkastuskeskus pitää valvontaa varten rekisteriä 5 §:ssä tarkoitetuista ilmoitusvelvollisista toimittajista ja 7 §:ssä tarkoitetuista hyväksytyistä perusaineistoista, sellaisesta perusaineistosta, jonka hyväksyminen on peruutettu sekä 10 §:ssä tarkoitetuista kantatodistuksista.

25 §

Perusaineiston hyväksymisen peruuttaminen

Jos perusaineistoa ei enää käytetä taikka sitä ei voida käyttää lisäysaineiston tuottamiseen, tulee perusaineiston omistajan tai sen, joka on hakenut perusaineiston hyväksymistä, tehdä ilmoitus Kasvintuotannon tarkastuskeskukselle perusaineiston hyväksymisen peruuttamiseksi.

Valvontaviranomainen voi myös havaitessaan, ettei perusaineisto enää täytä tässä laissa asetettuja vaatimuksia, peruuttaa perusaineiston hyväksymisen. Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen tulee antaa tällöin asianomaiselle perusaineiston omistajalle tai sille, joka on hakenut perusaineistolle 7 §:n mukaista hyväksyntää, huomautus sekä tarvittaessa asettaa määräaika, jonka kuluessa perusaineisto tulee saattaa vastaamaan sille laissa asetettuja vaatimuksia. Jos perusaineistoa ei määräajassa saateta vastaamaan sille laissa asetettuja vaatimuksia, tulee Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen peruuttaa hyväksyminen.

26 §

Metsänviljelyaineiston markkinointikielto

Kasvintuotannon tarkastuskeskus voi kiel-

Ehdotus

metsäpuiden siementen tuotantoon ja markkinointiin liittyvissä tarkastuksissa. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä *Suomen metsäkeskukselle* tämän lain nojalla kuuluvien tehtävien suorittamisesta.

21 §

Valvontarekisterit

Ruokavirasto pitää valvontaa varten rekisteriä 5 §:ssä tarkoitetuista ilmoitusvelvollisista toimittajista ja 7 §:ssä tarkoitetuista hyväksytyistä perusaineistoista, sellaisesta perusaineistosta, jonka hyväksyminen on peruutettu sekä 10 §:ssä tarkoitetuista kantatodistuksista.

25 §

Perusaineiston hyväksymisen peruuttaminen

Jos perusaineistoa ei enää käytetä taikka sitä ei voida käyttää lisäysaineiston tuottamiseen, tulee perusaineiston omistajan tai sen, joka on hakenut perusaineiston hyväksymistä, tehdä ilmoitus *Ruokavirastolle* perusaineiston hyväksymisen peruuttamiseksi.

Ruokavirasto voi myös havaitessaan, ettei perusaineisto enää täytä tässä laissa asetettuja vaatimuksia, peruuttaa perusaineiston hyväksymisen. *Ruokaviraston* tulee tällöin antaa asianomaiselle perusaineiston omistajalle tai sille, joka on hakenut perusaineistolle 7 §:n mukaista hyväksyntää, huomautus sekä tarvittaessa asettaa määräaika, jonka kuluessa perusaineisto tulee saattaa vastaamaan sille laissa asetettuja vaatimuksia. Jos perusaineistoa ei määräajassa saateta vastaamaan sille laissa asetettuja vaatimuksia, tulee *Ruokaviraston* peruuttaa hyväksyminen.

26 §

Metsänviljelyaineiston markkinointikielto

Ruokavirasto voi kieltää tietyn metsänvilje-

Voimassa oleva laki

tää tietyn metsänviljelyaineistoerän markkinoinnin taikka kieltää markkinointia ja maahantuontia harjoittavaa metsänviljelyaineiston toimittajaa markkinoimasta metsänviljelyaineistoa, jos metsänviljelyaineisto, pakkaus tai aineistoa koskevat merkinnät eivät täytä tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia. Kielto voidaan määrätä myös vaatimusten täyttämistä koskevien tarpeellisten tutkimusten suorittamisen ajaksi, jos on perusteltua syytä epäillä, että metsänviljelyaineisto, sen pakkaus tai aineistoa koskevat merkinnät eivät täytä niitä koskevia vaatimuksia. Kasvintuotannon tarkastuskeskus voi markkinoinnin estämiseksi merkitä metsänviljelyaineiston sopivalla tavalla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu kieltö on annettava määräaikaisena, jos sen perusteena oleva puutteellisuus on mahdollista poistaa. Kielto on viipymättä peruutettava, jos puutteellisuus on poistettu tai puutteellisuudella ei enää kiellon määräämisen kannalta ole merkitystä. Jos puutteellisuus koskee vain pakkausta, metsänviljelyaineiston merkitsemistä tai muuta näihin rinnastettavaa teknisluontoista seikkaa, Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen tulee kiellon asemesta antaa metsänviljelyaineiston toimittajalle huomautus ja tarvittaessa asettaa määräaika, jonka kuluessa puutteellisuus tulee poistaa. Jos puutteellisuutta ei poisteta asetetussa määräajassa, Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen tulee kieltää kyseisen aineiston markkinointi.

27 §

Metsänviljelyaineiston käyttöä, hävittämistä tai maastavientiä koskeva määräys

Jos metsänviljelyaineiston markkinointi on 26 §:n nojalla kielletty, Kasvintuotannon tarkastuskeskus voi sallia metsänviljelyaineiston käyttämisen muuhun kuin metsätalouden käyttöön taikka määrätä sen vietäväksi maasta tai hävitettäväksi. Päätökseen voidaan liittää ehtoja sen täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä.

Ehdotus

lyaineistoerän markkinoinnin taikka kieltää markkinointia ja maahantuontia harjoittavaa metsänviljelyaineiston toimittajaa markkinoimasta metsänviljelyaineistoa, jos metsänviljelyaineisto, pakkaus tai aineistoa koskevat merkinnät eivät täytä tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia. Kielto voidaan määrätä myös vaatimusten täyttämistä koskevien tarpeellisten tutkimusten suorittamisen ajaksi, jos on perusteltua syytä epäillä, että metsänviljelyaineisto, sen pakkaus tai aineistoa koskevat merkinnät eivät täytä niitä koskevia vaatimuksia. *Ruokavirasto* voi markkinoinnin estämiseksi merkitä metsänviljelyaineiston sopivalla tavalla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu kieltö on annettava määräaikaisena, jos sen perusteena oleva puutteellisuus on mahdollista poistaa. Kielto on viipymättä peruutettava, jos puutteellisuus on poistettu tai puutteellisuudella ei enää kiellon määräämisen kannalta ole merkitystä. Jos puutteellisuus koskee vain pakkausta, metsänviljelyaineiston merkitsemistä tai muuta näihin rinnastettavaa teknisluontoista seikkaa, *Ruokaviraston* tulee kiellon asemesta antaa metsänviljelyaineiston toimittajalle huomautus ja tarvittaessa asettaa määräaika, jonka kuluessa puutteellisuus tulee poistaa. Jos puutteellisuutta ei poisteta asetetussa määräajassa, *Ruokaviraston* tulee kieltää kyseisen aineiston markkinointi.

27 §

Metsänviljelyaineiston käyttöä, hävittämistä tai maastavientiä koskeva määräys

Jos metsänviljelyaineiston markkinointi on 26 §:n nojalla kielletty, *Ruokavirasto* voi sallia metsänviljelyaineiston käyttämisen muuhun kuin metsätalouden käyttöön taikka määrätä sen vietäväksi maasta tai hävitettäväksi. Päätökseen voidaan liittää ehtoja sen täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä.

HE 8/2018 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

28 §

28 §

Uhkasakko ja teettäminen

Uhkasakko ja teettäminen

Kasvintuotannon tarkastuskeskus voi tehostaa 26 §:ssä tarkoitettua kieltoa taikka 27 §:ssä tarkoitettua metsänviljelyaineiston käyttöä, hävittämistä tai maastavientiä koskevaa määräystä uhkasakolla tai uhallla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakkoa, teettämisuhkaa ja teettämistä koskevassa asiassa noudatetaan, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

Ruokavirasto voi tehostaa 26 §:ssä tarkoitettua kieltoa taikka 27 §:ssä tarkoitettua metsänviljelyaineiston käyttöä, hävittämistä tai maastavientiä koskevaa määräystä uhkasakolla tai uhallla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakosta, teettämisuhkasta ja teettämisestä säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

31 §

31 §

Rangaistussäännös ja syyteoikeus

Rangaistussäännös ja syyteoikeus

Kasvintuotannon tarkastuskeskus voi jättää tekemättä syyttäjälle ilmoituksen 1 momentissa tarkoitettua rikkomuksesta, jos rikkomusta kokonaisuutena on pidettävä ilmeisen vähäisenä eikä yleisen edun ole katsottava vaativan syytteen nostamista. Tällöin tarkastuskeskus voi antaa rikkomukseen syyllistyneelle metsänviljelyaineiston toimittajalle kirjallisen huomautuksen, jossa häntä kehoitetaan korjaamaan havaitut virheellisyudet. (13.5.2011/475)

Kasvintuotannon tarkastuskeskukselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi, kun esitutkinnassa ja käräjäoikeudessa käsitellään 1 momentissa tarkoitettua rikkomusta.

Ruokavirasto voi jättää tekemättä syyttäjälle ilmoituksen 1 momentissa tarkoitettua rikkomuksesta, jos rikkomusta kokonaisuutena on pidettävä ilmeisen vähäisenä eikä yleisen edun ole katsottava vaativan syytteen nostamista. Tällöin *Ruokavirasto* voi antaa rikkomukseen syyllistyneelle metsänviljelyaineiston toimittajalle kirjallisen huomautuksen, jossa häntä kehoitetaan korjaamaan havaitut virheellisyudet.

Ruokavirastolle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi, kun esitutkinnassa ja käräjäoikeudessa käsitellään 1 momentissa tarkoitettua rikkomusta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki**taimiaiaineistolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan taimiaiaineistolain (1205/1994) 6 § sekä
muutetaan 3 §:n 1 ja 5 momentti, 3 a §:n 2 momentti, 5 §:n 2 momentti, 5 a §:n 1 momentti, 5 b §:n 2 momentti, 5 c—5 e, 6 a—6 d, 7 b ja 9 a §, 10 §:n 2 momentti, 13 §, 14 §:n 2 momentti sekä 15 §:n 2 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 ja 5 momentti, 3 a §:n 2 momentti, 5 §:n 2 momentti, 9 a §, 14 §:n 2 momentti ja 15 §:n 2 momentti laissa 727/2000, 5 a §:n 1 momentti, 5 b §:n 2 momentti, 5 c—5 e ja 6 a—6 d § laissa 1073/2016 sekä 7 b § laeissa 727/2000 ja 691/2004, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

3 §

3 §

*Taimiaiaineiston toimittajan hyväksyminen ja rekisteröinti**Taimiaiaineiston toimittajan hyväksyminen ja rekisteröinti*

Taimiaiaineistoa saa markkinoida, markkinointia varten tuottaa, varastoida ja maahan tuoda vain sellainen taimiaiaineiston toimittaja, joka on hyväksytty ja merkitty kasvintuotannon tarkastuskeskuksen valvontaa varten pitämään rekisteriin. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään tarkemmin, sen mukaan kuin taimiaiaineiston tuottamista ja markkinointia koskevat Euroopan yhteisön säännökset edellyttävät, mitä taimiaiaineistoa hyväksymis- ja rekisteröintivaatimus koskee.

Taimiaiaineistoa saa markkinoida, markkinointia varten tuottaa, varastoida ja maahan tuoda vain sellainen taimiaiaineiston toimittaja, joka on hyväksytty ja merkitty *Ruokaviraston* valvontaa varten pitämään rekisteriin. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään tarkemmin, sen mukaan kuin taimiaiaineiston tuottamista ja markkinointia koskevat Euroopan *unionin* säännökset edellyttävät, mitä taimiaiaineistoa hyväksymis- ja rekisteröintivaatimus koskee.

Taimiaiaineiston toimittajan on ilmoitettava kirjallisesti kasvintuotannon tarkastuskeskukselle toimintansa aloittamisesta, lopettamisesta ja toiminnassa tapahtuvista muutoksista.

Taimiaiaineiston toimittajan on ilmoitettava kirjallisesti *Ruokavirastolle* toimintansa aloittamisesta, lopettamisesta ja toiminnassa tapahtuvista muutoksista.

3 a §

3 a §

*Rekisteritiedot ja niiden käsittely**Rekisteritiedot ja niiden käsittely*

Tiedot poistetaan rekisteristä kolmen vuoden kuluessa siitä, kun taimiaiaineiston toimittaja on ilmoittanut kasvintuotannon tarkastuskeskukselle toimintansa lopettamisesta.

Tiedot poistetaan rekisteristä kolmen vuoden kuluessa siitä, kun taimiaiaineiston toimittaja on ilmoittanut *Ruokavirastolle* toimintansa lopettamisesta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

*Taimiaineiston markkinointi**Taimiaineiston markkinointi*

Taimiaineiston laadun ja terveyden varmistamiseksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää, että maahantuojan on etukäteen ilmoitettava tuotaviksi aiotuista taimiaineistoeristä valvontaviranomaiselle tai valtuutetulle tarkastajalle *kasvintuotannon tarkastuskeskuksen antamien ohjeiden mukaisesti*. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan lisäksi säätää taimiaineiston maahantuontipaikat.

Taimiaineiston laadun ja terveyden varmistamiseksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää, että maahantuojan on etukäteen ilmoitettava tuotaviksi aiotuista taimiaineistoeristä valvontaviranomaiselle tai valtuutetulle tarkastajalle. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan lisäksi säätää taimiaineiston maahantuontipaikat.

5 a §

5 a §

*Kasvilajikeluettelo**Kasvilajikeluettelo*

Elintarviketurvallisuusvirasto pitää puutarhakasvien taimiaineiston lajikkeista kasvilajikeluettelo.

Ruokavirasto pitää puutarhakasvien taimiaineiston lajikkeista kasvilajikeluettelo.

5 b §

5 b §

*Hyväksyminen kasvilajikeluetteloon**Hyväksyminen kasvilajikeluetteloon*

Lajikkeen hyväksymistä kasvilajikeluetteloon haetaan kirjallisesti Elintarviketurvallisuusvirastolta. Hakemukseen on liitettävä tiedot lajikkeesta ja lajikkeen vaatimustenmukaisuuden täyttämistä. Yksinomaan kansallisten vaatimusten mukaiset lajikkeet voidaan merkitä luetteloon ilman hakemustakin, jos Elintarviketurvallisuusvirasto arvioi lajikkeen täyttävän säädetyt vaatimukset.

Lajikkeen hyväksymistä kasvilajikeluetteloon haetaan kirjallisesti *Ruokavirastolta*. Hakemukseen on liitettävä tiedot lajikkeesta ja lajikkeen vaatimustenmukaisuuden täyttämistä. Yksinomaan kansallisten vaatimusten mukaiset lajikkeet voidaan merkitä luetteloon ilman hakemustakin, jos *Ruokavirasto* arvioi lajikkeen täyttävän säädetyt vaatimukset.

5 c §

5 c §

*Vaatimustenmukaisuuden selvittämiseksi tarvittavat viljelykokeet**Vaatimustenmukaisuuden selvittämiseksi tarvittavat viljelykokeet*

Jos 5 b §:ssä tarkoitetun lajikkeen vaatimustenmukaisuuden selvittämiseksi tarvitaan viljelykokeita, Elintarviketurvallisuusvirasto järjestää lajikkeen tutkimisen hakijan pyynnöstä kansainvälisten menetelmien mukaan

Jos 5 b §:ssä tarkoitetun lajikkeen vaatimustenmukaisuuden selvittämiseksi tarvitaan viljelykokeita, *Ruokavirasto* järjestää lajikkeen tutkimisen hakijan pyynnöstä kansainvälisten menetelmien mukaan sen selvittämi-

Voimassa oleva laki

sen selvittämiseksi, onko lajike erottuva, yhtenäinen ja pysyvä. Hakijan on toimitettava tarvittava lajikkeen aineisto ja tarpeelliset muut tiedot Elintarviketurvallisuusvirastolle tai sen osoittamalle viljelykokeet suorittavalle taholle. Hakija vastaa viljelykokeiden kustannuksista.

Jos hakija esittää toisen Euroopan unionin jäsenvaltion asiasta vastaavan virallisen elimen vahvistaman lajikekuvauksen ja Elintarviketurvallisuusvirasto arvioi sen täyttävän 5 b §:ssä säädetty luetteloon hyväksymisen edellytykset, ei viljelykokeita tarvitse tehdä uudestaan.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitetuista lajikkeen erottuvuuden, yhtenäisyyden ja pysyvyyden tutkimisessa käytettävistä menetelmistä noudattaen, mitä puutarhakasvien taimiaineistoa koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä ja kansallisesti säädetään.

5 d §

Lajikkeen kasvilajikeluetteloon hyväksymisen voimassaoloaika ja luettelosta poistaminen

Elintarviketurvallisuusvirasto voi hyväksyä lajikkeen kasvilajikeluetteloon määräajaksi ja määräaika voidaan pidentää hakemuksesta. Elintarviketurvallisuusvirasto voi pidentää lajikkeen voimassaolon luetteloon ilman hakemustakin, jos uusiminen edistää geneettistä monimuotoisuutta ja kestävä tuotantoa tai on muutoin yleisen edun mukaista.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi poistaa lajikkeen luettelosta, jos Euroopan unionin lainsäädännössä tai kansallisesti säädettyt hyväksymisen edellytykset eivät enää täyty tai hyväksymistä haettaessa tai tutkimuksen aikana on annettu virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja niistä tosiseikoista, joiden perusteella lajike hyväksyttiin luetteloon.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettusta lajikkeen luetteloon hyväksymisen voimassaolosta noudattaen, mitä puutarhakasvien taimiaineistoa koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä ja kansallisesti säädetään.

Ehdotus

seksi, onko lajike erottuva, yhtenäinen ja pysyvä. Hakijan on toimitettava tarvittava lajikkeen aineisto ja tarpeelliset muut tiedot Ruokavirastolle tai sen osoittamalle viljelykokeet suorittavalle taholle. Hakija vastaa viljelykokeiden kustannuksista.

Jos hakija esittää toisen Euroopan unionin jäsenvaltion asiasta vastaavan virallisen elimen vahvistaman lajikekuvauksen ja *Ruokavirasto* arvioi sen täyttävän 5 b §:ssä säädetty luetteloon hyväksymisen edellytykset, ei viljelykokeita tarvitse tehdä uudestaan.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitetuista lajikkeen erottuvuuden, yhtenäisyyden ja pysyvyyden tutkimisessa käytettävistä menetelmistä noudattaen, mitä puutarhakasvien taimiaineistoa koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä ja kansallisesti säädetään.

5 d §

Lajikkeen kasvilajikeluetteloon hyväksymisen voimassaoloaika ja luettelosta poistaminen

Ruokavirasto voi hyväksyä lajikkeen kasvilajikeluetteloon määräajaksi, ja määräaika voidaan pidentää hakemuksesta. *Ruokavirasto* voi pidentää lajikkeen voimassaolon luetteloon ilman hakemustakin, jos uusiminen edistää geneettistä monimuotoisuutta ja kestävä tuotantoa tai on muutoin yleisen edun mukaista.

Ruokavirasto voi poistaa lajikkeen luettelosta, jos Euroopan unionin lainsäädännössä tai kansallisesti säädettyt hyväksymisen edellytykset eivät enää täyty tai hyväksymistä haettaessa tai tutkimuksen aikana on annettu virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja niistä tosiseikoista, joiden perusteella lajike hyväksyttiin luetteloon.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettusta lajikkeen luetteloon hyväksymisen voimassaolosta noudattaen, mitä puutarhakasvien taimiaineistoa koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä ja kansallisesti säädetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 e §

5 e §

Ilmoitukset muille jäsenvaltioille ja komissiolle

Ilmoitukset muille jäsenvaltioille ja komissiolle

Elintarviketurvallisuusvirasto vastaa puutarhakasvien taimiaineistoa koskevan Euroopan unionin lainsäädännön mukaisista ilmoituksista muille Euroopan unionin jäsenvaltioille ja komissiolle.

Ruokavirasto vastaa puutarhakasvien taimiaineistoa koskevan Euroopan unionin lainsäädännön mukaisista ilmoituksista muille Euroopan unionin jäsenvaltioille ja komissiolle.

6 §

(kumotaan)

Soveltuvuus Suomen kasvuolosuhteisiin

Kasvintuotannon tarkastuskeskus antaa ja julkaisee suosituksia Suomen kasvuoloihin sopivasta avomaalle istutettavien hedelmäpuiden ja marjakasvien sekä kaksi- ja monivuotisten koristekasvien taimiaineistosta. Taimiaineiston toimittajan on pidettävä myyntipaikalla ostajien nähtävänä tarkastuskeskuksen julkaisemat suositukset.

6 a §

6 a §

Tutkimuslaboratoriot

Tutkimuslaboratoriot

Tässä laissa edellytetyt viranomaisnäytteiden käsittelytehtävät ja tutkimukset on tehtävä Elintarviketurvallisuusvirastossa, Elintarviketurvallisuusviraston hyväksymässä laboratoriossa tai Euroopan unionin jäsenvaltion hyväksymässä laboratoriossa.

Tässä laissa edellytetyt viranomaisnäytteiden käsittelytehtävät ja tutkimukset on tehtävä *Ruokavirastossa, Ruokaviraston* hyväksymässä laboratoriossa tai Euroopan unionin jäsenvaltion hyväksymässä laboratoriossa.

Toimijan omavalvontaan kuuluvat näytteet on tutkittava Elintarviketurvallisuusviraston tähän tarkoitukseen hyväksymässä laboratoriossa tai viranomaisnäytteitä tutkimaan hyväksytyssä laboratoriossa.

Toimijan omavalvontaan kuuluvat näytteet on tutkittava *Ruokaviraston* tähän tarkoitukseen hyväksymässä laboratoriossa tai viranomaisnäytteitä tutkimaan hyväksytyssä laboratoriossa.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen näytteiden käsittelystä ja tutkimusmenetelmistä noudattaen, mitä puutarhakasvien taimiaineistoa koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä ja kansallisesti säädetään.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen näytteiden käsittelystä ja tutkimusmenetelmistä noudattaen, mitä puutarhakasvien taimiaineistoa koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä ja kansallisesti säädetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 b §

6 b §

*Hyväksytyt laboratoriot**Hyväksytyt laboratoriot*

Elintarviketurvallisuusvirasto hyväksyy laboratorion hakemuksesta viranomaisnäytteiden tai toimijan omavalvonnan näytteiden tutkimuksia tekeväksi laboratoriodiksi. Hyväksymisen edellytyksenä on, että laboratoriodilla on käytössään riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä ja toiminnan edellyttämät tekniset valmiudet sekä sen tulee noudattaa hyviä laboratoriodikäytäntöjä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä laboratoriodien henkilökunnan pätevyysvaatimuksista ja laboratoriodien tekniselle valmiudelle asetettavista vaatimuksista.

Ruokavirasto hyväksyy laboratoriodin hakemuksesta viranomaisnäytteiden tai toimijan omavalvonnan näytteiden tutkimuksia tekeväksi laboratoriodiksi. Hyväksymisen edellytyksenä on, että laboratoriodilla on käytössään riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä ja toiminnan edellyttämät tekniset valmiudet sekä sen tulee noudattaa hyviä laboratoriodikäytäntöjä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä laboratoriodien henkilökunnan pätevyysvaatimuksista ja laboratoriodien tekniselle valmiudelle asetettavista vaatimuksista.

6 c §

6 c §

*Hyväksytyjen laboratoriodien ilmoitusvelvollisuus**Hyväksytyjen laboratoriodien ilmoitusvelvollisuus*

Hyväksytyyn laboratoriodin on viivytyksettä ilmoitettava tutkimuksen tilaajalle ja Elintarviketurvallisuusvirastolle kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain (702/2003) mukaisen kasvintuhoojan esiintymiseen viittaavista tuloksista. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan lisäksi säätää muista kasvintuhoojista, joita ilmoitusvelvollisuus koskee, noudattaen mitä puutarhakasvien taimiaineistoa koskeva Euroopan unionin lainsäädäntö edellyttää valvontaviranomaisten tietoisuudesta tällaisista kasvintuhoojista.

Hyväksytyyn laboratoriodin on Elintarviketurvallisuusviraston pyynnöstä toimitettava sille yhteenveto tekemistään 6 a §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista tutkimuksista ja niiden tuloksista. Edellä 6 a §:n 2 momentissa tarkoitettujen tutkimusten ja niiden tulosten yhteenvedot eivät saa sisältää henkilötietoja eivätkä valvontakohteen tunnistetietoja.

Hyväksytyyn laboratoriodin on ilmoitettava viipymättä Elintarviketurvallisuusvirastolle toiminnan olennaisesta muuttamisesta, toiminnan keskeyttämisestä ja toiminnan lopettamisesta.

Tarkempia säännöksiä ilmoitusten ja yh-

Hyväksytyyn laboratoriodin on viivytyksettä ilmoitettava tutkimuksen tilaajalle ja *Ruokavirastolle* kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain (702/2003) mukaisen kasvintuhoojan esiintymiseen viittaavista tuloksista. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan lisäksi säätää muista kasvintuhoojista, joita ilmoitusvelvollisuus koskee, noudattaen mitä puutarhakasvien taimiaineistoa koskeva Euroopan unionin lainsäädäntö edellyttää valvontaviranomaisten tietoisuudesta tällaisista kasvintuhoojista.

Hyväksytyyn laboratoriodin on *Ruokaviraston* pyynnöstä toimitettava sille yhteenveto tekemistään 6 a §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista tutkimuksista ja niiden tuloksista. Edellä 6 a §:n 2 momentissa tarkoitettujen tutkimusten ja niiden tulosten yhteenvedot eivät saa sisältää henkilötietoja eivätkä valvontakohteen tunnistetietoja.

Hyväksytyyn laboratoriodin on ilmoitettava viipymättä *Ruokavirastolle* toiminnan olennaisesta muuttamisesta, toiminnan keskeyttämisestä ja toiminnan lopettamisesta.

Tarkempia säännöksiä ilmoitusten ja yh-

Voimassa oleva laki

teenvetojen sisällöstä ja toimittamisesta voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

6 d §

Laboratorion valvonta

Elintarviketurvallisuusvirasto valvoo, että 6 b §:n mukaisesti hyväksytty laboratorio noudattaa tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä tämän lain mukaista tehtävää suorittaessaan. Jos laboratorio ei enää täytä 6 b §:ssä säädettyjä hyväksymisen edellytyksiä tai sen toiminnassa muutoin esiintyy vakavia puutteita, Elintarviketurvallisuusviraston on kehoitettava laboratoriota korjaamaan puutteet määräajassa. Elintarviketurvallisuusviraston on peruutettava antamansa hyväksyntä, jos laboratorio ei ole korjannut epäkohtaa annetussa määräajassa.

7 b §

Valtuutetut tarkastajat

Sen lisäksi, mitä 7 a §:ssä säädetään, kasvintuotannon tarkastuskeskus käyttää valvonnassa apunaan valvontatehtävään kirjallisesti valtuuttamia tarkastajia, jotka toimivat tarkastuskeskuksen valvonnassa. Valtuutetut tarkastajat toimivat virkavastuulla.

Jos valtuutettu tarkastaja on hallintolain (434/2003) mukaan esteellinen suorittamaan tehtäväänsä, Kasvintuotannon tarkastuskeskus voi määrätä jonkun muun tilapäisesti suorittamaan hänen tehtäviään. Tilapäisesti määrättyyn henkilöön sovelletaan, mitä valtuutetusta tarkastajasta säädetään.

Valtuutetun tarkastajan on tarkastusta suorittaessaan kiinnitettävä huomiota siihen, että taimiaineiston toimittaja voi esittää tarkastajalle näkemyksensä omalla äidinkielellään suomeksi, ruotsiksi tai saameksi. Jos taimiaineiston toimittaja ei osaa kielilain (423/2003) mukaan käytettävää kieltä, tarkastajan on huolehdittava siitä hallintolain 26 §:n mukaisesti tarvittavasta tulkitsemisestä ja kääntämisestä.

Ehdotus

teenvetojen sisällöstä ja toimittamisesta voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

6 d §

Laboratorion valvonta

Ruokavirasto valvoo, että 6 b §:n mukaisesti hyväksytty laboratorio noudattaa tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä tämän lain mukaista tehtävää suorittaessaan. Jos laboratorio ei enää täytä 6 b §:ssä säädettyjä hyväksymisen edellytyksiä tai sen toiminnassa muutoin esiintyy vakavia puutteita, *Ruokaviraston* on kehoitettava laboratoriota korjaamaan puutteet määräajassa. *Ruokaviraston* on peruutettava antamansa hyväksyntä, jos laboratorio ei ole korjannut epäkohtaa annetussa määräajassa.

7 b §

Valtuutetut tarkastajat

Sen lisäksi, mitä 7 a §:ssä säädetään, *valvonnassa voidaan käyttää apuna Ruokaviraston tehtävään kirjallisesti valtuuttamia tarkastajia, jotka toimivat Ruokaviraston valvonnassa. Valtuutetut tarkastajat toimivat virkavastuulla.*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 a §

9 a §

Valvonnan tulosten julkaiseminen

Valvonnan tulosten julkaiseminen

Kasvintuotannon tarkastuskeskus julkaisee valvonnan tulokset. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset valvonnan tulosten julkaisemisesta.

Ruokavirasto julkaisee valvonnan tulokset. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset valvonnan tulosten julkaisemisesta.

10 §

10 §

Kielto

Kielto

Tarkastuskeskus voi kieltää viljelmän taikka rakennuksen tai muun tilan käyttämisen taimiaineiston viljelyyn, muuhun tuotantoon tai varastointiin, jos viljelämä, rakennus tai muu tila ei täytä sille tässä laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä tai määräyksissä asetettuja vaatimuksia.

Ruokavirasto voi kieltää viljelmän taikka rakennuksen tai muun tilan käyttämisen taimiaineiston viljelyyn, muuhun tuotantoon tai varastointiin, jos viljelämä, rakennus tai muu tila ei täytä sille tässä laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä tai määräyksissä asetettuja vaatimuksia.

13 §

13 §

Uhkasakko

Uhkasakko

Kasvintuotannon tarkastuskeskus voi asettaa 10 §:ssä tarkoitetun kiellon, 8 §:n 2 momentissa tarkoitetun tietojenantovelvollisuuden sekä 11 §:ssä tarkoitetun määräyksen tehosteeksi uhkasakon. Tarkastuskeskus päättää myös uhkasakon määräämisestä maksettavaksi.

Ruokavirasto voi asettaa 10 §:ssä tarkoitetun kiellon, 8 §:n 2 momentissa tarkoitetun tietojenantovelvollisuuden sekä 11 §:ssä tarkoitetun määräyksen tehosteeksi uhkasakon. *Virasto* päättää myös uhkasakon määräämisestä maksettavaksi.

Uhkasakon asettamista koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

Uhkasakon asettamista koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

14 §

14 §

Rangaistussäännös

Rangaistussäännös

Kasvintuotannon tarkastuskeskus tekee 7 ja 7 a §:ssä tarkoitettujen viranomaisten puolesta ilmoituksen 1 momentissa tarkoitetun rikkomuksen saattamiseksi syyteharkintaan. Ilmoitus voidaan jättää tekemättä rikkomuksesta, jota on kokonaisuutena pidettävä ilmeisen vähäisenä. Tällöin tarkastuskeskus voi antaa rikkomukseen syyllistyneelle tai

Ruokavirasto tekee 7 ja 7 a §:ssä tarkoitettujen viranomaisten puolesta ilmoituksen 1 momentissa tarkoitetun rikkomuksen saattamiseksi syyteharkintaan. Ilmoitus voidaan jättää tekemättä rikkomuksesta, jota on kokonaisuutena pidettävä ilmeisen vähäisenä. Tällöin *Ruokavirasto* voi antaa rikkomukseen syyllistyneelle taimiaineiston toimittajalle

HE 8/2018 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

miaineiston toimittajalle kirjallisen huomautuksen, jossa häntä kehoitetaan korjaamaan havaitut virheellisydet.

kirjallisen huomautuksen, jossa häntä kehoitetaan korjaamaan havaitut virheellisydet.

15 §

15 §

Maksut, palkkiot ja korvaukset

Maksut, palkkiot ja korvaukset

Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen valtuuttamille tarkastajille voidaan suorittaa tarkastuksista palkkiota ja kustannusten korvausta valtion talousarvion rajoissa. Palkkioiden ja korvausten suorittamisesta ja perusteista päättää maa- ja metsätalousministeriö.

Ruokavirasto maksaa valtuuttamilleen tarkastajille tämän lain mukaisista tarkastuksista ja näytteenotoista palkkion ja korvaa heille aiheutuneet kustannukset.

Tämän laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki**hukkakauran torjunnasta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hukkakauran torjunnasta annetun lain (185/2002) 11, 12, 17, 19 ja 21 §, sellaisina kuin niistä on 11 § laeissa 687/2004 ja 1490/2009, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

11 §

11 §

*Valtuutetut tarkastajat**Valtuutetut tarkastajat*

Sen lisäksi, mitä 10 §:ssä säädetään, Elin-
 tarviketurvallisuusvirasto voi käyttää apu-
 naan tehtävään kirjallisesti valtuuttamia
 tarkastajia, jotka toimivat Elin-
 tarviketurvallisuusviraston valvonnassa ja yhteistyössä niin
 elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen
 kuin maaseutuelinkeinoviranomaisen kanssa.
 Valtuutettuun tarkastajaan sovelletaan rikos-
 oikeudellista virkavastuuta koskevia sään-
 nöksiä hänen suorittaessaan tämän lain mu-
 kaisia tehtäviä.

*Jos valtuutettu tarkastaja on hallintolain
 (434/2003) mukaan esteellinen suorittamaan
 tehtäväänsä, tarkastuskeskus voi määrätä
 jonkun muun tilapäisesti suorittamaan hänen
 tehtäviään. Tilapäisesti määrättyyn henki-
 löön sovelletaan, mitä valtuutetusta tarkasta-
 jasta säädetään.*

*Valtuutetun tarkastajan on tarkastusta suo-
 rittaessaan kiinnitettävä huomiota siihen, et-
 tä elinkeinonharjoittaja voi esittää hänelle
 omat näkemyksensä äidinkielellään suomek-
 si, ruotsiksi tai saameksi. Jos alueen haltija
 tai elinkeinonharjoittaja ei osaa kielilain
 (423/2003) mukaan käytettävää kieltä, tar-
 kastajan on huolehdittava siitä, että tarkastus
 toimitetaan huolehtimalla hallintolain 26 §:n
 mukaisesti tarvittavasta tulkitsemisestä ja
 kääntämisestä.*

12 §

12 §

*Valvontasuunnitelma**Valvontasuunnitelma*

Tarkastuskeskuksen on laadittava vuosit-

Ruokaviraston on laadittava valvontasuun-

tain valvontasuunnitelma valvonnan järjestämiseksi. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset valvontasuunnitelmasta ja sen sisällöstä.

17 §

Palkkiot ja kulujen korvaukset

Tarkastuskeskuksen valtuuttamille tarkastajille voidaan suorittaa tarkastuksista palkkiota ja kustannusten korvausta valtion talousarvion rajoissa. Palkkioiden ja korvausten suorittamisesta ja niiden perusteista päättää maa- ja metsätalousministeriö.

19 §

Hävittämis- ja maastavientimääräys

Jos 8 §:ssä tarkoitettua tuotetta tai tavaraa markkinoidaan tai luovutetaan siitä huolimatta, että toimintaan liittyy hukkakauran leviämisen vaara, tarkastuskeskus voi määrätä tuotteen tai tavaran vietäväksi maasta tai hävitettäväksi. Päätökseen voidaan liittää ehtoja sen täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä.

21 §

Rangaistussäännös

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta rikkoo 4 §:ssä säädettyä torjuntavelvollisuutta, 5 §:n 1 momentissa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta tai 8 §:ssä säädettyä rajoitusta taikka laiminlyö sanotussa säännöksessä säädetyn velvollisuuden noudattamisen, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, hukkakauran torjunnasta annetun lain rikkomisesta sakkoon. Se, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, voidaan jättää tuomitsematta rangaistukseen samasta teosta.

Tarkastuskeskus tekee 3 luvussa tarkoitettujen viranomaisten puolesta ilmoituksen rikkomuksen saattamiseksi syyteharkintaan. Ilmoitus voidaan jättää tekemättä rikkomuksesta, jota on kokonaisuutena pidettävä ilmeisen vähäisenä. Tällöin tarkastuskeskus

nitelma hukkakauran valvonnan järjestämisestä ja valvontakertomus suoritetuista valvonnoista.

17 §

Palkkiot ja korvaukset

Ruokavirasto maksaa valtuuttamilleen tarkastajille tämän lain mukaisista tarkastuksista ja näytteenotoista palkkion ja korvaa heille aiheutuneet kustannukset.

19 §

Hävittämis- ja maastavientimääräys

Jos 8 §:ssä tarkoitettua tuotetta tai tavaraa markkinoidaan tai luovutetaan siitä huolimatta, että toimintaan liittyy hukkakauran leviämisen vaara, *Ruokavirasto* voi määrätä tuotteen tai tavaran vietäväksi maasta tai hävitettäväksi. Päätökseen voidaan liittää ehtoja sen täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä.

21 §

Rangaistussäännös

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta rikkoo 4 §:ssä säädettyä torjuntavelvollisuutta, 5 §:n 1 momentissa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta tai 8 §:ssä säädettyä rajoitusta taikka laiminlyö sanotussa säännöksessä säädetyn velvollisuuden noudattamisen, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, hukkakauran torjunnasta annetun lain rikkomisesta sakkoon. Se, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, voidaan jättää tuomitsematta rangaistukseen samasta teosta.

Ruokavirasto tekee 3 luvussa tarkoitettujen viranomaisten puolesta ilmoituksen rikkomuksen saattamiseksi syyteharkintaan. Ilmoitus voidaan jättää tekemättä rikkomuksesta, jota on kokonaisuutena pidettävä ilmeisen vähäisenä. Tällöin *Ruokavirasto* voi antaa

HE 8/2018 vp

voi antaa rikkomukseen syyllistyneelle kirjallisen huomautuksen, jossa häntä kehoitetaan korjaamaan havaitut virheellisydet

rikkomukseen syyllistyneelle kirjallisen huomautuksen, jossa häntä kehoitetaan korjaamaan havaitut virheellisydet.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 2018
